

Nr 210.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående lantmäteripersonalens organisation och avlöningsförhållanden m. m.; given Stockholms slott den 28 mars 1947.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande statsrådet hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

G. E. Sträng.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 28 mars 1947.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, GJÖRES, DANIELSON, ZETTERBERG, VOUGT, STRÄNG, NILSSON, MOSSBERG, WEIJNE.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och jordbruksdepartementen anmäler statsrådet Sträng frågor angående vissa anslag till lantmäteriväsendet för budgetåret 1947/48 m. m. samt anför därvid följande.

I årets statsverksproposition (IX H. T. p. 214—221) har Kungl. Maj:t på min hemställan föreslagit riksdagen att i avbidan på särskild proposition rörande lantmäteripersonalens organisation och avlöningsförhållanden beräkna *dels* till Lantmäteristyrelsen: Avlöningar ett förslagsanslag av 347 400 kronor, *dels* till Lantmäteristyrelsen: Omkostnader ett förslagsanslag av 74 000 kronor, *dels* till Lantmäteristyrelsen: Kartlagningsarbeten ett reservationsanslag av 25 000 kronor, *dels* till Lantmäterikontoren i länen: Avlöningar ett förslagsanslag av 1 284 900 kronor, *dels* till Lantmäterikontoren i länen: Om-

kostnader ett förslagsanslag av 209 000 kronor, *dels* till Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Avlöningar ett förslagsanslag av 1 716 000 kronor, *dels* till Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Reseersättningar ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor, *dels ock* till Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Ersättning för publik renovation ett förslagsanslag av 30 000 kronor. Jag torde nu ånyo få anmäla dessa frågor.

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 6 april 1945 tillkallade statsrådet Rubbestad sakkunniga att enligt angivna riktlinjer verkställa utredning rörande lantmåteripersonalens organisation samt avlöningsförhållanden. De sakkunniga, som antagit benämningen 1945 års lantmåteriutredning, ha utgjorts av ledamoten av riksdagens första kammare, f. d. statssekreteraren B. Näsgård, ordförande, ledamoten av riksdagens andra kammare, bankofullmäktigen J. A. Andersson, Tungelsta, byråchefen i riksräkenskapsverket K. A. V. Arvidsson, ledamoten av riksdagens första kammare, direktören E. A. Lindblom, Falun, ledamoten av riksdagens andra kammare, civilingenjören M. S. Ljungberg, Norrköping, samt f. d. byråchefen i lantmåteristyrelsen A. G. N. Sandberg.

Utredningen, som vid fullgörandet av sitt uppdrag biträtts av bland andra f. d. kanslirådet A. Carlsson, har den 19 december 1946 avgivit betänkande med förslag angående lantmåteripersonalens organisation samt avlöningsförhållanden m. m. (SOU 1947: 7).

Över utredningens förslag ha yttranden avgivits av statskontoret, riksräkenskapsverket, lantmåteristyrelsen, lantbruksstyrelsen, egnahemsstyrelsen, allmänna lönenämnden, rikets länsstyrelser, statens priskontrollnämnd, 1944 års personalutredning, Sveriges lantbruksförbund, Svenska stadsförbundet, Svenska kommunal-tekniska föreningen, Sveriges lantmätareförening, Statsverkens ingenjörsförbund, Sveriges lantmåteritekniska biträdens riksförening, Föreningen kvinnliga befattningshavare inom lantmåteristaten samt Föreningen kvinnor i statens tjänst. Vid lantmåteristyrelsens utlåtande ha fogats yttranden från samtliga överlantmätare samt ett flertal distriktslantmätare och extra lantmätare.

I det följande kommer jag att under de olika punkterna i regel endast lämna en sammanfattning av vad utredningen anfört och föreslagit. I övrigt får jag hänvisa till utredningens betänkande.

I. Principerna för löneregleringen och lantmåteridistriktens omorganisation.

Utredningen.

I sitt förslag har lantmåteriutredningen förordat en revision beträffande lönesystemet för distriktslantmätarna och övriga lantmätare som syssla med lantmåteriförrättningar innebärande, att lantmätarna skola avlönas efter samma grunder, som gälla för statens befattningshavare i allmänhet. Sådana ersättningar enligt taxa för utförda förrättningar och uppdrag, som lantmätarna

hittills fått uppbära vid sidan av viss kontant statslön, ha föreslagits skola ingå till statsverket. I anslutning härtill har förordats statsanställning och statsavlönning av lantmätarnas biträdespersonal samt statens övertagande av alla med lantmåteriverksamheten förenade omkostnader för tjänstelokaler och instrument m. m. I samband med löneregleringen har utredningen företagit en översyn av lantmåteriets distriktsorganisation och distriktsindelning och därvid förordat en betydande utvidgning av distriktens omfattning för att åstadkomma ur arbetsorganisatoriska synpunkter lämpliga tjänstgöringsråden. Utredningens förslag innebär vidare att vissa av de arbetsuppgifter som hittills åvilat den lantmåteriutbildade personalen överföras å biträdespersonalen. Med hänsyn härtill har en betydande utökning av biträdespersonalen föreslagits.

Enligt en av utredningen gjord överslagsberäkning skulle kostnadsökningen till följd av den föreslagna löneregleringen och omorganisationen för ett budgetår efter förslagets genomförande uppgå till omkring 4 100 000 kronor utom vissa engångskostnader för distriktens utrustning m. m. Statens taxeinkomster för lantmåteriverksamheten ha samtidigt beräknats till 2 000 000 kronor, varför nettoökningen skulle komma att utgöra omkring 2 100 000 kronor. Vid dessa beräkningar har hänsyn icke tagits till den kostnadsökning, som kommer att föranledas av den från den 1 juli 1947 ikraftträdande allmänna löneregleringen för statens tjänstemän.

Utredningen har upptagit till behandling jämväl vissa andra med löneregleringen och omorganisationen sammanhängande frågor såsom biträdespersonalens utbildning, lantmåteritaxan m. m.

Yttrandena.

De av utredningen föreslagna allmänna principerna för löneregleringen och omorganisationen ha i stort sett tillstyrkts i de remissyttrandena som avgivits över utredningens förslag.

Lantmåteristyrelsen har såsom sin uppfattning uttalat, att en omorganisation vore ofrånkomlig för att lantmåteriet skulle vara i stånd att fullgöra sina uppgifter. Till närmare utveckling av sin mening har styrelsen anfört bl. a. följande.

Av för styrelsen tillgängligt utredningsmaterial framgår att antalet avslutade förrättningar under år 1946 stigit till cirka 31 100, eller ungefär 13 procent mer än närmast föregående år och ungefär 39 procent mer än år 1944. Det oaktat har antalet balanserade förrättningar år från år blivit allt större. Vid 1946 års utgång utgjorde sålunda arbetsbalansen beträffande dels påbörjade men icke avslutade och dels icke påbörjade förrättningar som upptagas i diarierna över lantmåteriförrättningar cirka 23 000. Härtill komma balanserade förrättningar inom städer och samhällen med fastighetsregister såsom för stad samt en mängd uppdrag, som icke upptagas i diarierna utan i särskilda liggare. Eftersom lantmätarna under trycket av den ökade arbetsbördan alltmer nödgats inrikta verksamheten på enkla, föga tidskrävande förrättningar, främst bostadsavstyckningar, under det att större och mera komplicerade arbeten i ökad utsträckning måst ställas på framtiden, är arbetsbalansen i verkligheten dock större än vad av utred-

ningsmaterialet siffermässigt framgår. Många distrikt ha balanserade förrättningar till sådant antal och av sådan beskaffenhet att det med den tillgängliga personalen skulle taga 1—2 år eller däröver att utföra dem. Detta innebär att inom ett dylikt distrikt allmänheten kan få vänta mer än två år på utförandet av lantmåteriförrättningar, åtminstone om dessa icke äro av särskilt brådskande natur och därför ej kunna behandlas med förtur.

Styrelsen nödgas med stöd härav konstatera, att lantmåteriet sedan flera år tillbaka icke varit och i nuvarande läge uppenbarligen icke är i stånd att fullgöra sina åligganden på ett sådant sätt, som den förrättningsökande allmänheten har rätt att förvänta. Dröjsmålen med förrättningarnas handläggning medför uppenbar skada för allmänheten och äventyrar det allmännas intressen.

Det är utan vidare klart att den nuvarande personalen är för liten. En viss personalökning har visserligen skett, särskilt beträffande de icke högskoleutbildade arbetskrafterna, eller sålunda tekniska biträden och kontorspersonal. Avlönings- och befodringsförhållandena ha emellertid icke varit sådana att personalen kunnat känna sig tillfreds i sitt svåra och stundom otacksamma arbete. Dessa förhållanden ha i sin tur lett till att den högskoleutbildade personalen lämnat lantmåteriet i en utsträckning som är särskilt anmärkningsvärd, eftersom det tidigare endast mycket sällan brukat inträffa att den som kommit in på lantmätarbanan avgått därifrån för att ägna sig åt annan verksamhet. Avgången har varit särskilt märkbar under år 1946, då ej mindre än 20 personer med lantmåteriexamen sökt sig anställning utanför det statliga lantmåteriet. Då sammanlagda antalet från tekniska högskolan utexaminerade personer med lantmåteriexamen år 1946 utgjorde 16, har sålunda avgången till annan verksamhet detta år överstigit hela tillskottet från högskolan. Liknande avgång har skett även bland lantmätarnas tekniska biträden och kontorsbiträden.

Delvis bero de nuvarande otillfredsställande förhållandena på det rådande avlöningssystemet. Att lantmåteripersonalens inkomster i väsentlig mån äro beroende av avgifter som utgå enligt taxa har i hög grad försvärat möjligheterna att giva särskilt biträdespersonalen ordnade och goda anställningsförhållanden. Även andra olägenheter ha blivit följden av detta inom nästan alla andra förvaltningsgrenar övergivna system.

För att lantmåteriet skall bli i stånd att fullgöra sina uppgifter är en omorganisation sålunda ofrånkomlig. Denna bör syfta till att med undanröjande av nuvarande missförhållanden tillskapa lantmåteriorgan, som kunna fungera snabbt, säkert och med erforderlig auktoritet men också med öppen blick och förståelse för statsmakternas ställningstagande i fråga om jordpolitiken och fastighetsbildningen.

För att uppnå det angivna syftet är det särskilt två förhållanden som måste uppmärksammas. Det ena är att en lämplig avvägning bör ske mellan högskoleutbildad och annan personal, så att icke som nu är fallet den kvalificerade personalen måste utnyttjas för rutinarbeten. Det andra är att personalens anställnings- och avlöningsförhållanden ordnas på ett sätt, som motsvarar deras viktiga uppgifter.

*Före-
draganden.*

Det torde allmänt erkännas att nu gällande ordning i fråga om lantmåteripersonalens organisation och avlöningsförhållanden är föga tillfredsställande och knappast längre svarar mot tidens krav. Det nu tillämpade avlöningssystemet, vilket bland annat innebär att lantmätarna uppbära en större eller mindre del av sin lön i form av ersättningar för utförda förrättningar med

belopp som utgå enligt fastställd taxa eller i vissa fall efter överenskommelse, är sålunda förenat med avsevärda olägenheter. Mot bibehållande av nuvarande avlöningssystem talar onekligen den omständigheten att detsamma medför olikheter i lönehänseende som icke betingas av skillnader i tjänsteförhållanden. Allvarligare synes dock vara att systemet kan medföra en risk att i vissa fall förtjänstintresset hos förrättningsmannen i första hand och icke jordpolitiska synpunkter bliva avgörande vid bedömningen av huruvida en begärd förrättning bör vidtagas eller ej. Icke heller lämnar den nuvarande ordningen någon garanti för att vid den arbetsbalans, som föreligger inom lantmäteriet, de förrättningar givas företräde som ur samhällets och det allmännas synpunkt framstå som mest angelägna och brådskande. Såsom också av utredningen framhållits har sportelsystemet numera övergivits på de flesta områden av statsförvaltningen, där denna avlöningsform tidigare tillämpats.

Även den nuvarande distriktsindelningen torde inbjuda till kritik såsom otidsenlig och föga ägnad att underlätta en ändamålsenlig arbetsfördelning. Den omfattning, som vissa distrikt för närvarande ha, giver ej tillräckligt underlag för en ur arbetssynpunkt lämplig personalstyrka. Detta medför understundom att den lantmäteriu utbildade personalen tvingas ägna en orimligt stor del av arbetstiden åt mera rutinmässiga arbeten vilket har en menlig inverkan på lantmätarnas möjligheter att snabbt och på ett fullt tillfredsställande sätt lösa de mera krävande och ansvarsfyllda uppgifter, som åvila lantmäteriet. Den betydande arbetsbalans som på vissa håll föreligger är ett tecken härpå.

Med hänsyn till dessa missförhållanden har en omorganisation av lantmäteriväsendet sedan länge varit aktuell. Jag torde i detta sammanhang få erinra att, såsom närmare utvecklas i proposition nr 75 till årets riksdag angående riktlinjer för den framtida jordbrukspolitiken, en ökning av takten i rationaliseringsverksamheten inom jordbruket torde vara att emotse i framtiden. Till följd härav kommer lantmäteriet att ställas inför mera omfattande och delvis nya arbetsuppgifter bland annat i anslutning till planläggningen av jordbrukets yttre rationalisering. I vilken utsträckning rationaliseringsverksamheten skall nå det åsyftade resultatet torde därför i hög grad komma att bliva beroende av arbetstakten och effektiviteten inom lantmäteriet. På grund härav synes mig ställningstagande till frågan om lantmäteriväsendets organisation och lantmäteripersonalens avlöningsförhållanden icke längre kunna uppskjutas.

Det av 1945 års lantmäteriu utredning framlagda förslaget till lösning av förevarande spörsmål innebär i huvudsak att personalen vid lantmäteriets distriktsorgan inordnas under de avlöningsbestämmelser, som i allmänhet gälla för statens befattningshavare, att staten övertager omkostnaderna för verksamheten samt att erlagda förrättningsavgifter inlevereras såsom uppbörd till statsverket. I samband med löneregleringen skall distriktsindelningen ändras för att möjliggöra en rationell arbetsorganisation och ett effektivt utnyttjande av den lantmäteriu utbildade personalen. Dessa principer för omorganisationen, som i stort sett tillstyrkts i remissyttrandena, har jag funnit

ändamålsenliga och jag anser mig därför kunna biträda desamma. Eftersom nu berörda förslag, därest de godtagas av riksdagen, skulle få vissa omedelbara konsekvenser beträffande personal- och avlöningsförhållanden vid lantmäteristyrelsen och lantmäterikontoren i länen, torde jag få underställa Kungl. Maj:t vissa hithörande frågor. Däremot har jag icke ansett det möjligt att i förevarande sammanhang taga ställning till personalorganisationen i hela dess vidd vid lantmäteristyrelsen och lantmäterikontoren. I stället har jag med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 14 mars 1947 tillkallat sakkunniga för närmare utredning av denna fråga. Sedan nämnda utredning verkställdes torde jag ånyo få anmäla ärendet för slutligt avgörande.

II. Organisationsfrågor.

1. Distriktsindelningen och distriktspersonalens sammansättning m. m.

Nuvarande förhållanden.

Antalet lantmåteridistrikt i riket utgöres för närvarande av 210. För varje distrikt finnes en distriktslantmätare, som i princip har att svara för förrättningsverksamheten inom distriktet. Distriktslantmätaren kan biträdas av extra lantmätare såsom tjänstemedhjälpare, lantmåteriutbildad aspirant, tekniskt biträde samt karriterska eller kontorsbiträde. Den egentliga distriktspersonalen kompletteras av ett antal — för närvarande 17 — självständigt verksamma extra lantmätare, som ställts till överlantmätares och länsstyrelses förfogande för erhållande av förordnanden. Även dessa kunna ha tjänstemedhjälpare och biträdespersonal. Vid sidan av distriktsorganisationen finnes vidare en särskild skiftesorganisation för Kopparbergs län under ledning av en distriktslantmätare, som under ledighet från honom eljest åvilande göromål tjänstgör som styresman för organisationen. Vid berörda organisation äro vidare anställda såväl lantmåteriutbildad personal som teknisk biträdespersonal och kontorspersonal.

Utredningen.

Vid den översyn beträffande lantmåteriets distriktsorganisation som lantmåteriutredningen företagit har utredningen särskilt beaktat önskvärdheten av att lantmåteridistrikten göras så stora, att de kunna bilda underlag för ett personalbestånd, som möjliggör en rationell fördelning av arbetet mellan högskoleutbildad personal och biträdespersonal av olika slag. Ur angivna synpunkter har utredningen funnit sig böra föreslå en sådan indelning av riket i lantmåteridistrikt, att inom varje distrikt i regel skulle komma att erfordras två lantmätare, två mätningstekniska biträden och två kontorsbiträden. Beträffande den närmare motiveringen för den föreslagna normala distriktsypen hänvisas till betänkandet s. 29—31.

Utredningen har beräknat, att utöver de två lantmätarna i varje distrikt skulle erfordras ett trettiotal lantmätare för personalförstärkningar.

Med hänsyn till att inom vissa delar av landet — särskilt de inre delarna av Norrland — den del av året, som lämpar sig för fältarbeten av större omfattning, är avsevärt kortare än inom riket i övrigt, har utredningen ansett det vara lämpligt att inom vissa lantmäteridistrikt giva biträdespersonalen en något ändrad sammansättning. För att erforderliga fältarbeten skola medhinnas borde inom dessa distrikt — ett trettiotal — antalet mätningstekniker ökas till tre. Å andra sidan kunde kontorspersonalen minskas till ett biträde.

Vid beräkningarna av antalet erforderliga distrikt har utredningen funnit sig böra utgå från att en betydande ökning av distriktens sammanlagda arbetskapacitet måste åvägabringas på grund av lantmäteriverksamhetens alltmer tilltagande omfattning. Hänsyn har jämväl tagits till att man vid övergång till fasta löner från ett avlöningssystem, till stor del byggt på taxeinkomster, skäligen icke syntes kunna räkna med en så onormalt lång arbetstid som för lantmätarnas del hittills i regel tillämpats.

Vid distriktens utformning har en naturlig avgränsning med hänsyn till kommunikationer och andra lokala förhållanden samt anslutning till sockenindelning och i möjligaste mån domsagoindelning eftersträfvats. I några fall har det därvid befunnits lämpligt att göra avvikelser från den normala distrikts-typen och tillskapa distrikt med annan personalsammansättning än den förut angivna.

Utredningens förslag till distriktsindelning innebär en minskning av distriktens antal från nuvarande 210 till 148 distrikt. Av sistnämnda antal ha 141 utformats för förut angivna normala personalsammansättning. Sammanlagt sex av de föreslagna distrikten ha givits en sådan omfattning, att de beräknas kräva en förstärkt personalorganisation, bestående av en distriktslantmätare, två andra lantmätare, tre mätningstekniker och tre kartriterskor. Slutligen har för ett distrikt beräknats en reducerad personaluppsättning, bestående av en lantmätare, en mätningstekniker och en kartriterska.

Med hänsyn till den betydande balans av icke utförda förrättningar, som finnes å distrikten, har utredningen ansett det oundgängligen nödvändigt, att ett antal lantmätarbefattningar tillskapas utom den egentliga distriktsorganisationen för utförande av förrättningar enligt överlantmätarens eller länsstyrelsens förordnanden. Detta antal borde icke beräknas lägre än 12. Innehavarna av ifrågavarande befattningar borde av lantmäteristyrelsen, alltefter förefintligt behov av lantmäteripersonal utom distriktsorganisationen, fördelas å olika län och lämpligen knyts till ett visst distrikt inom länet med huvudort i residensstaden. Det har härvid förutsatts, att erforderliga tekniska biträden och annan biträdespersonal skulle ställas till dessa tjänstemäns förfogande av vederbörande distrikt.

Utöver de 148 nyorganiserade distrikten kommer vidare skiftesorganisationen i Kopparbergs län, som avsetts böra bibehållas med ett personalbestånd avpassat efter verksamhetens växlande omfattning.

Beträffande utformningen av de olika distrikten hänvisas till distriktsindelningsförslaget i betänkandet, s. 34—53, vari även de stationeringsorter angivits, som utredningen funnit lämpligast med hänsyn till läge, kommunikationer m. m.

Vid full utbyggnad av en efter angivna riktlinjer uppbyggd organisation av förrättningsverksamheten har antalet lantmätare beräknats komma att uppgå till omkring 340 och antalet aspiranter till omkring 20, medan den mätningstekniska biträdespersonalen komme att omfatta omkring 320 och kontorspersonalen omkring 280 befattningshavare.

Förslaget bygger i stort sett på det antal lantmätare, som för närvarande har sin verksamhet förlagd till distrikten, men innebär en betydande förstärkning i fråga om biträdespersonalen.

Yttrandena.

Lantmäteristyrelsen har icke funnit något att erinra mot att distriktsorganisationen uppbygges med utgångspunkt från de av utredningen föreslagna principerna. Vad beträffar personalbehovet har styrelsen emellertid ansett, att det skulle komma att framdeles visa sig erforderligt att utöka distriktspersonalen, såväl den högskoleutbildade som övriga kategorier, mer än utredningen förutsatt.

Lantmäteristyrelsen har vidare framhållit önskvärdheten av att den föreslagna organisationen, ehuru den grundades på en distriktsindelning, icke bundes i snäva former, utan att lantmäteristyrelsen och överlantmäterna måtte få möjlighet att efter behov fördela personalen till tjänstgöring på de orter och vid de arbeten, där den bäst behövdes. I anslutning härtill har styrelsen förordat, att det antal lantmätare, som utredningen föreslagit skola stå till länsstyrelses och överlantmätares förfogande för mottagande av förordnanden, måtte höjas från av utredningen föreslagna 12 till 24. Styrelsen har ansett denna ökning motiverad av den stora arbetsbalans, som föreläge särskilt på vissa distrikt, samt av behovet av arbetskrafter, som kunde biträda de planerade nya organen för jordbrukets rationalisering eller som eljest kunde åtaga sig särskilda uppgifter. Styrelsen har vidare ansett, att till ifrågasvarande lantmätares hjälp måste anställas erforderliga tekniska biträden och kontorsbiträden, varför det enligt styrelsens mening vore nödvändigt att mer eller mindre tillfälligt förstärka biträdespersonalen å de distrikt, som skulle ha att tillhandahålla biträdena. I fråga om lantmäteridistriktens antal har lantmäteristyrelsen icke framställt någon erinran mot utredningens förslag. I åtskilliga yttranden till styrelsen hade jämkningar förordats i fråga om den föreslagna gränsdragningen mellan distrikten. Ställning därtill borde emellertid enligt styrelsens mening icke tagas i detta sammanhang. I stället syntes styrelsen böra beredas tillfälle att, med beaktande av inkomna yttranden i ämnet, snarast möjligt uppgöra detaljerat förslag till ny distriktsindelning, avseende jämväl förläggningen av stationeringsorterna. I anslutning härtill har styrelsen slutligen anmärkt, att den blivande distriktsindelningen måhända behövde jämkas något i samband med förestående ändring av kommunindelningen.

Statskontoret, *lantbruksstyrelsen* och *egnahemsstyrelsen* ha i stort sett anslutit sig till utredningens organisationsförslag. Lantbruksstyrelsen har dock,

i betraktande av arbetsbalansen å lantmäteridistriktet och med tanke på de krav på biträde av lantmäteripersonal som den tilltänkta yttre rationaliseringen inom jordbruket kunde komma att ställa, ifrågasatt, huruvida icke en ökning av den lantmäteriutbildade personalen vore påkallad. En sådan ökning har lantbruksstyrelsen tänkt sig kunna ske genom utökande av det antal lantmätarbefattningar som föreslagits skola stå till överlantmätarens och länsstyrelsens förfogande utanför den egentliga distriktsorganisationen.

Länsstyrelserna i riket ha icke haft något att erinra mot de grundläggande principerna för organisationsförslaget. Vad beträffar den närmare utformningen av lantmäteridistriktet ha flera länsstyrelser förordat huvudsakligen av lokala förhållanden betingade ändringar. Därvid har även sambandet med förestående omreglering av kommunindelningen framhållits. Länsstyrelserna i Stockholms, Södermanlands, Hallands, Västmanlands och Jämtlands län ha föreslagit en ökning av lantmäteridistriktets antal inom respektive län. Länsstyrelsen i Kalmar län har uttalat sig för en ökning av distriktets antal eller inrättande av en särskild skiftesorganisation i länet. Flera länsstyrelser ha vidare ansett behov föreliggande av ytterligare personalförstärkningar inom ramen för den föreslagna distriktsindelningen.

Överlantmätarna i riket ha i stort sett icke haft något att erinra mot principerna för utredningens organisationsförslag. Vad beträffar antalet lantmäteridistrikt ha överlantmätarna i Stockholms, Södermanlands, Västmanlands, Kopparbergs, Gävleborgs och Jämtlands län förordat viss utökning av antalet distrikt inom respektive län. Överlantmätaren i Jönköpings län har å andra sidan förordat en minskning av distriktets antal i länet, varvid han dock förutsatt att de av honom föreslagna distriktet skulle erhålla förstärkt personal. Ett icke obetydligt antal överlantmätare har ansett en ökning av lantmäteripersonalen utöver vad utredningen föreslagit erforderlig. Därvid har bland annat hänvisats till de arbetsuppgifter som i samband med genomförandet av en ny byggnadslagstiftning och föreslagna åtgärder för jordbrukets rationalisering kunde förväntas komma att åvila lantmäteriet.

Vad beträffar utredningens förslag om inrättande av 12 befattningar för lantmätare som skola ställas till överlantmätarens och länsstyrelsens förfogande utöver den egentliga distriktsorganisationen ha några överlantmätare ifrågasatt, huruvida icke motsvarande tjänster i stället borde inordnas i distriktsorganisationen. Överlantmätaren i Västmanlands län har ansett, att lantmätare till överlantmätarens och länsstyrelsens förfogande erfordrades i varje län. Ett antal överlantmätare har särskilt framhållit, att s. k. förfogandelantmätare borde tilldelas eget tekniskt biträde och egen kontorspersonal.

De *distriktslantmätare* och *extra lantmätare* som yttrat sig över utredningens förslag ha i regel framhållit behovet av ytterligare utökning av lantmäteridistriktets personal. Vad beträffar de föreslagna befattningarna som s. k. förfogandelantmätare ha några ansett anordningen sakna berättigande, medan andra föreslagit utökning av befattningarnas antal. Även distriktslantmätarna och extra lantmätarna ha framhållit, att förfogandelantmätarna borde tilldelas egna biträden.

Sveriges lantbruksförbund har i princip anslutit sig till utredningens organisationsförslag.

Sveriges lantmätareförening har icke haft något att erinra mot principerna i utredningens förslag beträffande lantmäteriets distriktsorganisation och distriktsindelning.

2. Distriktspersonalens tjänsteåligganden.

Nuvarande förhållanden.

Bestämmelser om vilka förrättningar och uppdrag, som det åligger distriktslantmätare att verkställa, återfinnas i 52 § 1 mom. lantmäteriinstruktionen den 11 november 1927.

En närmare redogörelse för arten av den förrättningsverksamhet, som enligt nu gällande ordning ankommer på distriktslantmätarna, lämnas i betänkandet, s. 54—60. Därav framgår bland annat, att lantmätarnas verksamhet i regel även omfattar vissa uppdrag, som ej direkt åligga dem enligt lantmäteriinstruktionen.

Vad beträffar den nuvarande arbetsfördelningen mellan befattningshavarna å distrikten hänvisas till redogörelsen i betänkandet å s. 62—65.

Utredningen.

I fråga om den framtida avgränsningen av distriktsorganisations tjänsteåligganden har lantmäteriutredningen indelat åliggandena i två grupper, nämligen en grupp omfattande förrättningar och uppdrag, som distriktsorganisation borde ha obetingad skyldighet att verkställa, samt en andra grupp omfattande uppdrag, som distriktsorganisation skulle ha att utföra i den mån övriga tjänsteåligganden så medgåve.

Till den förra gruppen, obligatoriska tjänsteåligganden, ha hänförts i stort sett de förrättningar och uppdrag, som falla under bestämmelserna i 52 § 1 mom. lantmäteriinstruktionen. Till gruppen ha ytterligare hänförts uppdrag att upprätta förslag till avstyckningsplan. Beträffande städernas möjlighet att få anlita distriktsorganisation för förrättningar enligt 2 och 5 kap. fastighetsbildningslagen och för upprättande av tomtindelingsförslag samt för uppdrag, som hänförts till icke-obligatoriska tjänsteåligganden, har föreslagits krav på överlantmätares medgivande.

Vad beträffar lantmäteriverksamheten i städer och samhällen har utredningen vidare anfört bland annat följande.

Lantmätarnas förrättningsverksamhet inom samhällen och städer är för närvarande så omfattande, att densamma ej torde kunna avvecklas utan att allvarliga svårigheter skulle uppstå. Samhällena och de mindre städerna torde i flera fall ej heller ha sådana ekonomiska resurser, att de kunna anställa kvalificerade mätningmän. Det torde därför vara önskvärt, att samhällen och mindre städer bibehållas vid möjligheten att för förrättningsverksamheten kunna anlita den å distrikt verksamma lantmäteripersonalen. Distriktsorganisationerna böra vara obetingat skyldiga att verkställa förrättningar enligt 2 och 5 kap. fastighetsbildningslagen samt att upprätta förslag till

tomtindelningar inom samhällen å landet, där den för städerna gällande ordning för bebyggande skall iakttagas. Därest stad önskar för samma ändamål anlita distriktsorganisation, bör sådan fråga prövas av överlantmätaren, som vid avgörandet bör taga hänsyn dels till stadens behov att få anlita lantmäteripersonalen, dels ock till distriktsorganisationernas möjlighet att med hänsyn till omfattningen av andra tjänsteuppdrag åtaga sig även den avsedda verksamheten inom staden. Lantmäteripersonalens verksamhet av här avsett slag synes böra utföras i den formen, att den avsedde förrättningsmannen av länsstyrelsen förordnas som förrättningsman för tomtmätning och avstyckning inom samhället eller staden.

Vad i övrigt beträffar icke-obligatoriska tjänsteåligganden, vilka exemplifierats i betänkandet, har utredningen förutsatt, att distriktslantmätare skall vägra mottaga till denna grupp hänförligt uppdrag, om det ej kan medhinnas inom avsedd tid eller icke kan verkställas utan att mera avsevärt fördröja de obligatoriska tjänsteärendena. Uppdragsgivaren skulle dock ha möjlighet att få frågan prövad av överlantmätaren.

Om överlantmätaren skulle finna att verksamhet eller uppdrag bör utföras av distriktsorganisation men att denna icke kan medhinna en sådan utökning av arbetet utan förstärkning av arbetskrafterna, har utredningen ansett, att överlantmätaren bör hänskjuta frågan till lantmäteristyrelsens avgörande.

Utredningen har föreslagit, att i lantmäteriinstruktionen måtte intagas förbud för distriktspersonal att mot ersättning åtaga sig sådana uppdrag, som kunna hänföras till distriktsorganisations tjänsteåligganden.

Vad beträffar fördelningen av arbetsuppgifterna mellan förrättningspersonalen har utredningen avsett, att distriktslantmätare skulle äga överlåta å annan lantmätare i samma distrikt att inom av lantmäteristyrelsen föreskriven ram självständigt verkställa sådana uppdrag och förrättningar beträffande vilka förordnanden ej utfärdats. Vad beträffar förrättningar, för vilka förordnanden utfärdats, har utredningen förordat, att såsom hittills det förfaringssättet skulle tillämpas, att lantmäteristyrelsen beviljade distriktslantmätare ledighet under viss tid från handläggningen av vissa förrättningar och förordnade annan lantmätare å distriktet att beträffande dem fullgöra distriktslantmätarens tjänsteåligganden. Sådant förordnande borde, enligt utredningens mening, ej föranleda rätt till vikariatsersättning.

Yttrandena.

Lantmäteristyrelsen har i fråga om städers och samhällens möjligheter att anlita lantmäteripersonalen anfört, bland annat, att i de fall då lämpliga geografiska förutsättningar funnes, kunde de mindre städernas samt samhällenas mätningstväsens ordnas genom bildande av kommunalförbund. Intill dess denna organisationsform vunnit allmännare tillämpning och i vart fall där lokala förutsättningar för kommunalförbund icke föreläge, syntes det erforderligt, att samhällen och mindre städer alltjämt bereddes möjlighet att anlita lantmäteridistriktens personal. För erhållande av fullt effektiv skötsel av mätningstväsendet borde till distriktspersonalens åligganden hän-

föras ej blott uppdrag att verkställa vissa förrättningar samt tomtindelningar i städer och samhällen utan även — efter prövning av överlantmätaren i varje särskilt fall — att där verkställa sådana åtgärder för skötseln av mätningstväsendet som avsåge underhåll av stonnät, vården av mätningsarkiv m. m.

Lantmäteristyrelsen har vidare påpekat, att den av utredningen föreslagna obligatoriska skyldigheten att upprätta förslag till avstyckningsplaner efter ett genomförande av det föreliggande förslaget om ny byggnadslagstiftning, varigenom avstyckningsplaneinstitutet skulle upphävas, i stället borde avse enklare byggnadsplaner.

I fråga om skyldigheten att upprätta vissa grundkartor har lantmäteristyrelsen framhållit, att det både för det allmännas och för allmänhetens vidkommande vore ett betydelsefullt önskemål, att planläggningsverksamheten icke måtte hindras genom brist på sådana kartor. Lantmäteriet skulle, enligt lantmäteristyrelsens uppfattning, icke fullgöra sina primära skyldigheter med avseende å planläggningsarbetet, om det icke påtog sig arbetet med upprättande av grundkarta till byggnadsplan. Även upprättandet av grundkarta för generalplan på landet och i jordregistersamhällen borde enligt styrelsens mening åvila distriktsorganisation såsom ovillkorlig skyldighet.

Lantmäteristyrelsen har vidare ansett, att överflyttning av förrättning, beträffande vilken förordnande meddelats, från distriktslantmätare till biträdande lantmätare inom distrikt borde beslutas av överlantmätaren.

Länsstyrelserna ha i regel icke haft något att erinra mot utredningens förslag beträffande avgränsningen av lantmätarpersonalens tjänsteåligganden. I de fall då erinringar framställts ha dessa i allmänhet rört förhållanden i städer, samhällen och tätorter. Länsstyrelsen i Malmöhus län har sålunda föreslagit, att uppdrag, som avse upprättande av grundkartor för samhällen eller områden, för vilka byggnadsplan eller avstyckningsplan skall uppgöras, måtte hänföras till gruppen obligatoriska åligganden. Länsstyrelsen i Västmanlands län har gjort ett uttalande i samma riktning. Länsstyrelsen i Örebro län har ansett, att i första hand länsarkitektkontoren borde organiseras för planläggningsverksamheten, medan lantmäteripersonalen framförallt borde inriktas på att tillhandahålla erforderligt kartmaterial.

Överlantmätarna ha i huvudsak givit sin anslutning till de principer som utredningen förordat beträffande avgränsningen av distriktslantmätarnas tjänsteåligganden och uppdelningen av dessa i obligatoriska och icke-obligatoriska förrättningar och uppdrag. Vissa överlantmätare ha dock ansett, att mindre städers och samhällens behov av förrättningsmän bort tillgodoses i något högre grad än utredningen föreslagit. Överlantmätarna i Kristianstads, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs samt Jämtlands län ha särskilt framhållit att uppdrag att upprätta grundkartor för samhällen eller områden, för vilka byggnadsplan eller avstyckningsplan föreskrivits, borde hänföras till gruppen obligatoriska tjänsteåligganden. Några överlantmätare ha velat i vissa avseenden inskränka området för distriktsorganisations tjänsteåligganden. Detta har bland annat gällt uppdrag att verkställa vissa fastighets- och äganderättsutredningar.

De distriktslantmätare och extra lantmätare som yttrat sig i förevarande avseenden ha i allmänhet förordat, att upprättandet av grundkartor för samhällen eller områden för vilka byggnadsplan eller avstyckningsplan föreskrivits måtte hänföras till de obligatoriska tjänsteåliggandena. Liknande synpunkter ha framförts av *Sveriges lantmätareförening*. Lantmätareföreningen har vidare ifrågasatt, huruvida icke från de obligatoriska tjänsteåliggandena borde undantagas vissa vägtekniska uppgifter, som lämpligen borde omhänderhavas av vägförvaltningarna. Föreningen har även ifrågasatt, att vissa uppdrag såsom fastighetsutredningar m. m. borde uteslutas från tjänsteåliggandena.

I fråga om arbetsfördelningen mellan lantmätarpersonalen i distrikten har lantmätareföreningen föreslagit, att distriktslantmätare skulle äga att utan lantmäteristyrelsens hörande överflytta på honom utfärdade förordnande till annan lantmätare i distriktet i enlighet med därom av lantmäteristyrelsen utfärdade allmänna föreskrifter.

Svenska kommunal-tekniska föreningen har ansett, att lantmäteripersonalen borde få anlitas av mindre städer och samhällen även för sådana uppgifter som skötseln av stamnät och mätningarsarkiv, viss byggnadskontroll eller överhuvud för de mätningstekniska eller rättsliga utredningsåtgärder, som krävde lantmäteriteknisk utbildning och som normalt ankomme på mätningssman i stad eller stadsliknande samhälle.

Svenska stadsförbundet har anfört, att utredningens förslag skulle innebära en väsentlig försämring för städernas del i fråga om möjligheten att anlita distriktsorganisation med hänsyn till att skyldigheten för distriktslantmätare att verkställa tomtmätning och avstyckning inom stad samt upprätta förslag till tomtindelning framdeles skulle bli beroende av överlantmätarens medgivande. Förbundet har ansett, att det föreslagna provningssystemet icke utgjorde någon betryggande garanti för att städernas intressen i detta avseende bleve fullt tillgodosedda. Frågan vore särskilt betydelsefull för de mindre städerna. Styrelsen har föreslagit, att distriktsorganisation skulle vara obetingat skyldig att inom mindre städer, förslagsvis sådana, vilkas invånarantal ej överstege 5 000, utföra nämnda förrättningar och uppdrag.

Såsom jag i det föregående understrukit framstår det som ytterst angeläget, icke minst med hänsyn till den förestående intensifieringen av rationaliseringsverksamheten inom jordbruket, att sörja för en sådan organisation av arbetet inom lantmäteridistriktet, att de uppgifter och ärenden som här skola handläggas behandlas utan tidsutdräkt och på ett för det allmänna så rationellt sätt som möjligt. Härför erfordras att personaluppsättningen inom distriktet blir sådan att den tillåter en effektiv arbetsfördelning. De av lantmäterikutredningen i detta syfte föreslagna ändringarna i distriktsorganisationen, vilka i stort sett lämnats utan erinran av hörda myndigheter, befattningshavare och organisationer, anser jag mig i huvudsak kunna tillstyrka.

*Före-
draganden.*

Genom en omreglering av de nuvarande lantmäteridistriktet skulle i stort

sett enhetliga distrikt skapas av sådan omfattning att de kunna bilda underlag för en personal av i regel två lantmätare, varav en distriktslantmätare och en tjänstemedhjälpare, två lantmäteritekniska biträden eller mätningstekniker och två kontorsbiträden eller kartriterskor i varje distrikt. Förslaget innebär bland annat en icke oväsentlig utökning av biträdespersonalen. Härigenom kan en del rutinarbeten som nu i viss utsträckning upptager lantmätarnas tid överflyttas å biträdespersonalen. Sålunda böra mätningsarbetena i huvudsak kunna anförtros mätningstekniker samt kartritning ävensom i viss utsträckning arealberäkning och kartkonstruktion ombesörjas av kontorspersonalen. För närvarande torde emellertid sistnämnda grupper av befattningshavare ej alltid besitta härför nödvändig utbildning eller erforderliga kvalifikationer. I samband med omorganisationen torde med hänsyn härtill vissa anordningar böra vidtagas i syfte att få till stånd en ändamålsenlig utbildning och rekrytering av lantmåteriets biträdespersonal. Till dessa frågor skall jag i det följande återkomma.

I huvudsak kan jag även förorda den med utgångspunkt från de av utredningen angivna normerna utformade distriktsindelningen. Vad beträffar antalet lantmåteridistrikt ha ett antal länsstyrelser och överlantmätare föreslagit viss ökning inom respektive län. Dessa förslag synas närmast syfta till en förstärkning av lantmåteripersonalen i länen. En sådan personalförstärkning synes mig emellertid, om den visar sig erforderlig, kunna ske inom ramen av de föreslagna distrikten och sålunda ej påkalla någon ökning av dessas antal. Det av utredningen föreslagna antalet lantmåteridistrikt, som jämväl förordats av lantmåteristyrelsen, synes lämpligt avpassat och jag tillstyrker därför, att antalet nya distrikt i anslutning till utredningens förslag bestämmes till 148.

Såsom utredningen föreslagit synes skiftesorganisationen i Kopparbergs län böra bibehållas utöver de nyorganiserade lantmåteridistrikten.

Beträffande gränsdragningen mellan distrikten och stationeringsorter har jag för avsikt att, sedan riksdagen fattat beslut om lantmåteriväsendets omorganisation, efter lantmåteristyrelsens hörande förelägga Kungl. Maj:t förslag i ämnet.

För att möjliggöra en avlastning av arbetsbalansen i mer eller mindre tillfälligt arbetstyngda distrikt och för andra särskilda uppgifter har utredningen föreslagit att 12 lantmätare ställas till överlantmätares och länsstyrelses förfogande. Ifrågavarande befattningar synas mig utgöra ett lämpligt komplement till distriktsorganisationen ägnat att giva en ökad smidighet åt dess verksamhet. Särskilt med tanke på de nya uppgifter som lantmåteriet kan förväntas ställas inför, bland annat i anslutning till föreslagna åtgärder för jordbrukets rationalisering, synes antalet sådana befattningar ej böra tilltagas alltför lågt. Jag anser mig därför böra förorda den av lantmåteristyrelsen föreslagna ökningen av antalet berörda lantmätarebefattningar till 24. Såsom lantmåteristyrelsen med flera framhållit torde det bliva nödvändigt att förstärka biträdespersonalen i de distrikt, som skola tillhandahålla dylik personal åt dessa lantmätare.

Beträffande omfattningen av distriktspersonalens tjänsteåligganden har utredningen föreslagit vissa riktlinjer med avseende dels å den yttre avgränsningen mot andra verksamhetsområden och dels å en uppdelning av åliggandena i obligatoriska och icke-obligatoriska förrättningar eller uppdrag. Den av lantmäteristyrelsen föreslagna utvidgningen av tjänsteåliggandena till att avse vissa åtgärder för skötseln av städers och samhällens stornät m. m. synes mig förtjäna beaktande. Vad beträffar gränsen mellan de obligatoriska och icke-obligatoriska förrättningarna och uppdragen synas vissa grundkartearbeten i enlighet med vad lantmäteristyrelsen föreslagit böra hänföras till de obligatoriska tjänsteåliggandena. I övrigt synas utredningens förslag i ifrågavarande hänseenden i huvudsak lämpliga. Jag finner mig även böra förordna vad utredningen föreslagit om prövningsrätt för vederbörande överlantmätare i fråga om städers möjlighet att anlita distriktsorganisation för vissa förrättningar och uppdrag. Det torde ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser angående distriktsorganisations tjänsteåligganden.

Utredningen har även angivit vissa grunder i fråga om arbetsfördelningen mellan distriktens befattningshavare, särskilt med avseende å lantmätarpersonalen. I remissyttrandena har därvid särskilt uppmärksamats frågan i vilken utsträckning och i vilken form biträdande lantmätare i distrikt skulle kunna anförtros att självständigt handlägga sådana förrättningar beträffande vilka förordnanden utfärdats. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, lantmäteristyrelsen att meddela erforderliga föreskrifter i angivna hänseenden.

III. Kompetenskrav och utbildningsanordningar beträffande distriktslantmätarnas biträdespersonal.

1. Den mätningstekniska biträdespersonalen.

Nuvarande förhållanden.

Enligt 56 § gällande lantmäteriinstruktion må det uppdragas åt tekniskt biträde hos lantmätare att verkställa mättnings-, utstaknings- och andra därmed jämförliga göromål i enlighet med de närmare föreskrifter som lantmäteristyrelsen äger utfärda. Enligt 73 § lantmäteriinstruktionen tillkommer det lantmäteristyrelsen att meddela föreskrifter om vilka kompetensfordringar, som skola gälla för dem som erhålla anställning som tekniskt biträde. För de tekniska biträdenas nuvarande utbildning lämnas en redogörelse i betänkandet (s. 69—71).

I detta sammanhang må även erinras att vissa åtgärder under senare tid provisoriskt vidtagits för utbildning av blivande lantmäteritekniska biträden genom av lantmäteristyrelsen anordnade kurser. Sålunda har 1946 års riksdag å tilläggsstat 1 (prop. nr 311, bil. 7, p. 7; r. skr. nr 515) anvisat medel till en sådan kurs under tiden 2 december 1946—31 juli 1947 avsedd för 40

elever, som ämna söka anställning som tekniskt biträde hos lantmätare. I 1947 års statsverksproposition har under punkt 232 ytterligare medel upptagits till kurser för lantmäteritekniska biträden för budgetåret 1947/48, nämligen för en fortbildningskurs för tekniska biträden under tiden 1 augusti 1947—31 oktober 1947 samt för ytterligare en utbildningskurs för blivande tekniska biträden under tiden 1 november 1947—30 juni 1948.

Utredningen.

Utredningen har i sitt förslag till ändrad distriktsorganisation för lantmäteriet räknat med största möjliga avlastning av arbete från lantmätare till biträdespersonal. Med hänsyn härtill måste, enligt utredningens mening, av den tekniska biträdespersonalen fordras sådan kompetens att den kunde under lantmätarens ledning genomföra en mycket stor del av de mätningstekniska uppgifterna. (Se betänkandet s. 71 o. f.).

En förutsättning för att den tekniska biträdeskåren skulle kunna fylla den funktion, som avsetts, vore enligt utredningens mening att en ändamålsenlig utbildning av biträdena åvägbringades.

Efter att ha erinrat om den nu pågående provisoriska utbildningskurs för tekniska biträden, som anordnats av lantmäteristyrelsen, har utredningen framhållit, att de inträdesfordringar som uppställts för denna kurs — 5 månaders praktik och realexamen eller jämförliga kunskaper i de för utbildningen viktigaste ämnena eller godkänd utbildning till fältmätare vid arméns centrala fältmätskola — syntes i stort sett lämpliga även för en fortsatt utbildningsverksamhet. Vad däremot beträffade kursernas omfattning och längd borde så småningom vissa förändringar ske. Den pågående provisoriska kursen hade givits en synnerligen koncentrerad utformning beroende på att det varit nödvändigt att med minsta möjliga tidsutdräkt väsentligt utöka biträdespersonalen. För att trygga ett fullgott utbildningsresultat borde undervisningstiden förlängas, så snart det mest omedelbara behovet av biträden fyllts. Vissa skäl talade även för att i utbildningstiden borde inläggas en tids praktik, på liknande sätt som föreslagits i en av Sveriges lantmätareförening år 1945 till Kungl. Maj:t ingiven framställning om anordnande av kursundervisning för tekniska biträden.

Utredningen har angivit vissa riktlinjer för en fortsatt utbildning av tekniska biträden men har icke framlagt något utformat förslag i detta hänseende. Utredningen har nämligen ansett den definitiva utformningen av biträdesutbildningen böra anstå tills erfarenhet vunnits från den nu påbörjade kursverksamheten. Det borde ankomma på lantmäteristyrelsen att i sinom tid avgiva förslag till de ändringar beträffande kursplaner och utbildningstid m. m., vartill vunna erfarenheter kunde giva anledning.

Så länge särskilda kurser avsedda för den tekniska biträdeskåren hos lantmätarna anordnades borde enligt utredningens mening för anställning av ifrågavarande biträden uppställas krav på genomgång av sådan kurs. Möjlighet syntes dock böra föreligga för lantmäteristyrelsen att, när särskilda skäl därtill föranledde, anställa biträde med annan utbildning, som kunde anses tillräcklig för befattningen i fråga.

Yttrandena.

Lantmäteristyrelsen har framhållit angelägenheten av att utbyggnaden av biträdeskåren måtte ske snarast möjligt. Det borde därvid tillses ej blott att nya tekniska biträden utbildades i erforderligt antal utan även att fortbildningskurser anordnades för de redan anställda biträdena. Utöver den kompletteringskurs för 40 tekniska biträden, som avsetts skola anordnas under hösten 1947, vore det enligt lantmäteristyrelsens mening önskvärt, att kompletterande utbildning anordnades för ytterligare minst 80 av de i tjänst varande biträdena. Denna utbildning syntes styrelsen böra ordnas genom att två nya fortbildningskurser för vardera 40 biträden anordnades under budgetåret 1948/49. Utbildningen av nya tekniska biträden borde forceras på så sätt, att den redan föreslagna utbildningskursen under tiden 1 november 1947—30 juni 1948 utökades att omfatta 80 nya tekniska biträden i stället för tidigare föreslagna 40 och att en utbildningskurs för 40 tekniska biträden anordnades under budgetåret 1948/49. Den tekniska biträdeskåren skulle på detta sätt kunna vara fullt utbyggd redan den 1 juli 1949. Lantmäteristyrelsen har i detta sammanhang föreslagit, att de praktikanter, som fullgjorde sådan tjänstgöring som föreskrivits som villkor för inträde vid utbildningskurs för blivande tekniska biträden borde få komma i åtnjutande av rese- och traktamentsersättning.

Lantmäteristyrelsen har hemställt, att den definitiva utformningen av den tekniska biträdespersonalens utbildning gjordes till föremål för särskild utredning.

Överlantmätarna ha i allmänhet icke framställt några erinringar mot vad utredningen anfört i fråga om de tekniska biträdenas kompetens och utbildning. Överlantmätaren i Blekinge län har dock påpekat att fotogrammetrins betydelse inom lantmäteriet icke uppmärksammats vid behandlingen av biträdenas arbetsuppgifter. Överlantmätaren i Malmöhus län har framhållit vikten av att åtminstone något av biträdena å ett distrikt hade speciell underbyggnad i väg- eller skogsfrågor.

Sveriges lantmätareförening har ansett de nuvarande tillfälliga kurserna för utbildning av tekniska biträden otillräckliga för att kunna lösa utbildningsfrågan på längre sikt. En avsevärt utvidgad och fördjupad utbildning i mätningsteknik m. m. borde anordnas såsom en specialavdelning vid tekniskt läroverk eller teknisk fackskola. En sådan undervisning syntes enligt föreningens mening även erfordras för andra verksamhetsgrenar t. ex. städernas mätningstväsande. Om detta förslag ej omedelbart kunde realiseras, borde motsvarande utbildning tills vidare ske vid kurser, anordnade genom lantmäteristyrelsens försorg.

Sveriges lantmäteritekniska biträdens riksförening har ansett att utbildningen av lantmäteritekniker för framtiden normalt borde ske vid mätningsteknisk fackavdelning vid statligt tekniskt läroverk.

2. Kontorspersonalen.

Nuvarande förhållanden.

I fråga om den nuvarande kontorspersonalens arbetsuppgifter, kompetens och utbildning har en redogörelse lämnats i betänkandet s. 73 o. f.

Utredningen.

Som kompetenskrav för kontorspersonalen hos distriktslantmätarna har utredningen ansett böra uppställas fordran på dels realexamen eller normal-skolekompetens eller motsvarande kunskaper, dels godkänt betyg från godtagbar specialutbildningskurs och dels erforderliga färdigheter i maskinskrivning.

Utredningen har ansett, att erforderliga specialutbildningskurser borde anordnas genom statens försorg. Beträffande dylika kurser har utredningen uttalat, att det vore önskvärt om kurserna kunde ordnas som heldagsundervisning. Emellertid torde heldagskurser kräva att särskilda undervisningslokaler måste anskaffas. Man finge vidare räkna med större svårigheter att tillhandahålla kompetenta lärarkrafter vid heldagsundervisning än vid kvällsundervisning. Med hänsyn härtill har utredningen räknat med att undervisningen måste ordnas genom kvällskurser.

Det lämpligaste och för såväl det allmänna som för kursdeltagarna biliggaste sättet att provisoriskt ordna den nu närmast aktuella utbildningsfrågan syntes enligt utredningens mening vara, att lantmäteristyrelsen anordnade utbildningskurser med förläggning till några av rikets lantmäterikontor. Kurstidens längd borde sättas till 4 à 4½ månader och antalet deltagare i varje kurs till i medeltal 15. Om utbildning anordnades vid 4 lantmäterikontor och på varje ställe 3 kurser anordnades, skulle alltså $3 \times 4 \times 15 = 180$ biträden kunna utbildas. Man finge visserligen räkna med dels att ett antal av kursdeltagarna icke skulle vara lämpliga att vinna anställning som kontorsbiträden, dels ock att en del komme att omedelbart övergå till annan verksamhet. I stort sett skulle dock lantmäteriets omedelbara behov av kontorspersonal kunna tillgodoses genom det ifrågasatta antalet kurser. Kurserna borde hållas under hösten 1947 samt våren och hösten 1948 och kunde förslagsvis förläggas till Stockholm, Östersund, Gävle och Örebro.

Frågorna om undervisningens omfattning och organisation borde avgöras av lantmäteristyrelsen. Utredningen har dock ansett, att kurserna borde anordnas efter samma riktlinjer som av Föreningen kvinnliga befattningshavare inom lantmäteristaten anordnad kursverksamhet, för vilken sammanfattningsvis en redogörelse lämnats i betänkandet (s. 129).

Utredningen har ansett att det framdeles skulle bli nödvändigt ordna årligen återkommande utbildningskurser. Beträffande dessa kursers organisation och förläggning, undervisningens omfattning m. m. borde man bygga på de erfarenheter, som komme att vinnas vid den förut skisserade provisoriska kursverksamheten. Lämpligast syntes därför vara, att lantmäteristyrelsen, sedan sådan erfarenhet vunnits, finge framlägga förslag till utbildningens framtida ordnande.

Yttranden.

Lantmäteristyrelsen har tillstyrkt, att särskilda utbildningskurser skulle anordnas för att tillgodose distriktsorganisationens behov av kontorspersonal. Härvid borde emellertid enligt lantmäteristyrelsens mening även beaktas, att rekryteringen av den kvinnliga kontorspersonalen till lantmäterikontoren och lantmäteristyrelsen brukat ske från personalen å distrikten, varför även denna rekrytering måste tillgodoses genom kurserna. För att tillgodose det mest trängande behovet av kontorspersonal för lantmäteriet har lantmäteristyrelsen funnit sig böra föreslå att utbildningen forcerades på så sätt att antalet deltagare i de kurser som skulle anordnas i Stockholm utökades från av utredningen föreslagna 15 till 30 elever. Därigenom skulle under hösten 1947 kunna utbildas 75 biträden, under våren 1948 likaledes 75 biträden och under hösten 1948 ytterligare 75 biträden eller sammanlagt 225 biträden. Skulle det visa sig att lantmäteriets behov av kontorsbiträden kunde bli fyllt genom en kursverksamhet i något mindre omfattning, kunde några av de föreslagna kurserna under hösten 1948 inställas.

Vad beträffar kursplanerna har lantmäteristyrelsen i motsats till utredningen föreslagit att även undervisning i maskinskrivning skulle ingå i kurserna. Lantmäteristyrelsen har föreslagit, att kurserna skulle omfatta följande läroämnen med därvid angivna antal lektions- och övningstimmar:

kartritning	180	timmar
kartografi	240	»
lantmäterikunskap	160	»
maskinskrivning	160	»
bokbinderi och kartlagning	20	»

Summa 760 timmar.

Liksom de av lantmäterikutredningen föreslagna kurserna ha de av lantmäteristyrelsen förordade beräknats pågå omkring 4 $\frac{1}{2}$ månader. Då antalet undervisningstimmar per vecka enligt lantmäteristyrelsens förslag skulle uppgå till 40 timmar har styrelsen ansett, att kurserna i största möjliga omfattning borde anordnas som dagkurser.

Lantmäteristyrelsen har föreslagit att kurserna måtte förläggas förutom till Stockholm, till Göteborg, Malmö och Östersund. Kurserna ha avsetts att hållas under tiden augusti 1947 till december 1948.

Beträffande den definitiva utformningen av kontorspersonalens utbildning har lantmäteristyrelsen hänvisat till en särskild framställning till Kungl. Maj:t, vari styrelsen hemställt att utbildningsfrågan måtte bli föremål för särskild utredning.

Överlantmätarna ha i allmänhet icke haft något att erinra mot de av utredningen föreslagna utbildningsanordningarna för kontorspersonalen. Överlantmätaren i Kronobergs län har dock ifrågasatt, huruvida icke kurserna, sedan det mest trängande behovet av personal tillgodosetts, borde förlängas till åtminstone ett halvt år. Han har vidare i likhet med överlantmätaren i

Malmöhus län och Kristianstads län anmärkt på att ingen av kurserna föreslagits bliva förlagd till södra Sverige. Överlantmätaren i Västerbottens län har ifrågasatt, huruvida icke någon av kurserna borde förläggas till något av lantmäterikontoren i Övre Norrland.

Sveriges lantmätareförening har föreslagit kurser för kontorspersonalen av motsvarande omfattning som de av lantmäteristyrelsen förordade.

Föreningen kvinnliga befattningshavare inom lantmäteristaten har ansett de av lantmäteriutredningen föreslagna provisoriska kurserna utgöra ett steg i rätt riktning, då därigenom skulle kunna uppnås den enhetliga utbildning, som föreningen själf med sin kursverksamhet åsyftat.

*Före-
draganden.*

Den väsentliga utökning av antalet mätningstekniska biträden och kontorsbiträden vid lantmäteriets distriktsorganisation, som det av mig förordade organisationsförslaget innebär, förutsätter såsom förut framhållits en överflyttning i största möjliga utsträckning av arbetsuppgifter från den högskoleutbildade lantmätarepersonalen till biträdespersonalen. De förhållandevis stora krav som därför för framtiden måste ställas på biträdespersonalens kvalifikationer föranleda, att särskild uppmärksamhet måste ägnas de frågor som röra biträdespersonalens utbildning och kompetens.

Såväl den mätningstekniska biträdespersonalen som kontorspersonalen hos distriktslantmätarna synes för närvarande vara sammansatt av personer med mycket varierande utbildning. I betydande utsträckning har den egentliga fackutbildningen av biträdena meddelats av de lantmätare hos vilka biträdena varit anställda. Att under sådana förhållanden biträdenas utbildning och kompetens blivit oenhetlig och präglad av de lokala arbetsförhållandena är naturligt.

I och med att enhetliga anställningsförhållanden ordnas för distriktsorganisationens biträden synes beträffande de biträden som nyanställas krav på en enhetlig utbildning och kompetens böra uppställas.

Då mätningstekniskt utbildade biträden och karriterskor torde erfordras ej blott inom det statliga lantmäteriet utan även i annan såväl statlig som kommunal och enskild verksamhet har förslag väckts om inordnande av utbildningen av ifrågavarande biträden i den allmänna yrkesundervisningen. Frågan härom torde emellertid böra göras till föremål för ytterligare överväganden och bör därför icke upptagas till behandling i detta sammanhang.

Intill dess definitiva utbildningsformer tillskapats för lantmäteriets biträdespersonal måste med hänsyn till angelägenheten av snabbast möjliga utbyggnad av biträdeskårerna utbildningen ske under mera provisoriska former.

Vad först beträffar den mätningstekniska biträdespersonalen har, såsom jag förut i min redogörelse för de nuvarande utbildningsförhållandena erinrat, en provisorisk utbildning redan påbörjats genom av lantmäteristyrelsen anordnad kursverksamhet. Det synes lämpligt, att utbildningen av blivande tekniska biträden även i fortsättningen intill dess det omedelbara behovet av biträden blivit fyllt bedrives efter i huvudsak samma linjer som de hittills planerade kurserna.

För att ytterligare forcera utbildningen av blivande tekniska biträden har lantmäteristyrelsen föreslagit, att den redan planerade utbildningskursen under tiden 1 november 1947—30 juni 1948 måtte utökas att omfatta 80 elever i stället för 40 elever. Denna intensifiering av utbildningsverksamheten för att påskynda distriktspersonalens utökande till avsedd storlek synes väl motiverad, varför jag förordar styrelsens förslag härom.

Vad beträffar förslagen om utbildningsverksamheten under budgetåret 1948/49 torde ställning därtill icke böra tagas i detta sammanhang utan först i anslutning till prövningen av lantmäteriets anslagsbehov för sagda budgetår.

Vidkommande väckt förslag om gottgörelse vid fullgörande under år 1947 av föreskriven praktikanttjänstgöring före inträde i kurs för utbildning till tekniskt biträde i form av rese- och traktamentsersättning finner jag icke skäl förorda detta förslag. Anledning synes mig nämligen icke föreligga att giva dem som fullgöra praktikanttjänstgöring under år 1947 bättre ställning än dem som fullgjort sådan tjänstgöring under föregående år.

Någon provisorisk utbildning motsvarande kurserna för tekniska biträden ha hittills icke anordnats för lantmätarnas kontorspersonal. För denna biträdesgrupp ha emellertid funnits vissa på enskilt initiativ anordnade kurser. Sålunda har t. ex. Föreningen kvinnliga befattningshavare inom lantmäteristaten under de senaste åren anordnat kurser närmast avsedda för kontorspersonal inom lantmäteristaten. Dessa kurser, som omfattat undervisning i kartritning och textning, matematik, kartkonstruktion, arealuträkning, viss författningskunskap m. m. om tillhoppa cirka 420 timmar, ha anordnats genom eftermiddags- och kvällslektioner under omkring 4 månader. I betraktande bland annat av den betydande nyrekrytering som erfordras för besättande av det utökade antalet kontorsbiträdesbefattningar vid distriktsorganisationen motsvara de hittillsvarande utbildningsanordningarna, vilka måhända ur kvalitativ synpunkt skulle kunna godtagas såsom ett provisorium, på långt när ej behovet. Särskilda provisoriska kurser bliva därför ofrånkomliga även med avseende å kontorspersonalen.

Lantmäteriutredningens förslag om anordnande av sådana kurser i anslutning till fyra av rikets lantmäterikontor synes mig utgöra en lämplig provisorisk lösning av kontorsbiträdenas utbildningsfrågor. Undervisningen vid dessa kurser synes, som utredningen föreslagit, böra i stort sett ha samma omfattning som vid de kurser som anordnats av Föreningen kvinnliga befattningshavare inom lantmäteristaten. Huruvida kurserna lämpligen böra anordnas såsom dagkurser eller genom eftermiddags- och kvällsundervisning torde få ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra under beaktande av föreliggande omständigheter och lokala förhållanden. Lantmäteristyrelsens förslag att i undervisningsplanerna även skulle ingå undervisning i maskinskrivning, finner jag mig icke kunna tillstyrka. Kunskaper i maskinskrivning torde få inhämtas för lantmäteriets kontorspersonal på samma sätt som för övrig kontorspersonal.

Vad beträffar förläggningen av kurserna finner jag de av lantmäteristy-

relsen föreslagna platserna, Stockholm, Göteborg, Malmö och Östersund lämpliga. Möjlighet bör dock hållas öppen att förlägga någon av kurserna till annan ort, om därigenom anskaffande av lämpliga undervisningslokaler och lärarkrafter skulle underlättas. Å varje plats synes under budgetåret 1947/48 två kurser böra anordnas.

Med hänsyn till angelägenheten av snabbast möjliga utbildning av de för distriktsorganisationen erforderliga biträdena vill jag förorda att antalet elever vid kurserna i Stockholm utökas till 30 i varje kurs. Vid de övriga kurserna synes antalet elever böra beräknas till 15. Under budgetåret 1947/48 skulle sålunda sammanlagt 150 biträden kunna utbildas.

Undervisningen vid kurserna bör vara kostnadsfri, varjämte, som utredningen föreslagit, stipendiemöjligheter torde böra beredas eleverna.

Närmare bestämmelser om kursernas anordnande torde böra meddelas av Kungl. Maj:t.

Till kostnadsberäkningarna för ifrågavarande kurser återkommer jag i samband med behandlingen av övriga av omorganisationen föranledda kostnader.

IV. Distriktslantmätarnas och deras tjänstebiträdens anställnings- och avlöningsförhållanden.

1. Distriktslantmätarna.

Nuvarande förhållanden.

Förutom arvode enligt fastställd taxa uppbära distriktslantmätarna för närvarande från statsverket en fast lön av 3 000 kronor för år, vartill komma tre ålderstillägg å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år. Distriktslantmätare, stationerad i Stockholm, äger därjämte uppbära ortstillägg med 400 kronor för år. Å lön, ålderstillägg och ortstillägg utgå dyrtidstillägg och kristillägg enligt för oreglerade verk gällande grunder, vartill kommer tillskott till dyrtidstillägg för extra inkomster i tjänsten. Från och med den 1 juli 1946 åtnjuta distriktslantmätarna jämväl provisoriskt lönetillägg. De sammanlagda löneförmånerna från statsverket utgöra — utan pensionsavdrag — för distriktslantmätare i allmänhet utan ålderstillägg 8 160 kronor och för distriktslantmätare med samtliga ålderstillägg intjänade 9 800 kronor samt för distriktslantmätare med stationeringsort i Stockholm respektive 8 700 kronor och 10 200 kronor, allt med viss mindre avrundning av inkomstbeloppen. Härtill kommer i förekommande fall förhöjning av dyrtidstillägg på grund av försörjningsplikt mot barn.

Utredningen.

För bedömandet av frågan vilken löneställning för framtiden skäligen bör tillkomma distriktslantmätarna har utredningen till en början ansett det vara av betydelse att erfara storleken av de inkomster av tjänsten, som med

det hittillsvarande lönesystemet tillkommit dem. Utredningen har därför införskaffat uppgifter från nuvarande distriktslantmätare beträffande taxerinkomster och utgifter i tjänsten för åren 1936—1945. Beträffande 72 ordinarie distriktslantmätare, som lämnat uppgifter för hela perioden, har den genomsnittliga nettotinkomsten av förrättningar för år och befattningshavare under perioden beräknats till omkring 4 700 kronor. Medelnettointkomsten av taxa under förenämnda tioårsperiod för samtliga uppgiftslämnande distriktslantmätare, oavsett om de tjänstgjort i sådan egenskap hela perioden eller endast en del av densamma, har utredningen uppskattat till omkring 5 000 kronor för år och befattningshavare.

Med utgångspunkt från en medelinkomst i sportler av 5 000 kronor för år har utredningen beräknat den sammanlagda inkomsten av avlöning från statsverket och nettointkomst av förrättningar för en distriktslantmätare med stationeringsort utom Stockholm till ett genomsnittsbelopp av 13 160 kronor eller, efter intjänande av samtliga ålderstillägg, av 14 800 kronor. Nyssnämnda genomsnittsbelopp motsvarar för en distriktslantmätare placerad å medelnyrtort (E-ort) ungefär en löneställning liggande mellan 26 och 27 lönegraden enligt nu gällande löneplan A i civila avlöningsreglementet, samtliga nu utgående tillägg inräknade.

Utredningen har ansett distriktslantmätarnas hittillsvarande inkomster av tjänsten icke i och för sig vara utslagsgivande för den blivande lönegradsplaceringen, även om de kunde vara ägnade att lämna viss vägledning. De allmänna grunder för löneavvägningen, som tillämpats i fråga om andra statens befattningshavare, borde följas jämväl i fråga om distriktslantmätarna. Med utgångspunkt härifrån har utredningen föreslagit, att distriktslantmätarna skulle placeras i lönegrad A 28. Härom har utredningen bland annat anfört.

De ingenjörer med högre teknisk utbildning inom statsförvaltningen, med vilka distriktslantmätarna enligt utredningens mening kunna i avseende å arbetsuppgifter och tjänsteansvar jämföras, äro befattningar såsom yrkesinspektör (A 28), statsinspektör över elektriska starkströmsanläggningar (A 28), lantbruksingenjör (A 29), länsarkitekt (C 5) m. fl. Det kan visserligen invändas, att innehavare av nu nämnda tjänster ha större områden än distriktslantmätarna till sitt arbetsfält. Utredningen vill emellertid framhålla, att genom den av utredningen föreslagna distriktsregleringen lantmåteridistriktet skulle komma att i de flesta fall avsevärt utökas. De betydande krav, som redan nu måste ställas på ledaren av lantmåteriverksamheten i ett lantmåteridistrikt och som oförtydligt komma att ökas dels på grund av nämnda reglering dels ock vid ett genomförande av föreliggande förslag till ändring av jorddelningslagen och till rationalisering av jordbruksnäringen, föranleda utredningen föreslå, att befattningen såsom distriktslantmätare hänföres till lönegrad A 28.

Vad beträffar *anställnings- och avlöningsförhållandena för styresmannen för den särskilda skiftesorganisationen i Kopparbergs län* har utredningen anfört följande.

Enligt utredningens mening bör — i stället för att en ordinarie distriktslantmätare i distrikt avdelas för ändamålet — inrättas en särskild ordinarie befattning avsedd för styresmannen, varigenom långvariga successionsvika-

riat kunna undvikas. Med hänsyn till svårighetsgraden i de arbetsuppgifter, som ankomma på ifrågavarande skiftesorganisation, och de kvalifikationer, som måste ställas på styresmannen, skulle enligt utredningens uppfattning en placering av styresmannen i högre löneställning än distriktslantmätarens kunna anses väl motiverad. På grund av önskvärdheten av att vid uppkommande behov kunna förflytta styresmannen till ledigbliven distriktslantmätarbefattning eller eljest underlätta övergång till sådan befattning, finner emellertid utredningen lämpligast, att den nya befattningen under benämningen distriktslantmätare placeras i samma lönegrad som övriga distriktslantmätare samt att innehavaren i egenskap av styresman för skiftesorganisationen tillerkännes ett lämpligt avvägt arvode utöver distriktslantmätarlönen. I sistnämnda hänseende får utredningen föreslå ett belopp av 2 000 kronor.

Då antalet lantmäteridistrikt enligt utredningens förslag skulle utgöra 148, skulle sålunda det erforderliga antalet nyorganiserade distriktslantmätarbefattningar vid den nya lantmäteriorganisationens ikraftträdande bliva 149.

Utredningen har förordat, att de nyorganiserade distriktslantmätarbefattningarna skulle placeras tills vidare i visst distrikt.

Yttrandena.

Statskontoret har förklarat, att enligt ämbetsverkets mening en högre löneställning än 26 lönegraden icke vore sakligt grundad. Ett sådant löneläge skulle ligga något över distriktslantmätarnas nuvarande medelinkomster, om vederbörlig hänsyn toges till den reglering av arbetsgöromålen och den avsevärda förbättring av pensionsförmånerna, som skulle följa med den föreslagna reformen.

Allmänna lönenämnden har framhållit, att ett godtagande av utredningens förslag komme att få till följd svårbedömbara konsekvenser beträffande löneställningen för andra tjänstemannagrupper. Bland annat komme det att påverka löneläget för ingenjörspersonal i allmänhet inom statsförvaltningen. I betraktande av den löneställning som medgivits för lantbruksingenjörerna syntes det emellertid icke omotiverat, att distriktslantmätarna uppfördes i A 28. Lönenämnden ville därför icke motsätta sig bifall till utredningens förslag.

Lantmäteristyrelsen samt *länsstyrelserna i Uppsala, Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Malmöhus och Hallands län* ha förordat, att distriktslantmätarna skulle placeras i lönegrad A 29. Vidare ha samtliga *överbefattningar* med undantag för överbefattningen i Stockholms län, vilken icke framställt någon erinran mot distriktslantmätarnas placering i lönegrad A 28, uttalat, att distriktslantmätarna borde erhålla en högre löneställning än den av utredningen föreslagna.

Lantmäteristyrelsen har såsom motivering för sin ståndpunkt anfört i huvudsak följande.

Distriktslantmätarna äro i fråga om utbildning, arbetsuppgifter samt den underställda personalens antal och kvalifikationer närmast jämförbara med lantbruksingenjörerna, vilka placerats i lönegrad A 29. Den omständigheten att lantbruksingenjörernas arbetsområden omfatta hela län sak-

nar reell betydelse. Icke heller kan enligt styrelsens mening mot ett jämställande av distriktslantmätare och lantbruksingenjör invändas, att den förre äger avsevärt större befordringsmöjligheter än den senare. Lantmäteristyrelsen har vidare funnit distriktslantmätarna i fråga om arbetsuppgifter kunna jämföras med de i lönegrad C 5 placerade länsarkitekterna.

Den av utredningen gjorda jämförelsen mellan distriktslantmätarnas sammanlagda inkomst av avlöning från statsverket år 1946, ökad med medeltalet av taxeinkomster åren 1936—1945, samt avlöning enligt löneplan A i nu gällande avlöningsreglemente jämte samtliga i slutet av år 1946 utgående tillägg, varigenom utredningen kommit fram till att distriktslantmätarnas inkomst motsvarade en löneställning mellan 26 och 27 lönegraden, är icke riktig. Jämförelse borde i stället ha gjorts för varje särskilt år mellan lantmätarnas faktiska inkomst av lön och taxa samt för detta år enligt löneplanen utgående avlöningsförmåner. Även i andra avseenden är enligt styrelsens mening den av utredningen gjorda jämförelsen oriktig. Sålunda har full hänsyn icke tagits till att höjning av lantmäteritaxan icke skett och att lantmätarna sålunda icke i samma mån som andra tjänstemän erhållit kompensation för penningvärdets fall. Vidare måste det anses oriktigt att i statistiken över lantmätarnas taxeinkomster överhuvud räkna med de senaste krigsåren. Den väsentliga sänkning av taxeinkomsterna, som inträdde under denna tid, ej minst genom att lantmäteripersonalen i stor utsträckning låg inkallad i beredskapstjänst, bör rättvisligen icke på något sätt medföra minskning av deras blivande avlöningsförmåner. Härtill kommer att enligt förslaget lantmäteridistriktet komma att öka i storlek med i genomsnitt cirka 40 procent. Kraven på distriktslantmätaren såsom ledare av underställd personal komma härigenom att ökas, samtidigt som lantmätarnas verksamhet får ökad betydelse bl. a. genom den föreslagna strängare jordpolitiska kontrollen och de väntade åtgärderna för jordbrukets yttre rationalisering. Minskningen av distriktens antal medför tillika, att de yngre lantmätarna icke såsom hittills regelmässigt kunna vänta befordran till distriktslantmätartjänst. Utnämningen till distriktslantmätartjänst måste ske efter urval, varvid endast de bästa kunna komma i fråga. Löneuppflyttningen synes erforderlig för att motverka flykten från lantmäteriet och säkerställa en fullgod nyrekrytering.

Sveriges lantmätareförening, som uttalat att distriktslantmätarna icke borde hänföras till en lägre lönegrad än A 29, varemot starka skäl finnes för en inplacering av dem i A 30, har till närmare utveckling av sin mening andragit bland annat följande.

Likhet i arbetsuppgifter föreligger mellan distriktslantmätarna och länsarkitekterna samt framför allt lantbruksingenjörerna. Föreningsstyrelsen finner det därför uppenbart, att en lägre lönesättning för distriktslantmätarna än för lantbruksingenjörerna rimligen icke bör ifrågakomma med mindre det visas, att de senares arbetsuppgifter äro mera maktpåliggande och deras utbildning mera omfattande än distriktslantmätarnas.

Handläggningen av ett flertal av de förrättningar, som enligt utredningens förslag skola hänföras till distriktslantmätarnas tjänstealliganden ställer så stora krav på ansvar, omdöme och skicklighet hos förrättningslantmätaren och fordrar så ingående kunskaper om en synnerligen omfattande speciallagstiftning och om gällande rättspraxis, att en jämförelse med motsvarande uppgifter inom lantbruksingenjörorganisationen utfaller till lantmäteriets förmån. Lantmätarna äro sålunda verksamma inom ett betydligt vidsträckt rättsområde än lantbruksingenjörerna. Vad de ekonomiskt-tekniska ar-

betsuppgifterna beträffar synes det föreningsstyrelsen uppenbart, att en större jorddelningsförrättning, exempelvis ett laga skifte, kräver minst lika höga kvalifikationer som ett komplicerat torrlägningsföretag. Som regel synas lantmäteriets arbetsuppgifter ha större ekonomisk räckvidd än torrlägningsverksamheten. I sammanhanget bör observeras, att lantmäteriets arbetsuppgifter omspanna såväl landsbygd som tätorter, medan lantbruksingenjörernas i stort sett äro begränsade till landsbygdens jordbruksjord. Uppgifterna såsom personalchefer torde icke bliva mindre omfattande för distriktslantmätarna inom den nya organisationen än för lantbruksingenjörerna. Att lantbruksingenjörerna i regel ha länet som verksamhetsfält innebär icke, att de inneha någon från distriktslantmätarna artskild chefsställning utan endast att länet med hänsyn till omfattningen av förekommande arbetsuppgifter och ur andra synpunkter befunnits vara en lämplig distriktsenhet.

Utbildningen av distriktslantmätare är förlagd till tekniska högskolan och är fyraårig. För att bli lantbruksingenjör fordras — förutom viss praktisk tjänstgöring — att ha genomgått treårig kurs vid teknisk högskola och ett-årig kurs vid lantbrukshögskolan. Sistnämnda kurs genomgås efter det vederbörande antagits till ingenjörsaspirant. Under viss del av sin utbildningstid åtnjuter sålunda lantbruksingenjör lön av staten. Lantmäteritutbildningen är, såsom av det anförda framgår, beträffande studietid och studiekostnader snarast av större omfattning än lantbruksingenjörsutbildningen.

Mot denna bakgrund förefaller det ofattbart, att utredningen funnit sig böra förorda, att distriktslantmätarna skulle hänföras till en lägre lönegrad än lantbruksingenjörerna.

Föreningsstyrelsen kan icke finna det motiverat, att distriktslantmätarnas inkomster på de gamla distrikten skola tillmätas någon betydelse vid bedömandet av lönegradsplaceringsfrågan. Redan före kriget var lantmäteritaxan mycket låg i förhållande till det allmänna prisläget. Den fortgående försämringen av penningvärdet har icke medfört någon förhöjning av taxan och har endast i mycket obetydlig mån kompenserats genom tillskott till dyrtidstillägg å taxeinkomsterna. Däremot ha omkostnaderna i tjänsten avsevärt ökat. Samtidigt ha kraven på noggrannhet och omsorg i förrättningsarbetet undan för undan skärpts. Dessa förhållanden ha ställt lantmätarna i ett ur inkomstsynpunkt exceptionellt ogynnsamt läge. Även bortsett häriifrån är det emellertid enligt föreningsstyrelsens mening oriktigt att låta medelinkomsterna från de nuvarande distrikten influera på lönesättningen för befattningshavarna i de nya, i genomsnitt 40 procent större distrikten. Lönegradsplaceringen för dessa befattningshavare bör bedömas uteslutande med hänsyn till deras arbetsuppgifter och utbildning.

Utredningen har emellertid uppenbarligen tillmätt den i betänkandet redovisade inkomststatistiken en icke oväsentlig betydelse. Föreningsstyrelsen har med utgångspunkt från denna inkomststatistik verkställt en undersökning år från år rörande mot vilka lönegrader enligt A-planen distriktslantmätarnas medelinkomster svara. Denna undersökning utvisar, att under de normala åren 1936—1939 distriktslantmätarnas inkomster ungefärligen motsvarade 29 lönegraden i löneplan A, att under krigsåren 1940—1944 inkomsterna sjönko synnerligen kraftigt, samt att de år 1945, då normala arbetsförhållanden återinträtt, omedelbart stego till förkrignivån, 29 lönegraden. De låga taxeinkomsterna under krigsåren äro mycket lätta att förklara. De berodde helt enkelt på att de täta inkallelserna särskilt av de extra lantmätarna och den tekniska personalen medförde oupphörliga avbrott i verksamheten på distrikten. Omkostnaderna blevo i stort sett oförändrade medan bruttoinkomsterna sjönko. Relationen mellan brutto- och nettoinkomst för-

ändrades härigenom i ogynnsam riktning. Distriktslantmätarnas låga inkomster under åren 1940—1944 äro sålunda beroende på sådana hinder för det normala arbetet på distrikten, som förorsakats uteslutande av kriget. Den av lantmäteriutredningen förebringade statistiken över distriktslantmätarnas tidigare inkomster pekar således vid en objektiv bedömning klart och tydligt på en medelinkomst liggande vid 29 lönegraden enligt nu gällande löneplan A. Skulle den nuvarande distriktsorganisationen bibehållas med den enda skillnaden, att de 210 distriktslantmätarna bleve helt statsavlönade, vore det alltså naturligt att inplacera dem i lönegrad A 29, och detta även om icke berättigade hänsyn toges till att taxan som en konsekvens av penningvärdets fall borde ha undergått en icke oväsentlig höjning. Nu gäller det emellertid icke 210 utan knappt 150 befattningshavare — ett eliturval av de i tur till befordran stående lantmätarna — med mera omfattande arbetsuppgifter och en väsentligt utökad personalorganisation. Därest lönestatistiken överhuvud skall tillmätas någon betydelse, borde lönegraden för dessa befattningshavare på de nya distrikten rimligen sättas högre än A 29.

Statsverkens ingenjörsförbund har hemställt, att distriktslantmätarna måtte placeras i lönegrad A 30.

I fråga om anställningsförhållandena för styresmannen för skiftesorganisationen i Kopparbergs län har *överlantmätaren i länet* ansett, att befattningen icke borde ledigförklaras till ansökan utan på anmälan av lantmäteristyrelsen tillsättas på förordnande av Kungl. Maj:t. *Lantmäteristyrelsen*, som däremot förklarar, att olägenhet icke syntes uppstå om befattningen som styresman efter ledigförklarande i vanlig ordning tillsattes genom fullmakt, har icke haft något att erinra mot att styresmannens avlöningsförhållanden, åtminstone tills vidare, ordnades på det sätt utredningen föreslagit.

Utredningens förslag att distriktslantmätare, som utnämnas å nyorganiserad distriktslantmätarbefattning, skulle placeras tills vidare i visst distrikt har mött gensagor från *lantmäteristyrelsen* och *Sveriges lantmätareförening*. Lantmäteristyrelsen har sålunda icke funnit nödvändigt att underkasta distriktslantmätare vidsträcktare skyldighet att vidkännas reglering av tjänstgöringsområde än som enligt avlöningsreglementet gäller för annan civil statspersonal.

2. Övrig högskoleutbildad lantmäteripersonal.

Nuvarande förhållanden.

Ifrågavarande personal utgöres för närvarande av extra lantmätare och aspiranter.

De extra lantmätarna uppbära fasta arvoden av statsmedel enligt tre olika arvodesgrupper, i arvodesgrupp I med 1 000 kronor, i arvodesgrupp II med 1 500 kronor samt i arvodesgrupp III med 2 000 kronor, allt för år räknat. Å arvodet utgår dyrtidstillägg enligt för oreglerade verk gällande grunder jämte kristillägg, vartill kommer tillskott till dyrtidstillägg samt från och med den 1 juli 1946 provisoriskt lönetillägg.

Aspirant erhåller arvode m. m. såsom om han vore extra lantmätare i arvodesgrupp I.

De sammanlagda löneförmånerna från statsverket belöpa sig för närvarande för år räknat i avrundade belopp: i arvodesgrupp I till 3 845 kronor, i arvodesgrupp II till 4 675 kronor samt i arvodesgrupp III till 6 005 kronor. Härtill kommer i förekommande fall förhöjning av dyrtidstillägg för barn. Utöver de fasta löneförmånerna uppbära de extra lantmätarna ersättning enligt taxa för utförda förrättningar.

Utredningen.

För fyllande av behovet av fasta lantmätarbefattningar i annan ställning än distriktslantmätare har utredningen med utgångspunkt från den föreslagna distriktsorganisationen beräknat att 153 lantmätare skulle erfordras.

Då i vissa mindre arbetskrävande distrikt distriktslantmätarna åtminstone tills vidare skulle kunna åtnöja sig med tjänstemedhjälpare i icke-ordinarie rekryteringsgrader, har utredningen, i betraktande jämväl av nu förefintlig brist på kvalificerade extra lantmätare, beräknat att antalet fasta tjänster i distrikten under den första tiden efter omorganisationen kunde begränsas till 90 befattningar. Av dessa syntes 50 befattningar böra under tjänstebenämningen lantmätare uppföras å ordinarie stat och återstoden under benämningen extra ordinarie lantmätare upptagas å extra ordinarie stat. Det borde få ankomma på lantmäteristyrelsen att bestämma i vilka distrikt ifrågavarande befattningar skola vara placerade.

I fråga om lönegradsplaceringen har utredningen erinrat, hurusom vid den år 1945 genomförda löneregleringen för lantbruksingenjörerna de extra ordinarie lantbruksingenjörstjänsterna hänfördes till lönegrad Eo 24. Med hänsyn till de arbetsuppgifter, som avsetts skola åvila innehavarna av lantmätarbefattningarna i distrikten, och för vinnande av en god rekrytering har utredningen ansett en lägre lönegradsplacering icke böra ifrågakomma för ifrågavarande tjänster än i nyssnämnda lönegrad. Utredningen har därför förordat, att lantmätarbefattning i distrikt hänfördes till 24 lönegraden enligt nuvarande löneplan A respektive löneplan Eo.

Emellertid har utredningen beträffande de sex distrikt, i vilka förutom distriktslantmätare enligt organisationsförslaget skulle finnas två lantmätare, ansett, att den ene av dessa, som förutsattes skola vara ordinarie, gäves en något högre löneställning än för i distrikt tjänstgörande biträdande lantmätare i allmänhet, och därför föreslagit, att sex tjänster placerades i lönegrad A 26. Samma löneställning har utredningen förordat för de 12 ordinarie lantmätarbefattningar, som utredningen beräknat erforderliga utom den egentliga distriktsorganisationen för utförande av förrättningar enligt länsstyrelsers och överlantmätarens förordnanden.

Vad beträffar *skiftesorganisationen i Kopparbergs län* har utredningen föreslagit, att ett antal, förslagsvis sex, kvalificerade lantmätare avdelades med ställning såsom extra ordinarie lantmätare. Med hänsyn till de invecklade skiftesmål, varmed nämnda organisation hade att taga befattning, har utredningen ansett, att jämväl nu ifrågavarande lantmätare borde hänföras till samma lönegrad, som förordats beträffande vissa lantmätare i distrikt med förstärkt personalorganisation och således placeras i lönegrad Eo 26.

Beträffande härefter frågan om anställnings- och avlöningsförhållanden för annan i distrikten erforderlig högskoleutbildad lantmäteripersonal — *rekryteringspersonal* — har utredningen erinrat, att spørsmålet om tillskapande av en ordnad befordringsgång för ingenjörspersonal inom statsförvaltningen enligt av Kungl. Maj:t meddelat uppdrag för närvarande vore föremål för behandling inom 1944 års personalutredning. Lantmäteriutredningen har förutsatt, att personalutredningen jämväl komme att behandla frågan om anställningsförhållanden och befordringsgång för sådan aspirantpersonal, som efter avlagd lantmäterieexamen vid tekniska högskolan i Stockholm söker sig in på lantmätarbanan. Utredningen har därför icke ansett sig annat än såsom ett provisorium böra framlägga förslag till avlöningsförmåner för lantmätarpersonal på rekryteringsstadiet. I sådant avseende har utredningen föreslagit följande.

Aspirant till lantmätarbefattning antages av lantmäteristyrelsen till lantmätaraspirant och anställes tills vidare för ett år med placering i lönegrad Ex 18 för tjänstgöring hos distriktslantmätare. Efter ett års förlopp antages aspiranten, under förutsättning av gott vitsord från vederbörande distriktslantmätare, till extra ordinarie lantmätare med placering i lönegrad Eo 20. Efter ytterligare två års väl vitsordad tjänstgöring uppflyttas han till lönegrad Eo 22. Därefter sker befordran till högre tjänst i mån av tillgång på befattningar. Innan extra ordinarie lantmätare erhåller befattning i 24 lönegraden, bör han ha fullgjort praktisk tjänstgöring i lantmäteristyrelsen eller å lantmäterikontor under minst ett år samt i övrigt vara fullt skickad att utföra på en distriktslantmätare ankommande göromål.

Enligt utredningens beräkningar skulle med hänsyn till intjänade anställningsår omedelbart vid omorganisationens genomförande omkring 65 extra lantmätare kunna förordnas till extra ordinarie lantmätare i lönegrad Eo 22 och ett 30-tal extra lantmätare eller aspiranter till extra ordinarie lantmätare i lönegrad Eo 20 för tjänstgöring såsom tjänstemedhjälpare i distrikt eller för tjänstgöring å lantmäterikontor eller i lantmäteristyrelsen.

Yttranden a.

Statskontoret har i överensstämmelse med vad ämbetsverket anfört rörande distriktslantmätarna funnit löneställningen för här ifrågavarande personal böra jämkas nedåt. Statskontoret har sålunda föreslagit, att de lantmätare, för vilka utredningen föreslagit 26 lönegraden, skulle erhålla samma löneställning som förste assistenterna vid lantmäterikontoren eller 24 lönegraden, samt att de övriga skulle jämföras med assistenterna och sålunda placeras i 21 lönegraden. Beträffande befordringsgången har statskontoret framhållit, att 1944 års personalutredning kunde förväntas framlägga resultaten av sina överväganden i frågan om normerad befordringsgång för ingenjör- och teknisk biträdespersonal under senare hälften av innevarande år. Statskontoret har med hänsyn härtill ansett det ligga närmast till hands att låta anstå med ett ställningstagande till befordringsgången för rekryteringspersonalen inom lantmäteriet. Därest provisoriska bestämmelser ansåges böra utformas redan nu, borde i vart fall iakttagas viss försiktighet, så att icke

personalutredningens resultat föregreps. Då personalutredningen väl knappast komme att föreslå en gynnsammare befordringsgång för de högskoleutbildade ingenjörerna än för juristerna, syntes befordringsgången för de obefordrade lantmätarna tills vidare böra anpassas efter de normer, som av innevarande års riksdag fastställts för universitetsutbildad administrativ personal.

Allmänna lönenämnden har icke funnit anledning till erinran mot inrättande av de av utredningen föreslagna lantmätarbefattningarna i 24 och 26 lönegraderna.

Den föreslagna provisoriska befordringsgången har av 1944 års *personalutredning* lämnats utan annan erinran, än att utredningen funnit tjänstetiden på Ex-stadiet böra jämkas till 1 1/2 år, motsvarande den av personalutredningen tidigare föreslagna väntetiden till extra ordinarie tjänst för icke tingsmeriterade jurister samt biträdespersonal med kontorsarbete. Utredningen har i detta sammanhang uttalat, att utredningens arbete med frågan om anställnings- och befordringsförhållandena för ingenjörspersonal i statens tjänst förväntades kunna avslutas i så god tid, att därav föranledda normer för reglerad befordringsgång för viss personal med teknisk utbildning skulle kunna tillämpas från och med den 1 juli 1948.

Lantmäteristyrelsen har hemställt om en viss utökning av antalet tjänster i 26 lönegraden med hänsyn till att den föreslagna organisationen medförde en minskning av möjligheterna för lantmätarna att erhålla distriktslantmätartjänst.

I anledning av utredningens förslag om krav på att lantmätare skall ha fullgjort praktisk tjänstgöring i lantmäteristyrelsen eller å lantmäterikontor under minst ett år, innan han utnämnes eller förordnas till befattning i 24 lönegraden har lantmäteristyrelsen uttalat, att en stel föreskrift med sådan innebörd skulle i åtskilliga fall kunna medföra icke önskvärda avbrott i verksamheten och förorsaka onödiga ombyten av förrättningsmän vid pågående förrättningar. Styrelsen har därför funnit erforderligt, att möjlighet öppnades att dispensera från detta krav.

I avvaktan på definitiva förslag beträffande befordringsgången för högskoleutbildad ingenjörspersonal har styrelsen icke haft något att erinra mot utredningens förslag till provisoriska bestämmelser om avlöningsförmåner till lantmätarpersonal på rekryteringsstadiet.

Styrelsen har till stöd för sitt förslag om utökat antal tjänster i 26 lönegraden anfört i huvudsak följande.

För att undvika en avsevärd stegring av åldern för befordran till distriktslantmätartjänst och för att höja den nya distriktslantmätarkårens kvalitet synes urvalet vid tillsättande av ledigblivande distriktslantmätartjänster böra ske så, att skicklighet och ledaregenskaper tillmätas det största avseende. Följden blir då att ett antal lantmätare, som i och för sig äro goda yrkesmän men som i den skärpta konkurrensen icke kunnat hävda sig i förhållande till yngre kollegor, icke erhålla distriktslantmätartjänst utan måste såsom sluttjänst acceptera någon befattning därunder. De föreslagna förfogandetjänsterna lämpa sig på grund av sin natur icke som sluttjänster för lant-

mätare av denna kategori. Tjänsterna i 26 lönegraden inom den särskilda skiftesorganisationen föreslås icke ens som ordinarie befattningar och bliva även i övrigt mindre lämpliga som sluttjänster. De enda sluttjänster i 26 lönegraden, som i realiteten stå öppna för lantmätare i lägre lönegrad, äro därför de föreslagna sex andra lantmätarbefattningarna i personalförstärkta distrikt. Dessa befattningar finnas icke i tillräckligt antal för att motsvara behovet. Om förslaget genomfördes synes följden alltså kunna bli, att ett antal lantmätare med väl vitsordad tjänstgöring måste räkna med att såsom sluttjänst erhålla befattning i 24 lönegraden.

En sådan utveckling kan icke te sig lockande för de yngre lantmäternas eller för dem som ämna ägna sig åt lantmäteriyrket. En högskoleutbildad ingenjör torde för närvarande icke reflektera på varaktig anställning i en verksamhet, där han trots välmeriterad tjänstgöring kanske icke kan påräkna sluttjänst i högre lönegrad än A 24. Minst ett par lönegrader högre torde vara ett minimikrav. Inom städernas mätningssväsen och fastighetsförvaltning samt i det privata näringslivet finnes för närvarande stort behov av lantmäterit utbildad arbetskraft. Även vissa statliga verk ha stort behov av lantmätare för särskilda uppgifter. Svårighet föreligger därför i regel icke för yngre lantmätare, som finna lönevillkoren inom det statliga lantmäteriet otillfredsställande, att vinna värlönlönad anställning på annat håll. Lantmäteristyrelsen befarar, att det ifrågakvarande förslagets genomförande i oförändrat skick skulle medföra fortsatt och alltmer accentuerad flykt från lantmäteriet av kvalificerade yngre lantmätare samt ökade rekryteringssvårigheter. För att motverka sådana tendenser synes det styrelsen nödvändigt att det inrättas ytterligare ett antal, förslagsvis minst 15, ordinarie befattningar som andre lantmätare i 26 lönegraden. Det kan förutsättas att lantmäternas av den kategori varom här är fråga skola mer än andra utnyttjas för självständig och kvalificerad verksamhet.

Styrelsen föreslår därför, att antalet ordinarie lantmätarbefattningar i lönegraden A 26, utökas från av utredningen föreslagna 18 befattningar till 45. Någon minskning av antalet befattningar i den 24 lönegraden synes styrelsen icke böra föranledas genom sådan utökning av 26-gradstjänsterna. Bibehållandet av de förra befattningarna synes erforderligt för att förebygga att tjänst i 24 lönegraden uppnås alltför sent.

Så gott som samtliga överlantmätare ha framhållit, att den föreslagna minskningen av antalet distriktslantmätartjänster komme att medföra en väsentligt försenad befordran till distriktslantmätare. Såsom kompensation härför har ett i förhållande till utredningens förslag betydligt utökat antal befattningar i 26 lönegraden ansetts böra inrättas. Såsom ett ytterligare skäl för inrättande av flera dylika befattningar har angivits, att dessa i stor utsträckning komme att bliva sluttjänster. Några överlantmätare ha uttalat, att antalet ifrågakvarande tjänster borde höjas så, att de tillsammans med de nya distriktslantmätartjänsterna skulle komma att uppgå till 210, eller samma antal som distriktslantmätartjänsterna i den nuvarande organisationen. Vidare har från några håll yrkats, att förevarande tjänster borde hänföras till 27 lönegraden. En överlantmätare har uttalat, att 26 lönegraden borde tillämpas för första ordinarie lantmätartjänst och att de av utredningen i 26 lönegraden föreslagna befattningarna borde placeras i 27 lönegraden.

Jämväl länsstyrelserna i Gotlands och Hallands län ha förordat, att annan ordinarie lantmätarbefattning i distriktet än distriktslantmätare hänfördes till 26 lönegraden.

Länsstyrelsen i Kronobergs län har ur rekryteringssynpunkt funnit antalet befattningar i lönegraden A 26 böra ökas.

Den av utredningen föreslagna löneställningen för den högskoleutbildade lantmäteripersonalen har av *länsstyrelsen i Kalmar län* ansetts väl låg för att kunna locka lämplig arbetskraft till lantmäteribanan.

Länsstyrelsen i Värmlands län har ur samma synpunkt funnit det påkallat, att frågan om antalet tjänster i A 26 och om befordringsgången åtminstone övergångsvis till 24 lönegraden bleve föremål för omprövning.

Sveriges lantmätareförening har uttalat, att antalet tjänster mellan lönegrad Eo 24 och distriktslantmätartjänst borde bestämmas ur synpunkten, att en någorlunda jämn och efter tjänsteåldern avpassad befordringsgång åstadkommes. Styrelsen, som funnit utredningens förslag i denna del ingiva de allvarligaste farhågorna, har hemställt, att såsom motvikt mot de försämrade befordringsutsiktterna 60 tjänster, i lönehänseende placerade högst två lönegrader under distriktslantmätartjänst, måtte inrättas. Styrelsen har härvid framhållit, att den föreslagna minskningen av antalet distrikt skulle — under antagande att befordran till distriktslantmätartjänst skedde efter tjänsteålder — medföra en höjning av befordringsåldern för de äldre extra lantmätarna med fem år och för de yngre med tio år. Skulle distriktslantmätartjänsterna i framtiden rekryteras genom ett eliturval, skulle visserligen befordringsåldern till denna tjänst sänkas, men i stället uppstode ett behov av sluttjänster för dem, som på grund av den skärpta konkurrensen icke kunde erhålla distriktslantmätartjänst. Styrelsen har uttalat, att ett genomförande av utredningens förslag utan tvivel skulle medföra, att den under senare år alltmer stegrade avgången bland yngre lantmätare till kommunal och enskild tjänst snart skulle nå en omfattning, som med hänsyn till den redan alltför ringa arbetskrafttillgången skulle kunna bliva katastrofal. Samtidigt skulle rekryteringssvårigheterna växa.

I fråga om den föreslagna provisoriska befordringsgången har styrelsen förklarat, att denna kunde godtagas endast under villkor att lantmätare, som i två år tjänstgjort i lönegrad Eo 22, automatiskt befordrades till lantmätare i lönegrad Eo 24.

Statsverkens ingenjörsförbund har hemställt, att löneregleringen genomfördes så, att vid fullt utbyggd organisation funnes inrättade 90 ordinarie befattningar under distriktslantmätartjänsterna, därav 60 i A 28 och 30 i A 26. Förbundet har vidare föreslagit, att följande befordringsgång skulle tillämpas, nämligen att lantmätare, som under första anställningsåret borde erhålla lön motsvarande Ex 20, efter ett år placerades i Eo 20, efter ytterligare två år uppflyttades till Eo 22 och efter ytterligare två år till Eo 24.

Sektionen för lantmåteri inom tekniska högskolans studentkår har gjort framställning om inrättande av ett antal tjänster i rimlig slutlönegrad, som minst svarade mot den föreslagna minskningen av antalet lantmåteridistrikt.

3. Mätningsteknisk biträdespersonal.

Nuvarande förhållanden.

De tekniska biträdena avlönas för närvarande av vederbörande lantmätare, vartill komma bidrag av statsmedel till löneinkomsten i form av avlöningsförbättring (ålderstillägg) samt från och med den 1 januari 1946 av provisorisk avlöningsförbättring. Ålderstilläggen äro fem till antalet och utgå efter 3, 6, 9, 12 och 15 anställningsår omfattande minst åtta effektiva tjänstgöringsmånader. Varje tillägg utgör 270 kronor. Den provisoriska avlöningsförbättringen uppgår i regel till 600 kronor per år.

Utredningen.

I avvaktan på det inom 1944 års personalutredning pågående arbetet angående befordringsgång m. m. för teknisk personal inom statsförvaltningen har lantmäteriutredningen ansett sig icke kunna taga någon definitiv ståndpunkt till de lantmåteritekniska biträdenas anställnings- och avlöningsfrågor. Såsom ett provisorium har emellertid utredningen förordat, att nyanställt tekniskt biträde, som genomgått lantmåteriteknisk kurs eller eljest styrkt sig besitta för anställningen erforderliga kunskaper, erhöles en mot nuvarande lönegrad Ex 10 svarande löneställning. Efter viss tids — förslagsvis två års — väl vitsordad tjänstgöring borde uppflyttning ske till lönegrad Eo 12 och därefter till lönegrad Eo 15 samt för ett mindre antal till lönegrad Eo 17 enligt nu gällande löneplan för extra ordinarie tjänstemän.

Utredningen har räknat med att flertalet nuvarande tekniska biträden skulle med hänsyn till sin tjänstålder den 1 januari 1948 kunna erhålla extra ordinarie anställning med placering: 15 biträden i lönegrad Eo 17, 60 biträden i lönegrad Eo 15 och 80 biträden i lönegrad Eo 12. Övriga tekniska biträden syntes böra anställas såsom extra tjänstemän (aspiranter). Såsom tjänstebeteckning för tekniskt biträde i lönegrad Eo 17 har föreslagits benämningen förste assistent och för tekniskt biträde i lönegrad Eo 15 benämningen assistent. För övriga tekniska biträden har icke ifrågasatts någon ändring i tjänstebeteckningen.

Yttrandena.

Statskontoret har såsom förut nämnts funnit med ett ställningstagande till befordringsgången böra anstå i avvaktan på resultatet av 1944 års personalutrednings arbete. Ämbetsverket har anfört, att därest provisoriska bestämmelser ansåges böra utformas redan nu, dessa syntes för de tekniska biträdenas del böra anknytas till den för motsvarande personal vid rikets allmänna kartverk gällande, eller nyanställning som extra tjänsteman i 7 lönegraden, befordran efter två år till 12 lönegraden och, sedan ytterligare ett år förflutit, extra ordinarie anställning i denna lönegrad. Högre befattningar för ifrågavarande personalgrupp har statskontoret i avvidan på personalutredningens resultat ansett icke böra inrättas.

Utredningens förslag beträffande provisorisk befordringsgång för den tekniska biträdespersonalen har av 1944 års *personalutredning* lämnats utan annan erinran än att personalutredningen funnit tjänstetiden på Ex-stadiet böra jämkas till 1½ år.

Lantmäteristyrelsen har med hänsyn till betydelsen av den arbetsinsats, som för framtiden komme att fordras av den tekniska biträdespersonalen, understrukt angelägenheten av att en slutgiltig prövning av denna personals anställnings- och avlöningsförhållanden snarast möjligt komme till stånd. Vid bedömandet av lönegradsplaceringen har styrelsen funnit en jämförelse med motsvarande personal inom lantbruksingenjörsorganisationen ligga närmast till hands. Den föreslagna provisoriska lönesättningen föregrepe enligt styrelsens mening icke den slutliga prövningen av berörda personals anställnings- och avlöningsfrågor. För att i lantmäteriet kunna kvarhålla de mest dugande och initierade krafterna har styrelsen ansett det nödvändigt att hänföra ett något större antal biträden till de högre av de föreslagna lönegraderna. Lantmäteristyrelsen har därför föreslagit, att antalet extra ordinarie tjänster i vardera 17 och 15 lönegraderna utökades med 10 till 25 respektive 70 tjänster. Vid bifall härtill skulle för budgetåret 1947/48 antalet tjänster i 12 lönegraden minskas från 80 till 60.

Jämväl *sju överlantmätare* ha framhållit, att antalet befattningar i den högsta eller de högre av de föreslagna lönegraderna borde utökas. Lika många överlantmätare ha förklarat, att ifrågasvarande personal borde erhålla samma löneställning som lantbruksingenjörernas tekniska biträdespersonal. Två överlantmätare ha anmärkt på att inga ordinarie tjänster föreslagits inrättade.

Sveriges lantmätareförening, som ansett lantmäteriets mätningstekniker närmast kunna jämföras med motsvarande personal inom städernas mätningssväsande samt vid lantbruksingenjörsorganisationen, har föreslagit följande befordringsgång, nämligen minst två års aspiranttjänstgöring i Ex 15 och därefter ordinarie eller extra ordinarie tjänst i 16 lönegraden samt sluttjänst i 20 lönegraden för särskilt dugande biträden efter minst fem års tjänstgöring i 16 lönegraden.

Sveriges lantmäteritekniska biträdens riksförening har framhållit, att oavsett om de tekniska biträdena placerades i lönegrader, som mera överensstämde med av föreningen föreslagna, Ex 15—Eo 16—A 16—A 19 alternativt A 20, föreningen vore av den bestämda meningen, att antalet biträden i de båda högsta lönegraderna vore för lågt. Föreningen förordade i stället för den av utredningen föreslagna grupperingen av 15—60—80 biträden en fördelning av 25—70—60 biträden i motsvarande grupper.

4. Biträden i kontorstjänst.

Nuvarande förhållanden.

För närvarande finnas i lantmäteridistriktet anställda omkring 115 kontors- och ritbiträden, vilka avlönas av vederbörande lantmätare. Av dessa äro 98 biträden förordnade av lantmäteristyrelsen och åtnjuta från och med den 1 januari 1946 — förutom avlöning från vederbörande lantmätare — provisorisk avlöningsförbättring av statsmedel med 300 kronor för år.

Utredningen.

Utredningen har i avvaktan på slutresultatet av 1944 års personalutrednings arbete förutsatt, att biträdesbefattningarna i lantmäteridistriktet vid omorganisationen tills vidare skulle hänföras till de för biträdespersonal inom statsförvaltningen normalt gällande lönegraderna 7 och 4 enligt nuvarande löneplaner, varvid å innehavare av befattning i förstnämnda lönegrad skulle åvila de mera kvalificerade biträdesgöromålen.

Enligt utredningens beräkning skulle omedelbart vid omorganisationens genomförande erfordras sammanlagt omkring 220 biträden. Då i betraktande härav nyanställning av biträdespersonal i tämligen stor omfattning måste ske och då lantmäterikutredningen förutsatt, att personalutredningen komme att upptaga till behandling jämväl frågan om befordringsgång för här ifrågasvarande biträdespersonal, har utredningen i nuvarande läge icke ansett sig ha anledning att ingå på denna fråga för den rekryteringspersonal, som måste nyanställas. Beträffande de nu i distriktet tjänstgörande biträdena har utredningen funnit skäligt, att dessa finge möjlighet att redan vid tidpunkten för omorganisationens genomförande tillträda fasta och med pensionsrätt förenade biträdesbefattningar i de förutnämnda lönegraderna. Utredningen har med hänsyn härtill förordnat, att från och med den 1 januari 1948 å ordinarie stat uppfördes 50 kanslibiträdetsjänster i 7 lönegraden och att medel beräknades för inrättande samtidigt av 100 extra ordinarie kontorsbiträdesbefattningar i 4 lönegraden.

Yttrandena.

Allmänna lönenämnden har icke haft något att erinra mot utredningens förslag om inrättande av kontors- och kanslibiträdetsbefattningar.

Det föreslagna antalet ordinarie befattningar har av *lantmäteristyrelsen* befunnits lämpligt avvägt med hänsyn till det antal befattningshavare, som omedelbart borde beredas fast anställning. Styrelsen har emellertid ansett, att redan för budgetåret 1947/48 erfordrades medel för inrättande jämväl av minst 20 extra ordinarie befattningar i 7 lönegraden såväl för att hindra fortsatt flykt från verksamheten som för att återföra kvalificerad personal, som tidigare lämnat sin anställning inom lantmäteriet. Styrelsen har förutsatt, att med hänsyn till kraven på speciell utbildning och särskilt goda kvalifikationer befordringsgången för rekryteringspersonalen utformades något gyn-

sammare än i verk i allmänhet. Nyanställning syntes sålunda böra ske i lönegrad Ex 4 och uppflyttning till Eo 4 äga rum efter 1¹/₂ års tjänstgöring.

Ett antal överlantmätare har förklarat, att antalet kanslibiträdesbefattningar vore för lågt beräknat. Vidare ha ett par överlantmätare ansett, att den föreslagna löneställningen icke vore tillfredsställande.

Sveriges lantmätareförening har uttalat, att föreningen hyste den uppfattningen, att å distriktskontoren borde finnas två befattningar för biträden i kontorstjänst. Å den ena befattningen, som borde vara placerad i 7 lönegraden, skulle komma inre expedition, kartritning m. m., och å den andra, vilken borde hänföras till 11 lönegraden, skulle vila de mera kvalificerade uppgifterna såsom beskrivningar, koordinat- och polygonräkningar m. m. Styrelsen har funnit den av utredningen föreslagna löneställningen även som ett provisorium för låg.

Föreningen kvinnliga befattningshavare inom lantmäteristaten har med instämmande av *Föreningen kvinnor i statens tjänst* framhållit, att varken de föreslagna lönevillkoren eller utsikten till framtida förbättring enligt föreningens mening verkade tillräckligt konkurrenskraftiga på arbetsmarknaden. Om kompetenskraven måste eftersättas för att fylla behovet av arbetskraft, innebure detta en standardsänkning av lantmäteristatens kvinnliga biträdespersonal för lång tid framåt. Föreningen har såsom önskemål uttalat, att befattningarna för ifrågavarande personal placerades i 7 och 11 lönegraderna och att den första anställningen skedde i Ex 7, varefter befordran till Eo 7 borde vinnas efter 1¹/₂—2 år.

*Före-
draganden.*

Av skäl som jag tidigare utvecklat har jag ansett mig böra förorda lantmäteriutredningens förslag, att de i distrikten tjänstgörande lantmätarna inordnas under de avlöningsbestämmelser, som gälla för statens befattningshavare i allmänhet och sålunda helt avlönas av statsmedel. Såsom utredningen framhållit synes icke heller en tillfredsställande lösning av biträdespersonalens lönefrågor kunna uppnås med mindre än att jämväl denna personal erhåller statsanställning.

Det av utredningen framlagda förslaget till löneställning m. m. för de särskilda personalgrupperna vid lantmäteridistriktet finner jag med vissa jämkningar kunna godtagas.

Vad först distriktslantmätarna beträffar ha jämförelser gjorts i fråga om tjänsteställning mellan dessa och vissa andra befattningshavare. I ett flertal yttranden har sålunda gjorts gällande att stora likheter föreligga mellan å ena sidan distriktslantmätarnas och å andra sidan lantbruksingenjörernas tjänsteåligganden och ansvar. Med utgångspunkt härifrån ha lantmäteristyrelsen, vissa länsstyrelser och lantmätarnas personalorganisation med flera ansett, att distriktslantmätarna i lönehänseende böra jämföras med lantbruksingenjörerna och sålunda hänföras till lönegrad A 29. Jag kan emellertid icke dela denna uppfattning. Mellan nämnda befattningshavare föreligger nämligen enligt mitt förmenande skillnad bland annat i det avseendet, att distriktslantmätarna stå under överinseende av en myndighet

inom länet, vilket icke är fallet med lantbruksingenjörerna. Att lantbruksnämndernas chefstjänstemän, som i hög grad komma att få bära ansvaret för rationaliseringsverksamheten inom länen, enligt den förut åberopade propositionen angående riktlinjer för den framtida jordbrukspolitik (prop. nr 75/1947) föreslagits skola erhålla en lön motsvarande lönen i lönegrad A 29 eller därmed jämförlig lön å C-plan synes kunna anföras som ytterligare skäl för att denna lönegrad torde få anses för hög för distriktslantmätarna. Å andra sidan finner jag den av statskontoret förordade placeringen i 26 lönegraden för låg. Enligt min mening skulle vissa skäl kunna åberopas för en placering av distriktslantmätarbefattningarna i lönegrad A 27. Med hänsyn till dels utvidgningen av distrikten och de i samband härmed ökade arbetsuppgifterna, dels önskvärdheten att sörja för en fullgod rekrytering har jag emellertid om än med viss tvekan stannat för att förorda utredningens förslag om tjänsternas placering i lönegrad A 28.

Utredningens förslag att styresmannen för den särskilda skiftesorganisationen i Kopparbergs län under benämningen distriktslantmätare placeras i samma lönegrad som övriga distriktslantmätare samt tillerkännes ett särskilt arvode av 2 000 kronor har icke föranlett någon erinran från min sida.

I likhet med lantmäteristyrelsen anser jag, att distriktslantmätare icke bör underkastas vidsträcktare förflyttningsskyldighet än som gäller för övriga statstjänstemän. Fullmakt för distriktslantmätare synes sålunda även i fortsättningen böra gälla befattning i visst distrikt.

Beträffande fasta lantmätarbefattningar i annan ställning än distriktslantmätares innebär utredningens förslag, att vid omorganisationen skulle inrättas 18 befattningar i lönegrad A 26, varav 12 utom den egentliga distriktsorganisationen för utförande av förrättningar enligt länsstyrelses eller överlantmätares förordnande — s. k. förfogandelantmätare — samt sex med placering i förstärkta distrikt. Vidare ha för den särskilda skiftesorganisationen i Kopparbergs län avsetts sex befattningar i lönegrad Eo 26. Jag torde i detta sammanhang få erinra att jag i likhet med lantmäteristyrelsen förordat utökning av antalet förfogandelantmätare med 12 till 24. Däremot finner jag mig icke för närvarande innan erfarenheter vunnits av den nya distriktsorganisationen kunna biträda styrelsens förslag om ytterligare ökning av antalet tjänster i 26 lönegraden. Vad jag sålunda i förevarande hänseende förordat innebär, att antalet tjänster i lönegrad A 26 fastställs till 30.

I övrigt ha för distrikten beräknats 90 fasta lantmätarbefattningar med placering i 24 lönegraden. Av dessa befattningar ha 50 föreslagits uppförda på ordinarie och 40 på extra ordinarie stat. Den av mig nyss förordade ökningen av antalet befattningar i 26 lönegraden torde icke böra föranleda någon begränsning av det av utredningen föreslagna antalet tjänster i 24 lönegraden. Härigenom skulle en förkortning av väntetiden för yngre lantmätare för erhållande av befattning i sistnämnda lönegrad kunna uppnås, vilket i sin tur kan komma att bidra till att öka möjligheterna att kvarhålla lantmätarna i lantmäterioorganisationen. För befordran till befattning i 24 lönegraden bör uppställas krav på att vederbörande fullgjort viss tids

tjänstgöring hos lantmäteristyrelsen eller å länskontor. Från detta krav torde dock såsom lantmäteristyrelsen framhållit dispens i vissa fall böra lämnas.

I fråga om anställnings- och avlöningsförhållandena för övriga personalgrupper torde definitiv ståndpunkt först kunna tagas i samband med ställningstagandet till de förslag rörande reglerad befordringsgång för viss teknisk personal, som 1944 års personalutredning väntas framlägga. Såsom lantmäteritredningen framhållit torde nu endast provisoriska regler böra fastställas.

Den definitiva lösningen av frågan om den högskoleutbildade rekryteringspersonalens befordringsgång anser jag böra uppskjutas i avbidan på bestämmelser om normerad befordringsgång för civilingenjörer. Då resultatet av nämnda utredning sålunda icke torde böra föregripas synes såsom ett provisorium tills vidare böra tillämpas de normer, som av innevarande års riksdag fastställts för tingsmeriterade amanuenser. Lantmätaraspirant bör sålunda placeras i lönegrad Ex 17 och efter ett år kunna antagas till extra ordinarie lantmätare i Eo 18. Sedan han tjänstgjort två år i denna lönegrad, bör han uppflyttas i lönegrad Eo 20 för att efter ytterligare två års tjänstgöring erhålla befattning i lönegrad Eo 21. Den nuvarande personalen bör från och med omorganisationens ikraftträdande inplaceras i de lönegrader, som enligt befordringsschemat skulle motsvara den då intjänade anställningstiden. Frågan om placering i löneklass torde få avgöras enligt de riktlinjer, som komma att fastställas för den administrativa amanuenspersonalen.

Vad den tekniska biträdespersonalen beträffar torde denna i motsats till vad som från vissa håll har gjorts gällande icke för närvarande med hänsyn till kompetenskrav eller utbildning kunna jämföras med motsvarande befattningshavare hos lantbruksingenjörerna. Med hänsyn bland annat härtill synes i avvaktan på 1944 års personalutrednings förslag de av lantmäteritredningen såsom provisorium föreslagna 12 och 15 lönegraderna för ifrågavarande personal kunna godtagas. Härvid torde givetvis den högre lönegraden böra förbehållas de mera kvalificerade befattningshavarna. Såsom tjänstebeteckning för ifrågavarande biträdespersonal vill jag föreslå mätningstekniker. Därjämte torde såsom utredningen förordat ett mindre antal tjänster i 17 lönegraden böra inrättas. Dessa tjänster, som torde böra erhålla benämningen förste mätningstekniker, böra avses för sådana tjänstemän som besitta större kvalifikationer än som motsvarar föreskrivna normala kompetenskrav för mätningstekniker i allmänhet. Detta torde kunna motiveras ur den synpunkten att förste mätningstekniker böra kunna anförtros mera komplicerade och ansvarsfyllda uppgifter än övriga hithörande befattningshavare. Vidkommande antalet befattningar i de föreslagna lönegraderna vill jag i avslutning till vad lantmäteristyrelsen hemställt förorda ett något större antal tjänster i de högre lönegraderna. Sålunda torde böra upplagas 20 befattningar såsom förste mätningstekniker i lönegrad Eo 17. Antalet tjänster såsom mätningstekniker i lönegrad Eo 15 torde böra fastställas till 75. Härvid skulle antalet befattningar i lönegrad Eo 12 i förhållande till vad utredningen föreslagit komma att minska med 20 till 60. Befordringsgången för den mätningstek-

niska personalen torde böra ordnas på sätt 1944 års personalutredning förordat, nämligen att anställning först erhålles i lönegrad Ex 10 varefter sedan 1 1/2 år förflutit befordran sker till lönegrad Eo 12.

Mot utredningens förslag att å distrikten inrättas 50 ordinarie kanslibiträdestjänster i 7 lönegraden samt att medel beräknas för anställande av 100 extra ordinarie kontorsbiträdesbefattningar i 4 lönegraden har jag icke något att erinra. Däremot kan jag icke tillstyrka att såsom lantmäteristyrelsen föreslagit redan för nästa budgetår 20 extra ordinarie kanslibiträdestjänster inrättas. Jag är icke heller beredd att nu förorda styrelsens förslag att nyanställning av kontorsbiträde skall ske i lönegrad Ex 4, utan samma befordringsgång torde tills vidare böra tillämpas för här avsedd personal som av innevarande års riksdag fastställts för biträdespersonal i allmänhet inom statsförvaltningen.

V. Övergångsanordningar och övergångsersättningar m. m.

1. Övergångsanordningar.

Utredningen.

Beträffande tillsättandet av de nya distriktslantmätartjänsterna har utredningen uttalat, att de borde ställas öppna för ansökan för nuvarande distriktslantmätare. Utredningen har emellertid förutsatt, att förflyttning av befattningshavare i möjligaste mån skulle undvikas och att därför Kungl. Maj:t skulle äga att efter förslag av lantmäteristyrelsen bestämma, att distriktslantmätare skall bibehålla sin placering vid visst distrikt eller viss tjänst.

I fråga om distriktslantmätares löneklassplacering och utbetalning av s. k. övergångslön har utredningen anfört följande.

Ordinarie distriktslantmätare å nuvarande lönestat, som erhåller nyorganiserad distriktslantmätartjänst, synes för placering i löneklass i denna befattning böra få tillgodoräkna hela den tid han innehaft fullmakt å distriktslantmätartjänst å lönestat, som varit gällande före 1948. Uppkommer fråga om tillgodoräkning av annan tid för sagda ändamål, torde sådan fråga böra hänskjutas till Kungl. Maj:ts prövning.

Vidare bör till ordinarie distriktslantmätare, som den 1 januari 1948 tillträder nyorganiserad distriktslantmätartjänst, vid nämnda tidpunkt utbetalas, utöver i övrigt intjänta löneförmåner, s. k. övergångslön, till beloppet motsvarande vad han skulle erhålla i förskott för januari månad 1948, där est de nuvarande avlöningsbestämmelserna då fortfarande vore å honom tillämpliga.

Övergår distriktslantmätare å nuvarande lönestat efter ansökan frivilligt till annan nyorganiserad tjänst än nyreglerad distriktslantmätartjänst, bör han givetvis även i detta fall för placering i löneklass i den nya befattningen få tillgodoräkna den tid han före övergången innehaft fullmakt å distriktslantmätartjänst ävensom vid övergången uppbära s. k. övergångslön.

Då till följd av den föreslagna distriktsomregleringen icke alla nuvarande distriktslantmätare kunna beräknas erhålla nyorganiserad distriktslantmätartjänst har utredningen föreslagit inrättande av ett antal, förslagsvis 35, tjänster å övergångsstat för övertaliga distriktslantmätare. Utredningen har därvid anfört, att på grund av innehållet i kungörelsen den 22 oktober 1909 angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i staten för distriktslantmätare upptagna avlöningsförmåner de övertaliga distriktslantmätarna icke mot sitt bestridande kunde förflyttas till de nya ordinarie befattningarna såsom lantmätare i 26 eller 24 lönegraden.

I syfte att vid rådande brist på utbildad lantmäteripersonal kunna förvärva dessa övertaliga befattningshavare för den nya organisationen har utredningen förordat, att å övergångsstat inom den nya organisationen uppfördes ett antal ordinarie lantmätarbefattningar i lönegrad A 26. Övertalig ordinarie distriktslantmätare, som ansåges lämpad för tjänstgöring inom den nya distriktsorganisationen och förklarade sig villig övergå till nyssnämnd befattning, skulle utan ansökan genom fullmakt utnännas till innehavare av befattningen. Sådan befattningshavare skulle ock för löneklassplacering i befattningen få tillgodoräkna hela den tid han varit ordinarie distriktslantmätare ävensom i samband med övergången få uppbära s. k. övergångslön. Vid sedermera inträffande befordran eller förflyttning till annan tjänst inom den nya organisationen skulle befattningen å övergångsstat givetvis indragas. Så länge befattningshavare å övergångsstat funnes, skulle motsvarande antal nyorganiserade ordinarie lantmätarbefattningar i 24 lönegraden icke tillsättas. Slutligen skulle med innehav av befattning å övergångsstat följa samma rätt i fråga om pension, som skulle tillkomma vederbörande, därest han den 1 januari 1948 tillträdde nyorganiserad distriktslantmätarbefattning.

Beträffande övertaliga distriktslantmätare, som förklarat sig icke vilja övergå till nyreglerad ordinarie befattning inom den nya distriktsorganisationen eller som eljest icke erhållit ordinarie befattning inom den nya distriktsorganisationen, har utredningen föreslagit befattningshavarnas uppförande å indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet med åtnjutande av enligt nu gällande stat utgående löneförmåner. Det borde därvid ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma den särskilda ersättning, som borde tillkomma sådana befattningshavare för förlorad inkomst av tjänsten enligt lantmäteritaxan.

I fråga om ordinarie distriktslantmätares rätt till barntillägg har utredningen anfört, att ordinarie distriktslantmätare, som den 1 januari 1948 tillträder ordinarie befattning eller befattning å övergångsstat inom den nyorganiserade lantmäteriorganisationen, borde berättigas uppbära barntillägg med nio kronor för månad för varje på grund av försörjningsplikt underhållet barn, för vilket han omedelbart före nämnda dag ägt åtnjuta förhöjning av dyrtidstillägg enligt föreskrifterna i kungörelsen den 15 juni 1923 (nr 265) med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst. Därvid borde bestämmelserna i kungörelsen den 15 juni 1939, nr 428, i tillämpliga delar gälla.

Vad angår den nuvarande icke-ordinarie personalen i lantmäteridistriktet

har utredningen räknat med att såväl extra lantmätare och aspiranter som tekniska biträden och övrig biträdespersonal hos de nuvarande distriktslantmätarna i allmänhet skola kunna beredas befattningar inom den nya organisationen. Samtliga nya tjänster borde i vanlig ordning ledigförklaras. Därest vederbörande befundes på grund av tidigare tjänstgöring inom lantmäteriväsendet eller eljest böra placeras i högre löneklass än begynnelselöneklassen inom vederbörande lönegrad, borde frågan i varje särskilt fall underställas Kungl. Maj:ts prövning. Därvid syntes särskild hänsyn böra tagas till längden av den föregående tjänstgöringen inom lantmäteriväsendet.

I den mån befattningshavare på grund av omorganisationen måste företaga flyttning från en stationeringsort till en annan, har utredningen funnit det skäligt, att han får åtnjuta flyttningsersättning jämväl i det fall, att han icke skulle vara därtill berättigad enligt gällande bestämmelser (SFS 1944/382).

Beträffande fördelningen mellan statsverket och förrättningsman av arvode för vid omorganisationens ikraftträdande påbörjade men icke avslutade förrättningar har utredningen ansett lämpligt, att överlantmätaren eller annan särskilt förordnad lantmätare verkställde inventeringsförrättningar i samtliga distrikt inom länet i syfte att fastställa denna arvodesfördelning. Därest förrättningsmannen icke vore nöjd med inventeringsförrättarens avgöranden, borde han äga möjlighet att få desamma prövade av lantmäteristyrelsen. Den vid inventeringsförrättningen gjorda fördelningen skulle vara preliminär. Det definitiva avgörandet skulle ankomma å lantmäteristyrelsen och träffas sedan förrättningen avslutats och gottgörelsen inbetalats till statsverket. Först då skulle förrättningsmannens andel i arvodet utbetalas till honom.

Utredningen har föreslagit, att Kungl. Maj:t skulle utverka generellt be- myndigande av riksdagen att utfärda de övergångsbestämmelser, som kunde bli- va erforderliga i samband med omorganisationen och löne regleringen.

Yttrandena.

Beträffande tillsättandet av de nya distriktslantmätartjänsterna ha i anledning av utredningens uttalande att tjänsterna borde ställas öppna för ansökan för nuvarande distriktslantmätare *lantmäteristyrelsen*, ett flertal överlantmätare, distriktslantmätare och extra lantmätare samt *Sveriges lantmätareförening* framhållit, att även andra befattningshavare inom lantmäteristaten horde kunna befordras till dessa tjänster. Lantmäteristyrelsen har understrukt att det av kostnadsskäl och med hänsyn till den väsentliga betydelse, lokalkännedom hade för en distriktslantmätare, vore av vikt att förflyttning av dessa tjänstemän i görligaste mån undvekes.

I fråga om tjänsterna å övergångsstat har *lantmäteristyrelsen* framhållit betydelsen av att alla arbetsföra distriktslantmätare, som vore villiga att gå på övergångsstat, kunde beredas dylika tjänster. Därest antalet övergångstjänster måste fixeras, borde detsamma höjas till 45. Styrelsen har

föreslagit vissa anordningar i syfte att göra dessa tjänster mera lockande. Distriktslantmätare, som fördes på övergångsstat, borde sålunda om möjligt placeras för tjänstgöring inom den ort, där han tidigare haft sin verksamhet förlagd. Beträffande vissa äldre lantmätare borde ordnas så, att de kunde bedriva sin verksamhet under i stort sett samma former som tidigare.

Länsstyrelsen i Malmöhus län har förordat, att distriktslantmätare, som icke kunnat beredas ordinarie distriktslantmätarbefattning inom den nya organisationen, skulle förordnas att såsom extra distriktslantmätare med ordinarie distriktslantmätares löneförmåner tjänstgöra helst i distrikt, som vore honom välbekant, och att under tiden för sådan tjänstgöring den ordinarie andre lantmätarbefattningen i distriktet skulle vakantsättas.

Länsstyrelsen i Kalmar län har ansett, att äldre oförvitliga distriktslantmätare, som fördes å övergångsstat, skulle placeras i samma lönegrad som de nya distriktslantmätarna.

Ett antal överlantmätare har uttalat, att tjänsterna å övergångsstat borde vara förenade med samma löneförmåner som distriktslantmätartjänsterna.

Statskontoret har beträffande förslaget att uppföra övertaliga distriktslantmätare å indragningsstat anfört, att statskontoret icke kunde tillstyrka en sådan anordning. I den mån dessa lantmätare icke kunde utnyttjas inom den nya organisationen, borde i första hand åtgärder vidtagas för att möjliggöra deras pensionering. I överensstämmelse med de anordningar, som träffades vid genomförandet av 1941 års landsfiskalsreform, syntes här avsedda lantmätare, för vilka högst fem år återstode till pensionsåldern, böra givas möjlighet att erhålla förtidspension som om vederbörande vore innehavare av nyreglerad lantmätartjänst i 24 lönegraden och uppnått pensionsåldern.

Sveriges lantmätareförening har anfört, att grunderna för beräkningen av löneförmånerna för befattningshavare, som uppfördes å indragningsstat, borde klarläggas, så att varje tjänsteinnehavare med säkerhet kunde avgöra vad indragningsstaten skulle innebära för honom, innan han beslöte sig för att övergå på den nya staten.

Lantmäteristyrelsen, ett antal överlantmätare och Sveriges lantmätareförening ha anfört, att generella regler borde uppställas i fråga om den icke ordinarie personalens löneklassplacering. Lantmäteristyrelsen har framhållit, att extra lantmätare syntes böra för inplacering i löneklass och för kommande löneklassuppflyttning få tillgodoräkna sig hela den tjänstetid, som han skulle fått åberopa, om för honom hade tillämpats den av utredningen föreslagna befordringsgången från första anställningen fram till anställning i lönegrad Eo 22. Även om vissa svårigheter kunde föreligga att utforma en liknande generell regel för mätningstekniska biträden och kontorspersonal på grund av dessas skiftande utbildning och tjänstgöring, borde i princip även för denna personal föregående tjänstgöring eller därmed jämförlig verksamhet få tagas fullt i beräkning vid löneklassplaceringen.

I fråga om fördelningen av arvoden för vid omorganisationens ikraftträdande påbörjade men icke avslutade förrättningar har *lantmäteri-*

styrelsen föreslagit, att de vid inventeringsförrättningarna träffade avgörandena skulle vara definitiva. Endast om särskilda skäl gjorde det svårt eller olämpligt att omedelbart träffa slutlig uppgörelse, borde avgörandet ha provisorisk karaktär. En dylik anordning skulle förenkla bokföringen hos styrelsen och på distriktskontoren, medan om utredningens förslag följdes uppgörelsen mellan statsverket och förrättningsmännen skulle utsträckas under lång tid, i vart fall flera år. Lantmäteristyrelsen har vidare förordat, att sådan del av förrättningsmannen tillkommande arvode, som icke kunde tagas ut av sakägarna genom förskottsräkning, utan dröjsmål borde erläggas av statsmedel.

Samma ståndpunkt har intagits av *ett antal överlantmätare* och av *Sveriges lantmätareförening*.

Statskontoret och *riksräkenskapsverket* ha i infortrade yttranden över lantmäteristyrelsens sistberörda förslag icke framställt någon erinran här emot.

2. Övergångsersättningar.

Utredningen.

Utredningen har framhållit, att en övergång till den nya lönestaten för vissa nuvarande innehavare av distriktslantmätarbefattning skulle komma att medföra minskning i de inkomster av tjänsten, som de för närvarande åtnjöte och även i fortsättningen kunde beräknas komma att uppbära, därest det nuvarande lönesystemet med fast lön av statsverket jämte inkomster av taxa för utförda förrättningar skulle äga fortsatt tillämpning.

I anslutning till vad som medgivits vid tidigare löneregleringar har utredningen förordat, att distriktslantmätare, som vid övergång till nyorganiserad distriktslantmätartjänst finge vidkännas inkomstminskning, skulle beredas viss kompensation för minskningen. Utredningen har ansett, att kompensationen borde beräknas i anslutning till de grunder som tidigare tillämpats beträffande lantbruksingenjörerna.

I fråga om de befattningshavare, som under hela tioårsperioden 1936—1945 innehaft ordinarie distriktslantmätartjänst, har utredningen föreslagit följande.

På grundval av de från vederbörande distriktslantmätare inkomna uppgifterna rörande inkomst av taxa för en var befattningshavare uträknas den genomsnittliga årliga nettoinkomsten av taxa under perioden i fråga. Denna medelinkomst lägges till den för vederbörande beräknade årsavlöningen av statsmedel den 1 juli 1946 med pensionsavdrag. Den summa, som härvid erhålles, jämföres med den avlöning för år räknat, som befattningshavaren skulle åtnjuta, därest han den 1 januari 1948 tillträdde distriktslantmätarbefattning i lönegrad A 28 och därvid inplacerades i löneklass med tillgodoräknande av hela den tjänstetid, varunder han innehaft fullmakt å distriktslantmätartjänst. Avlöningen i lönegrad A 28 beräknas — med pensionsavdrag — enligt nu gällande avlöningsreglemente och efter den ortsgrupp, där befattningshavaren den 1 juli 1946 hade sin stationeringsort.

Överstiger summan av avlöning enligt nu gällande lönestat och nettoinkomst av taxa avlöningen i lönegrad A 28, utgår övergångsersättning med skillnaden. Vid motsatt förhållande utgår givetvis icke någon övergångsersättning.

Beträffande distriktslantmätare, som icke innehaft distriktslantmätartjänst under hela tidsperioden 1936—1945, har utredningen anfört, att enligt utredningens uppfattning en strikt tillämpning av de anförda grunderna å nu ifrågavarande befattningshavare skulle leda till att åtskilliga distriktslantmätare, vilka endast några få år under uppgiftsperiodens sista skede innehaft sina befattningar, bleve gynnade i jämförelse med andra distriktslantmätare. Till undvikande härav har utredningen föreslagit att för dessa yngre distriktslantmätare skulle tillämpas en i viss mån avvikande beräkningsmetod. Härom har utredningen anfört följande.

Som utgångspunkt för de felande åren torde böra väljas ett för ett vart av dem framräknat medeltal av nettoinkomst av taxa för samtliga de distriktslantmätare, som under hela tidsperioden innehaft sina befattningar och lämnat uppgifter rörande sina inkomster under hela perioden. Genom att insätta de sist avsedda distriktslantmätarnas medeltalssiffror av nettoinkomst under de felande åren erhålles en grund för beräkning av den genomsnittliga årsmedelinkomsten jämväl för de yngre distriktslantmätarna. Beräkningen av övergångsersättningen i övrigt kan därefter ske i enlighet med de förut angivna allmänna grunderna. I de fall, då vederbörandes inkomst härigenom skulle bli högre än hans verkliga medelinkomst, beräknad enbart för de år han innehaft fullmakt å distriktslantmätartjänst, torde dock den sistnämnda medelinkomsten böra läggas till grund för beräkning av övergångsersättningen.

I anslutning till vad som bestämdes beträffande lantbruksingenjörerna har utredningen föreslagit, att övergångsersättningen skulle maximeras till 6 000 kronor för år och att densamma i de fall, då den skulle komma att ligga mellan 6 000 och 5 000 kronor, beräknades efter ett belopp av 5 000 kronor. Övergångsersättningen har föreslagits utgå med halva årsbeloppet för första halvåret 1948 samt från ingången av budgetåret 1948/49 skola avskrivas med en tiondel under vart och ett av de följande åren.

Övergångsersättning enligt angivna grunder har förordats skola tillkomma även distriktslantmätare, som övergår till annan nyorganiserad lantmätarbefattning, liksom även distriktslantmätare, som erhåller nyreglerad befattning å övergångsstat.

Övergångsersättning har däremot icke avsetts skola tillkomma extra lantmätare, som erhåller tjänst å den nya lönestaten. Utredningen har i stället förordat, att, därest för sådan tjänsteman uppkomme mera avsevärd löne-minskning genom övergången, compensation skulle av Kungl. Maj:t beredas honom genom att han placerades i högre löneklass inom den för hans tjänst gällande lönegraden.

Yttranden.

Allmänna lönenämnden har förklarat, att det syns lönenämnden mindre tillfredsställande att såsom utredningen föreslagit, med bortseende från det vid tidpunkten för omorganisationens genomförande gällande avlöningsreglementet, låta övergångsersättningen bestämmas på grundval av tidigare gällande avlöningsförfattningar. I betraktande av att spørsmålet om löneroglering för distriktslantmätnarna sedan länge varit aktuellt och då möjlighet icke syntes förefinnas att genomföra lönerogleringen från tidigare tidpunkt än från och med den 1 januari 1948, har lönenämnden emellertid icke ansett sig böra motsätta sig utredningens förslag på denna punkt.

Ett antal överlantmätare och distriktslantmätare har anfört, att taxeinkomsterna under åren 1946 och 1947 borde medtagas vid beräkningen av övergångsersättningarna. Vidare har av några överlantmätare och distriktslantmätare riktats kritik mot utredningens förslag rörande beräkningen av övergångsersättningarna åt distriktslantmätare, som icke innehaft ordinarie distriktslantmätartjänst under hela tioårsperioden 1936—1945. Två överlantmätare och ett antal extra lantmätare ha uttalat, att även vissa äldre extra lantmätare borde erhålla övergångsersättning.

Sveriges lantmätareförening har anfört i huvudsak följande.

Övergångsersättningarna skola enligt förslaget grundas på den beräknade medelnettoinkomsten av taxan under tioårsperioden 1936—1945. Inkomsterna exempelvis 1939 och 1945 äro ej jämförbara på grund av penningvärdets fall. De gamla årsinkomsterna maste framräknas till nuvarande penningvärde, om ett rimligt resultat skall vinnas. De distriktsinnehavare, som kunna visa att inkomsterna under krigsåren på grund av militärinkallelser eller andra på grund av krisen inträffade omständigheter nedgått avsevärt, böra givetvis kompenseras härför. Taxeinkomsterna ären närmast före omorganisationen, 1946 och 1947, böra medtagas, då det rimligen bör vara den aktuella inkomstminskningen som skall läggas till grund för beräkandet av övergångsersättningarna. Till jämförelse må nämnas, att för såväl häradshövdingarna som häradsskrivarna övergångsersättningarna beräknats med hänsyn till inkomsterna till och med året närmast före ikraftträdandet av respektive omorganisationer.

Enligt förslaget skall den beräknade medelinkomsten jämföras med den avlöning, som befattningshavaren skulle åtnjuta, därest han den 1 januari 1948 tillträdde nyreglerad distriktslantmätartjänst. Om vederbörande tillträder befattning i annan lönegrad, t. ex. på övergångsstat, bör emellertid rättvisligen jämförelsen göras med lönen i sistnämnda lönegrad. Därest vederbörande sedermera erhåller befordran till högre lönegrad bör ersättningen fortsättningsvis utgöras av de belopp, som skulle ha utgått vid omedelbar inplacering i den högre lönegraden.

Den föreslagna beräkningen av taxeinkomsterna för de distriktslantmätare, som icke under hela tioårsperioden innehaft distriktslantmätartjänst, är helt godtycklig och skulle verka orättvist mot dessa befattningshavare. Verkan skulle kunna bli, att distriktslantmätare, som endast innehaft sin befattning under några få år, icke komme att få någon som helst övergångsersättning även om omorganisationen skulle komma att medföra en avsevärd minskning av de nuvarande inkomsterna liksom av dem, som i fortsättningen kunnat paräknas. Någon motsvarighet till utredningens förslag i denna del

har icke förekommit vid omorganisationen av övriga i betänkandet omnämnda personalkategorier.

Enligt utredningens förslag skulle övergångsersättningar utgå under endast 9 $\frac{1}{2}$ år varav med högsta ersättning endast $\frac{1}{2}$ år. Något skäl varför distriktslantmätarna skulle behandlas sämre än övriga personalkategorier, som vid tidigare verkställda omorganisationer tillerkänts ersättning under 10 år med full ersättning under hela första året, finnes icke, och utredningen har heller icke anfört något motiv härför.

3. Statens övertagande av omkostnaderna för distriktsorganisationen m. m.

Utredningen.

Utredningen har anfört, att vid genomförande av omorganisationen och löne regleringen beträffande lantmäteridistriktens personal staten borde övertaga ansvaret för samtliga med verksamheten förenade kostnader. De inventarier, instrument m. m., som vid övergången innehades av lantmä-tarna, borde inlösas av statsverket i den mån utrustningen vore användbar och i fortsättningen behövlig. Inlösning borde även ske från lantmätare, som vid omorganisationens genomförande tjänstgjorde i lantmäteristyrelsen eller å lantmäterikontoren.

Utredningen har framhållit, att gemensamt kontor borde anordnas för all personal som tjänstgjorde å ett distrikt. I de fall där flera distrikt hade samma stationsort borde undersökas möjligheterna av att ordna gemensamma kontorslokaler för dessa. Utredningen har funnit böra övervägas, huruvida icke borde uppdragas åt lantmäteristyrelsen att anskaffa för distrikten behövliga tjänstelokaler.

Yttrandena.

Utredningens förevarande förslag ha i yttrandena lämnats utan huvudsakliga erinringar. *Lantmäteristyrelsen* har framhållit, att ansvaret för lokalan-skaffningen i första hand borde åvila byggnadsstyrelsen och dess tjänstemän, vilka på helt annat sätt än lantmäteristyrelsen ägde erforderlig överblick över möjligheterna att anskaffa nya tjänstelokaler och vilka i andra liknande fall hade anskaffningen av lokaler för statliga ändamål om hand. Lantmäteristyrelsen ansåge alltså, att förhyrningen av distriktskontorens tjänstelokaler borde ske genom byggnadsstyrelsens försorg men att lantmäteristyrelsen vid lokalan-skaffningen skulle biträda byggnadsstyrelsen. Jämväl *riks-räkenskapsverket* har uttalat, att förhyrningen av distriktens tjänstelokaler borde ske genom byggnadsstyrelsens försorg med biträde av lantmäteristyrelsen.

*Före-
draganden.*

Den av mig förordade omorganisationen torde böra genomföras från och med den 1 januari 1948.

De nya distriktslantmätarbefattningarna böra ledigförklaras i vanlig ordning och sålunda stå öppna för ansökan för varje kompetent lantmätare. Så-

som utredningen och lantmäteristyrelsen framhållit, bör emellertid vid tillsättandet av de nya tjänsterna förflyttning av nuvarande distriktslantmätare i möjligaste mån undvikas. Jag erinrar i detta sammanhang, att Kungl. Maj:t äger möjlighet att oberoende av ansökan bestämma att distriktslantmätare skall placeras i visst distrikt.

Vad utredningen anfört angående s. k. övergångslön åt ordinarie distriktslantmätare, som övergår å den nya lönestaten, och om tillgodoräknande av tjänstetid för placering i löneklass av sådan befattningshavare föranleder icke erinran från min sida.

I likhet med utredningen förordar jag, att å övergångsstat inom den nya organisationen uppföres ett antal lantmätarbefattningar i lönegrad A 26 avsedda för övertaliga ordinarie distriktslantmätare, vilka anses lämpade för tjänstgöring inom den nya distriktsorganisationen och äro villiga att övergå till dylik befattning. För att göra tjänsterna mera lockande och med hänsyn till önskemålet att kvarhålla ett så stort antal lantmätare som möjligt i distriktsorganisationen bör med innehav av sådan befattning såsom utredningen föreslagit följa samma rätt i fråga om pension, som skulle tillkomma vederbörande, därest han vid omorganisationens genomförande tillträtt nyorganiserad distriktslantmätarbefattning. Jag har icke något att erinra mot att tjänstgöringsförhållandena för äldre distriktslantmätare, som erhålla befattning å övergångsstat, ordnas på sätt lantmäteristyrelsen föreslagit. I avslutning till vad lantmäteristyrelsen framhållit förordar jag, att antalet befattningar å övergångsstat i personalförteckningen fastställes till 45. Så länge befattningar å övergångsstat uppehållas, bör motsvarande antal ordinarie lantmätarbefattningar i 24 lönegraden hållas vakanta.

Taxeinkomsterna för de förrättningar, som icke avslutats vid tiden för löneregleringens genomförande, böra beträffande åtgärder som vidtagits före nämnda tidpunkt tillkomma förrättningsmännen och för senare utförda arbetsuppgifter staten. Jag vill icke motsätta mig lantmäteristyrelsens förslag, att de avgöranden, som träffas vid inventeringsförrättningarna för fördelningen av dessa taxeinkomster, såvitt möjligt göras definitiva och att sådan del av förrättningsmannen tillkommande arvode, som icke kan uttagas av sakägare, förskottas av statsmedel.

Såsom utredningen framhållit bör ordinarie distriktslantmätare, som icke erhåller ordinarie befattning inom den nya distriktsorganisationen, uppföras å indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet. Härvid bör sådan befattningshavare komma i åtnjutande av lön, ålderstillägg samt halvt dyrtids- och kristillägg ävensom viss ersättning för mistade sportelinkomster. I princip synes denna ersättning kunna bestämmas till hälften av det belopp, som nettoinkomsten av taxa i medeltal under tioårsperioden 1938—1947 utgjort för en distriktslantmätare. Med hänsyn till omständigheterna i de särskilda fallen torde Kungl. Maj:t böra äga jämka ersättningsbeloppets storlek.

Även om ordinarie distriktslantmätare, som anses lämplig att bestrida nyorganiserad distriktslantmätartjänst, önskar kvarstanna å hittills gällande

lönestat, torde förstatligande av förvaltningen i distriktet böra ske. Dylik befattningshavare bör föras å övergångsstat med tjänstgöringsskyldighet, därvid Kungl. Maj:t för honom bör äga föreskriva begränsning av ersättning för taxeinkomst. Sålunda böra de sammanlagda inkomsterna av lön jämte stadgade tillägg samt ersättning enligt taxa icke få av honom uppbäras till högre belopp än som skulle i löneförmåner tillkomma honom om han övergår på den nya lönestaten. Överskjutande taxeinkomster böra behållas av statsverket såsom ersättning för dess utgifter för distriktsorganisationen.

Till ordinarie distriktslantmätare, som den 1 januari 1948 tillträder ordinarie befattning eller befattning å övergångsstat inom den nya organisationen, bör övergångsvis utgå barntillägg enligt samma grunder, som komma att gälla för övriga befattningshavare i statens tjänst.

Samtliga lantmätarbefattningar i 24 och 26 lönegraderna liksom befattningarna för den mätningstekniska biträdespersonalen och biträden i kontorstjänst torde böra i vanlig ordning ledigförklaras. Frågan om rätt för befattningshavare att för placering i högre löneklass än begynnelselöneklassen få tillgodoräkna tidigare tjänstgöring inom lantmåteriväsendet synes i varje särskilt fall böra underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Vad utredningen anfört rörande flyttningsersättning till befattningshavare, som på grund av omorganisation måste företaga flyttning från en stationeringsort till en annan, kan jag biträda.

För vissa av de nuvarande distriktslantmätarna föranleder en övergång till den nya lönestaten minskning i deras inkomster av tjänsten. I överensstämmelse med de grundsatser, som tillämpats vid löneregleringar för andra personalgrupper, torde det vara skäligt, att sålunda uppkommande inkomstminskningar i viss mån kompenseras genom övergångsersättningar. De av utredningen föreslagna grunderna för dessa ersättningsberäkning, vilka ansluta sig till vad som tillämpats beträffande lantbruksingenjörerna, torde med vissa avvikelser böra följas. Jag vill sålunda icke motsätta mig i vissa remissyttranden gjorda framställningar att taxeinkomsterna under åren 1946 och 1947 skola medtagas vid beräkningen av övergångsersättningarna. Att såsom utredningen föreslagit till grund för övergångsersättningsberäkning lägga nu gällande avlöningsreglemente finner jag i likhet med allmänna lönenämnden mindre tillfredsställande. Vad utredningen anfört till stöd härför får mindre betydelse, då jag i det följande kommer att föreslå en väsentlig höjning av det nu utgående provisoriska lönetillägget till distriktslantmätarna för tiden 1 juli—31 december 1947. Jag finner mig därför böra förorda, att den genomsnittliga åriiga nettoinkomsten av taxa under tioårsperioden 1938—1947 lägges till den för vederbörande beräknade årsavlöningen av statsmedel den 31 december 1947 med pensionsavdrag och att denna summa jämföres med avlöningsförmånerna för år räknat å nyorganiserad distriktslantmätartjänst med befattningshavarens placering i löneklass med tillgodoräkning av hela den tjänstetid, varunder han innehaft fullmakt å distriktslantmätartjänst. Beräkningen av nettoinkomst av taxa beträffande distriktslantmätare, som icke under hela tidsperioden 1938—1947 innehaft

distriktslantmätartjänst, torde böra ske enligt de av utredningen förslagna principerna.

Därest det framkomna ersättningsbeloppet skulle överstiga 6 000 kronor för år bör övergångsersättningen utgå med nämnda belopp och, därest ersättningsbeloppet skulle ligga mellan 6 000 och 5 000 kronor, bestämmas till ett belopp av 5 000 kronor. I de fall då ersättningsbeloppet understiger 5 000 kronor bör detta avrundas till närmast lägre hela hundratal kronor. Övergångsersättning torde böra utgå med oavkortat belopp under kalenderåret 1948, varefter avskrivning bör ske med en tiondel för varje år.

Övergångsersättning enligt angivna grunder bör jämväl tillkomma distriktslantmätare, som övergår till annan nyorganiserad lantmätarbefattning eller erhåller nyreglerad befattning å övergångsstat.

Såsom utredningen föreslagit torde, därest löneregleringen skulle för någon av de nuvarande extra lantmätarna på grund av hittills åtnjuten inkomst av taxa medföra nämnvärd inkomstminskning, Kungl. Maj:t äga bereda honom kompensation genom placering i lämplig löneklass.

Ett genomförande av löneregleringen för personalen inom lantmäteridistriktet påkallar vissa ändringar i avlöningsförfattningarna. Dessa frågor jämte spörsmålet rörande befattningshavarnas pensionsförhållanden anmälas i annat sammanhang för Kungl. Maj:t.

Statsverket bör såsom utredningen förutsatt efter löneregleringen övertaga ansvaret för de omkostnader för distriktsorganisationen, som befattningshavarna hittills haft att själva bestrida. Möbler och kontorsmaskiner, rit- och skrivmateriel samt instrument och annan fältutrustning, som förrättningsmännen vid övergången innehava, böra i den mån så befinnes ändamålsenligt inlösas av statsverket. Lösesummans storlek torde för varje befattningshavare bestämmas av lantmäteristyrelsen efter värdering av en eller flera av styrelsen utsedda värderingsmän jämte ägarna. Närmare föreskrifter rörande förfarandet vid inlösningsförrättningen torde få meddelas av Kungl. Maj:t.

Kungl. Maj:t torde böra äga utfärda de övergångsbestämmelser, som kunna visa sig erforderliga i anledning av omorganisationen och löneregleringen.

I enlighet med vad lantmäteristyrelsen framhållit torde anskaffningen av distriktens tjänstelokaler böra i första hand åvila byggnadsstyrelsen.

VI. Frågor rörande lantmäteritaxan m. m.

Nuvarande förhållanden.

Gällande bestämmelser rörande gottgörelse, som lantmätare äger uppbära av sakägare, finnas i lantmäteritaxan den 25 november 1927 (nr 416/1927) med däri genom kungörelserna nr 504/1932, 60/1936, 914/1939 och 667/1940 gjorda ändringar.

1927 års lantmäteritaxa, som ersatte en den 22 juni 1920 utfärdad taxa, var närmast föranledd av det genom 1926 års jorddelningslag införda av-

styckningsinstitutet och innebar en omarbetning av den äldre taxan i syfte att åstadkomma överskådligare uppställning, enklare bestämmelser och jämnare inbördes avvägning mellan de olika taxesatserna. Omarbetningen avsågs däremot ej medföra någon ändring i fråga om allmänhetens totala kostnader för jorddelningsförrättningar.

Såväl 1920 års som 1927 års taxor ha utfärdats efter riksdagens hörande.

Ersättning till lantmätare enligt lantmäteritaxans bestämmelser kan utgå efter detaljarvode (2 kap.), efter dagarvode (3 kap.), eller efter överenskommelse (5 kap.). Principen är den, att särskild ersättning utgår för varje moment av en förrättning efter grunder och med belopp, som kunna växla alltefter de arbetsmetoder, som kommit till användning. Dagarvodet utgör 12 kronor för varje dag, som lantmätare eller tekniskt biträde varit sysselsatt med förrättning eller åtgärd.

Beträffande en grupp åtgärder — vissa slag av mätningar och beräkningar m. m. — är lantmätare ej ovillkorligt bunden av taxans ersättningssatser utan äger att, om han så önskar, med sakägare träffa överenskommelse om ersättningen. För en annan grupp av förrättningar och uppdrag, för vilka några taxebelopp ej finnas angivna i taxan, skall ersättningen alltid bestämmas efter överenskommelse. Till denna grupp höra bland annat vissa förrättningar i städer och samhällen. För ett stort antal städer samt några samhällen gälla av Kungl. Maj:t fastställda taxeföreskrifter, s. k. lokala taxor.

Utredningen.

Rörande förhållandena efter genomförandet av den föreslagna omorganisationen och löneregleringen har utredningen framhållit, att en genomgripande omarbetning och komplettering av lantmäteritaxan bör ske. Lämpligen borde det uppdragas åt lantmäteristyrelsen att verkställa utredning och inkomma med förslag till Kungl. Maj:t om ny eller ändrad taxa.

Beträffande de allmänna riktlinjerna för en omarbetning av lantmäteritaxan har utredningen framhållit vissa synpunkter i huvudsak innebärande, att taxan borde innehålla bestämmelser om beräkningsgrunder för alla slag av förrättningar och uppdrag, som kunde såsom tjänsteuppdrag verkställas av distriktsorganisation, samt att taxan borde förenklas och grundas på genomsnittligt något högre ersättningssatser än den nuvarande taxan.

Då ny lantmäteritaxa ej beräknats kunna föreligga vederbörligen fastställd vid den tidpunkt då omorganisationen avses träda i kraft, har utredningen förordat, att lantmäteristyrelsen erhåller i uppdrag att föreslå erforderliga *provisoriska taxebestämmelser* att tillämpas intill dess fastställd ny taxa föreligger.

Vad beträffar de provisoriska taxebestämmelserna har lantmäteriutredningen anfört i huvudsak följande.

Provisoriska bestämmelser påkallas främst beträffande de uppdrag och åtgärder för vilka ersättning nu utgår efter överenskommelse. Bestämmelserna om ersättning för berörda uppdrag och åtgärder torde böra utformas så, att allmänhetens kostnader under övergångstiden förbli i stort sett oförändrade.

Då den nu gällande lantmäritaxan är grundad på mycket låga arvodes-satser, har utredningen funnit sig böra frambålla lämpligheten av att ersättningarna i genomsnitt höjas. Utredningen vill därför förordna en provisorisk procentuell förhöjning av alla i taxan angivna ersättningssatser med förslagsvis 25 %. En sådan höjning torde icke föregripa den definitiva taxerevisionen. Med utgångspunkt från 1945 års taxeinkomster — frånräknat vad som därav beräknats belöpa på arvoden enligt överenskommelse — skulle en sådan förhöjning medföra en inkomstökning på omkring 370 000 kronor för år. De ifrågasatta provisoriska taxebestämmelserna böra träda i tillämpning vid samma tidpunkt, som omorganisationen genomföres. Beträffande förrättningar och uppdrag, som vid ikraftträdandet äro påbörjade men icke avslutade, torde de provisoriska taxebestämmelserna böra tillämpas på sådana åtgärder, som helt falla på tiden efter ikraftträdandet. Beträffande sådana åtgärder däremot, som vid nämnda tidpunkt äro påbörjade men ej avslutade, torde gottgörelsen böra utgå efter den nuvarande lantmäritaxan.

Lantmäteriutredningen har i detta sammanhang påpekat, att resekostnads- och traktamentsersättning till distriktslantmätare och viss förrättningspersonal i en del fall icke gäldas av statsmedel utan av vederbörande sakägare. Bestämmelser härom ha meddelats i förordningen den 31 december 1920 (nr 909) angående distriktslantmätare m. fl. tillkommande resekostnads- och traktamentsersättning (resereglemente för lantmätare) med däri genom kungörelserna nr 375/1925, 356/1926, 476/1927, 220/1929, 205/1931, 469/1932 och 599/1942 gjorda ändringar. En omorganisation av lantmäteri-väsendet, innebärande att lantmäteripersonalen på distrikten helt statsav-lönas, borde enligt utredningens mening medföra, att personalen finge rese-kostnads- och traktamentsersättning av staten oavsett tjänsteuppdragets natur.

Utredningen har därför föreslagit att vid den omarbetning av lantmäritaxan, som utredningen förordat, resekostnads- och traktamentsersättningar, för vilka staten ej borde svara måtte inarbetas i arvodessatserna. Under den tid då provisoriska taxebestämmelser skulle tillämpas borde — beträffande sistberörda förrättningar och uppdrag — sakägarna debiteras förutom arvode enligt taxan jämväl resekostnads- och traktamentsersättning. Denna ersättning borde debiteras i anslutning till taxeersättningen och inbetalas till statsverket.

I fråga om debiteringen och uppbörden av taxeersättningar m. m. har lantmäteriutredningen föreslagit i huvudsak följande. Sedan förrättning eller uppdrag avslutats, skulle förrättningsmannen upprätta räkning å utgående ersättningar. Av räkningen skulle ett exemplar tillställas sakägarna och ett lantmäteristyrelsen, som därefter skulle ombesörja uppbörden av ersättningarna. Dessa borde inbetalas till lantmäteristyrelsen genom insättning å tjänste-postgirokontot.

Yttranden a.

Lantmäteristyrelsen har föreslagit, att det skulle uppdragas åt styrelsen att i samråd med särskilda sakkunniga snarast möjligt utarbета förslag till ny taxa samt att, om detta arbete icke kunde slutföras inom sådan tid, att taxan kunde hinna fastställas före omorganisationens genomförande, framlägga förslag till provisoriska taxebestämmelser.

Vad angår de provisoriska taxebestämmelserna har lantmäteristyrelsen ifrågasatt vissa jämkningar i de av utredningen föreslagna grunderna. Härom har styrelsen anfört följande.

Av de uppdrag, för vilka ersättning nu utgår efter överenskommelse, utgöres det övervägande antalet av avstyckningar inom städer och samhällen samt byggnadsplane- och utomplansområden. Arvode för en normal bostadsavstyckning inom sådana områden torde i vanliga fall uttagas med ca 55—70 kronor. För avstyckning i allmänhet på landsbygden utgör enligt 35 § 1 mom. första stycket lantmäteritaxan arvodet, om arealen ej överstiger 1,5 har, 35 kronor. Sistnämnda arvode är såsom i olika sammanhang påtalats uppenbarligen för lågt. Det synes utan olägenhet kunna höjas till 60 kronor men bör då också kunna tillämpas inom städer och samhällen, där särskild av Kungl. Maj:t fastställd taxa icke finnes, samt inom byggnadsplane- och utomplansområden. Man skulle på detta sätt få en enhetlig taxa för mindre avstyckningar, vilket synes önskvärt. Även arvodesbestämmelserna i 35 § 1 mom. andra stycket beträffande avstyckning genom samma förrättning av flera smärre områden borde i så fall undergå motsvarande jämkning samt gälla generellt. Det må anmärkas att möjlighet finnes att, om behov därav anses föreligga, erhålla statsbidrag till kostnad för lantmäteriförrättningar. Sådant bidrag kan beviljas beträffande avstyckning intill 75 procent och i fråga om vissa andra jorddelningsförrättningar intill 60 procent av förrättningsmannens arvode.

Den av utredningen föreslagna procentuella höjningen av taxans ersättningsbelopp med 25 procent skulle som regel gälla i övriga fall. Vad angår dag-arvode kan emellertid ifrågasättas om det icke i samband med en i och för sig önskvärd differentiering av arvodesbeloppen med hänsyn till olika personalgrupper borde höjas så att det motsvarade vad som enligt 9 § lantbruksingenjörstaxan (SFS 353/1945) utgår i där avsedda fall. Dag-arvode skulle då utgå till lantmätare med 20 kronor, till aspirant eller mätningstekniskt biträde med 15 kronor och till kontorspersonal med 12 kronor per dag. För de fall, då arvode för närvarande bestämmes enligt överenskommelse, fränsett förut omförmälda avstyckningsfall, skulle dessa dag-arvodesbelopp förslagsvis kunna höjas till respektive 60, 40 och 20 kronor (jfr 6 § lantbruksingenjörstaxan), varvid dock lantmäteristyrelsen skulle äga rätt att i särskilda fall efter skälighetsprövning nedsätta arvodessatserna eller överenskomma med vederbörande sakägare om andra ersättningsgrunder. Vid denna prövning bör särskild vikt tillmätas den begärda åtgärdens betydelse ur allmännyttig synpunkt. Nyss angivna dag-arvodesbelopp äro avsedda att inbegripa eventuell resekostnads- och traktamentsersättning.

Den av lantmäteristyrelsen föreslagna jämkningen av taxebestämmelserna har styrelsen beräknat kunna medföra en ökning av inkomstbeloppen enligt taxan, som syntes kunna uppskattas till omkring 500 000 kronor för helt år, under förutsättning att verksamheten vore i full gång. Under den korta tid provisoriet avsetts gälla, kunde dock ökningen ej beräknas uppgå till när-

melsevis till detta belopp. Därtill komme att ökningen även innefattade sådan resekostnads- och traktamentsersättning som utredningen tänkt sig skola debiteras vid sidan av taxeavgifterna.

Vad beträffar uppbörden av taxeersättningarna har lantmäteristyrelsen funnit det lämpligast, att densamma förläggas till styrelsen, varigenom bland annat skulle vinnas att statsbidragsärenden i fråga om jorddelningsförrättningar och taxeuppbörden komme att handläggas av samma myndighet.

Riksräkenskapsverket har tillstyrkt, att taxeuppbörden skulle omhändervivas av lantmäteristyrelsen.

Överlantmätarna ha i huvudsak lämnat utan erinran vad utredningen anfört i fråga om ny lantmäteritaxa och därmed sammanhängande spørsmål. Med avseende å uppbörden av taxeinkomster har överlantmätaren i Göteborgs och Bohus län ifrågasatt, huruvida icke uppbörden borde anförtros distriktsorganisationen.

Länsstyrelsen i Jämtlands län har, särskilt med hänsyn till den skärpning av restriktionerna vid jorddelning som torde komma att genomföras, ifrågasatt huruvida icke jordägarna borde befrias åtminstone från särskilda ersättningar för legala jorddelningsförrättningar.

Statens priskontrollnämnd har i avgivet yttrande över utredningens och lantmäteristyrelsens förslag till provisoriska taxebestämmelser ifrågasatt, huruvida icke en höjning av nu utgående taxeersättningar kunde undvikas intill dess definitiv taxa fastställts. Därest en höjning likväl vore nödvändig, borde den lämpligen begränsas i enlighet med de riktlinjer, som angivits i betänkandet.

Sveriges lantbruksförbund har ansett, att en ny lantmäteritaxa borde grundas på ersättningssatser som differentierats efter förrättningens ändamål och värdet av den mark som vore föremål för förrättningen.

Svenska kommunal-tekniska föreningen har för sådana fall då lokal taxa funnes fastställd för stad eller samhälle ansett att den allmänna taxan ej borde tillämpas.

Efter löneregleringen för lantmäteriets distriktspersonal avses de särskilda ersättningar, som sakägare ha att gälda för lantmateriförrättningar, skola erläggas till statsverket. Med hänsyn härtill torde det icke längre bliva erforderligt, att ersättningarna i den utsträckning som hittills varit fallet avpassas efter de i varje särskild förrättning ingående detaljätgårderna. En betydande förenkling av lantmäteritaxans bestämmelser blir härmed möjlig. En översyn beträffande storleken av ersättningssatserna, som i huvudsak varit oförändrade sedan år 1920, synes vidare motiverad. En fullständig omarbetning av gällande taxebestämmelser synes mig därför böra komma till stånd. Det torde böra uppdragas åt lantmäteristyrelsen att verkställa utredning och inkomma med förslag till Kungl. Maj:t om ny lantmäteritaxa. Då nu gällande taxa utfärdats efter riksdagens hörande, lärer jämväl den nya taxan böra underställas riksdagen. Förslag i ärendet torde kunna föreläggas 1948 års riksdag.

Före-
draganden.

För tiden intill dess ny lantmäteritaxa kan träda i tillämpning synas provisoriska taxebestämmelser erforderliga. Dylika bestämmelser påkallas bland annat med hänsyn till att den hittills för vissa fall tillämpade formen av ersättnings bestämmande genom överenskommelse mellan förrättningsman och sakägare icke kan användas efter omorganisationen. Särskilda ersättningsgrunder för sådana fall måste därför bestämmas. Vidare synes redan under tiden för provisoriet en höjning av ersättningarna böra ske. En sådan höjning synes motiverad bland annat med hänsyn till den betydande kostnadsökning som ett genomförande av den nya organisationen av lantmäteriet kommer att medföra.

I fråga om de provisoriska taxebestämmelsernas ersättningsnormer ha i viss mån skiljaktiga förslag framställts av utredningen och lantmäteristyrelsen. Utredningen har förordat en generell höjning av den nuvarande taxans ersättningssatser med 25 procent. Lantmäteristyrelsen har tillstyrkt sådan höjning av ersättningssatserna i allmänhet men beträffande avstyckningsförrättningar och dagarvoden förordat andra beräkningsgrunder, som innebära en större höjning av taxersättningarna än den utredningen föreslagit. Med avseende å sådana uppdrag och åtgärder, för vilka ersättning nu utgår efter överenskommelse, har utredningen föreslagit, att ersättningsbestämmelserna måtte utformas så, att kostnaderna under övergångstiden skulle bli i stort sett oförändrade. Beträffande motsvarande fall har lantmäteristyrelsen föreslagit att ersättning i regel skulle utgå i form av särskilda dagarvoden.

De av utredningen föreslagna ersättningsnormerna synas mig med de däri av lantmäteristyrelsen föreslagna avvikelserna kunna läggas till grund för utformningen av de provisoriska taxebestämmelserna.

Sålunda torde böra övervägas att fastställa dagarvodena för förrättningar i allmänhet till 20 kronor för lantmätare, 15 kronor för tekniskt biträde och 12 kronor för kartriterska. Härigenom skulle dessa arvoden bringas i överensstämmelse med de lägsta dagarvodena för närmast motsvarande befattningshavare inom lantbruksingenjörorganisationen. Vidare synas ersättningar för avstyckningsförrättningar i de fall då arealen ej överstiger 1,5 ha kunna bestämmas till ett enhetligt belopp av 60 kronor för avstyckningar såväl å den egentliga landsbygden som i städer och samhällen, där särskild av Kungl. Maj:t fastställd taxa icke gäller. Även övriga taxebestämmelser, som röra avstyckningar, torde böra jämkas i motsvarande mån. För vissa förrättningar och uppdrag, som hittills ersatts efter överenskommelse, anser jag ersättningarna — utom beträffande avstyckningar och vissa andra legala förrättningar — böra utgå efter dagarvoden, som i anslutning till vad som gäller för vissa uppdrag enligt lantbruksingenjörstaxan synas kunna bestämmas till respektive 60, 40 och 20 kronor för lantmätare, tekniskt biträde och kontorsbiträde, dock med rätt för lantmäteristyrelsen att efter skälighetsprövning nedsätta ersättningarna eller överenskomma med vederbörande sakägare om andra ersättningsgrunder. Sist angivna dagarvodesbelopp torde även få innefatta gottgörelse för resekostnads- och traktamentsersättning, vid vilket förhållande några särskilda ersättningar i detta avseende ej skulle be-

höva debiteras sakägarna. Beträffande den nuvarande lantmäteritaxans övriga ersättningssatser förordar jag såsom i det föregående antytts den av utredningen föreslagna generella höjningen av 25 procent.

I överensstämmelse med vad utredningen föreslagit torde de provisoriska bestämmelserna böra tillämpas endast på sådana åtgärder, som påbörjas efter omorganisationens genomförande.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med nu angivna grunder efter av lantmäteristyrelsen verkställd ytterligare utredning fastställa provisoriska taxebestämmelser att gälla intill dess definitiv taxa trätt i tillämpning.

Det kan ifrågasättas, huruvida icke en ändring av grunderna för lantmäteritaxans ersättningssatser kan motivera en omprövning av de bestämmelser, som nu gälla om statsbidrag till jorddelningsförrättningar. Frågan härom torde emellertid lämpligen böra upptagas till övervägande i samband med den i proposition nr 75 till årets riksdag angående riktlinjer för den framtida jordbrukspolitiken (s. 278) förordade översynen av grunderna för statsbidrag till lantmäteriförrättningar.

Vad beträffar uppbörden av taxeersättningarna torde densamma, på sätt lantmäterikutredningen föreslagit och lantmäteristyrelsen m. fl. tillstyrkt, böra omhändervhas av lantmäteristyrelsen.

VII. Vissa frågor rörande lantmäteristyrelsen och länens lantmäterikontor.

Utredningen.

Utredningen har framhållit, att dess förslag till löne reglering för lantmäteridistriktens personal och ändringar i distriktsorganisationen medförde i vissa avseenden direkta följdverkningar å förhållandena vid lantmäteristyrelsen och länens lantmäterikontor, som kunde motivera en provisorisk lösning av vissa löne- och organisationsfrågor intill dess en på en fullständig utredning grundad lösning därav kunde ske. Såsom exempel på frågor som i detta sammanhang påkallade särskild uppmärksamhet har utredningen nämnt beträffande lantmäteristyrelsen organisationen av taxeuppbörden, löneställningen för byrådirektörerna och befordringsgången för byråingenjörer och amanuenser samt beträffande länskontoren överlantmätarnas, förste assistenternas och de extra ordinarie assistenternas löneställning, behovet av biträdande överlantmätare och dessas avlöningsförhållanden ävensom behovet av en allmän personalförstärkning.

I fråga om amanuenserna hos lantmäteristyrelsen och de extra assistenterna å lantmäterikontoren, vilka för närvarande utöver extra lantmätararvode uppbära arvode, amanuens högst 3 200 kronor för år och extra assistent högst 2 700 kronor för år jämte vissa tillägg, har utredningen anført, att utredningen i det antal extra lantmätare, som beräknats vid omorganisationens genomförande kunna förordnas å extra ordinarie lantmätarbefattning

i 20 och 22 lönegraderna, medtagit det antal befattningshavare, som erfordrades för tillfällig tjänstgöring hos lantmäteristyrelsen och å lantmäterikontoren i stället för de nuvarande amanuenserna respektive extra assistenterna. Utredningen hade nämligen förutsatt att extra ordinarie lantmätare, som beordrades till tillfällig tjänstgöring hos lantmäteristyrelsen eller å lantmäterikontor, skulle bibehålla sin löneställning och sin tjänstebenämning under sådan tjänstgöring.

Yttrandena.

Vikten av att en utredning rörande lantmäteristyrelsens och lantmäterikontorens organisations- och lönefrågor komme till stånd och fullföljdes så skyndsamt som möjligt har understrukits av *lantmäteristyrelsen* och *flertalet överlantmätare* ävensom av *länsstyrelsen i Värmlands län*. Lantmäteristyrelsen har i anslutning härtill framhållit, att vissa frågor icke kunde uppskjutas i avvaktan på omorganisationen i övrigt beträffande styrelsen och lantmäterikontoren. Hit hörde spörsmålet rörande omorganisationen av styrelsens kassakontor och byrådirektörernas löneställning. Mot utredningens förslag rörande avlöningsförhållandena för amanuenserna hos styrelsen och de extra assistenterna å lantmäterikontoren har styrelsen icke framställt någon erinran.

Beträffande omorganisationen av kassakontoret har styrelsen framhållit, att kassakontoret genom den nya distriktsorganisationen skulle erhålla avsevärt utökade och delvis nya arbetsuppgifter. Styrelsen hade sålunda föreslagit, att uppborren av taxeersättningar skulle förläggas till styrelsen. Detta beräknades medföra omkring 60 000 inbetalningsposter om tillhoppa 3 000 000 å 4 000 000 kronor samt omkring 5 000 påminnelser och 1 000 indrivningsärenden per år. Enligt styrelsens mening borde prövningen och utbetalningen av distriktspersonalens reseersättningar överflyttas från länsstyrelserna till styrelsen, som enligt utredningens förslag skulle disponera distriktens omkostnadsanslag. Antalet reseräkningar för distriktspersonalen, vilka i så fall skulle granskas och betalas av kassakontoret, uppskattades till omkring 4 000 per år och antalet flyttningsräkningar till omkring 100. Antalet expensposter beträffande lantmäteridistriktet beräknades uppgå till omkring 10 000 årligen. Kassakontoret borde jämväl omhändervärdha inköp och rekvisition av möbler, instrument och förbrukningsartiklar m. m. Lantmäteristyrelsen har med hänsyn till dessa utökade och delvis nya arbetsuppgifter funnit att kassakontoret, vars personal nu utgjordes av en kassör i lönegrad A 14, ett ordinarie kanslibitråde och ett extra ordinarie kontorsbiträde, erfordrade en betydande förstärkning i fråga om personal, lokaler och kontorsutrustning. Styrelsen har sålunda föreslagit inrättande av följande nya tjänster, nämligen en kamrerarbefattning i 24 lönegraden, en befattning i 21 lönegraden samt en kanslibiträdes- och två kontorsbiträdes-tjänster. Till stöd härför har styrelsen bland annat anfört.

Föreståndaren för kassakontoret bör besitta sådana kvalifikationer att han i första hand kan påläggas ansvaret för kontorets verksamhet, tjänstgöra som chef för den underställda personalen samt i närvaro av chefen för

administrativa byrån vara föredragande inom styrelsen i frågor, som äga sammanhang med kassakontorets verksamhet.

Genom en sådan anordning skulle åstadkommas en mycket önskvärd avlastning av arbetsbördan för chefen för administrativa byrån. Detta skulle möjliggöra att denne finge tillfälle att i ökad omfattning ägna sig åt lantmäteriet berörande lagstiftningsfrågor samt frågor om lantmäteriverksamhetens rationalisering. En sådan avlastning har sedan länge varit av behovet påkallad och har varit ett starkt önskemål inom styrelsen. Den föreslagna anordningen kan enligt styrelsens mening ej heller på något sätt föregripa det slutliga ställningstagandet till styrelsens organisationsfråga.

Bland de åligganden, som komma att åvila föreståndaren för kassakontoret, må särskilt framhållas den ömtåliga och omdömeskrävande uppgiften att förbereda och föredraga frågor om indrivning av förrättningsavgifter. Det måste anses synnerligen angeläget, att denna uppgift skötes på ett omdömesgillt sätt och med förståelse för de betalningsskyldigas eventuella svårigheter, så att några berättigade erinringar från allmänhetens sida mot lantmäteristyrerelsens sätt att fullgöra denna uppgift icke behöva befaras.

Med hänsyn till det anförda finner styrelsen, att föreståndaren för kassakontoret måste givas tjänsteställningen kamrer i 24 lönegraden enligt nu gällande löneplan A.

Beträffande personaluppsättningen i övrigt å kassakontoret har styrelsen övervägt två olika alternativ. Det första av dessa upptager följande befattningshavare förutom föreståndaren:

1 tjänsteman	i nuvarande lönegraden A 21
1 kassör	» » » A 14
2 kanslibiträden	» » » A 7
3 kontorsbiträden	» » 4 lönegraden.

Tjänstemannen i 21 lönegraden skulle få tjänsteställningen byråsekreterare eller eventuellt amanuens. Styrelsens nuvarande kassör och bokhållare är placerad i lönegraden A 14. Vid den nuvarande befattningshavarens avgång förutsattes en prövning om nämnda tjänst bör nedflyttas till en tjänst i nuvarande 11 lönegraden. Förutom denna fasta personal får man räkna med viss arbetskraftsförstärkning för skrivgöromål och dylikt.

Den årliga lönekostnaden för kassakontorets fasta personal skulle enligt detta alternativ bli cirka 64 300 kronor, varvid lönerna beräknats enligt den nya löneplanen 1 inklusive 6 procent rörligt tillägg och med samtliga befattningshavare hänförda till näst högsta löneklassen inom respektive lönegrader.

Det andra alternativet upptager följande befattningshavare förutom föreståndaren:

1 kassör	i nuvarande lönegraden A 14
2 kontorister	» » » A 9
2 kanslibiträden	» » » A 7
2 kontorsbiträden	» » 4 lönegraden.

Även enligt detta alternativ tillkommer viss arbetskraftsförstärkning för skrivgöromål och dylikt.

Den årliga lönekostnaden för kassakontorets fasta personal enligt detta alternativ kan beräknas till cirka 60 700 kronor.

Av de båda alternativen har det första den stora fördelen, att det inrymmer en befattningshavare i nuvarande 21 lönegraden, åt vilken skulle kunna överlåtas mera kvalificerat granskningsarbete, varjämte denne tjänsteman skulle

kunna dels vara föreståndaren behjälplig med dennes mera krävande arbetsuppgifter, dels ock vid semester eller ledighet uppehålla föreståndarens tjänst.

Vid övervägande av de båda alternativen har styrelsen funnit sig böra förorda, att kassakontoret erhåller en personalsammansättning enligt det första alternativet. I avvaktan på resultatet av den utredning rörande lantmäteristyrelsens och lantmäterikontorens organisationsfrågor, som styrelsen förutsatt skola komma till stånd, torde de ifrågasatta nya tjänsterna tills vidare böra uppföras å extra ordinarie stat.

Kassakontorets utbyggnad medför ett ökat behov av kontorsmaskiner, möbler m. m. och lokaler. Engångskostnaderna för utrustningen ha uppskattats till 16 000 kronor, varav 11 000 kronor avse kontorsmaskiner och 5 000 kronor möbler m. m.

Riksräkenskapsverket har vitsordat, att de för lantmäteristyrelsens vidkommande betydligt utökade och delvis nya uppgifterna krävde en förstärkning av styrelsens kamerala avdelning. Det syntes därför nödvändigt, att styrelsen tillfördes en kamerarbefattning i lönegrad A 24. Riksräkenskapsverket har ansett sig böra biträda det av styrelsen förordade alternativet till omorganisation av kassakontoret. Det vore enligt riksräkenskapsverkets mening ofrånkomligt, att kamreraren till sitt förfogande hade en kvalificerad tjänsteman i revisors eller amanuens' tjänsteställning. I likhet med lantmäteristyrelsen har riksräkenskapsverket förutsatt, att lönegradsplaceringen av bokhållartjänsten toges under omprövning vid den nuvarande befattningshavarens avgång.

Statskontoret har uttalat, att ämbetsverket icke funnit anledning till erinran mot det av lantmäteristyrelsen framlagda förslaget till provisorisk omorganisation av styrelsens kassakontor från och med tidpunkten för lantmäterireformens genomförande. Statskontoret förutsatte därvid, att den tjänsteman, som i förslaget angivits som byråsekreterare eller eventuellt amanuens, anställdes såsom amanuens.

Allmänna lönenämnden har förklarat, att nämnden ansåge en personaluppsättning i huvudsaklig överensstämmelse med lantmäteristyrelsens första alternativ utgöra den bästa lösningen av kassakontorets organisation. Det kunde dock enligt nämndens mening sättas i fråga, om icke den ena av de två förordade kanslibiträdestjänsterna borde ersättas med en kontoristbefattning samt en kontorsbiträdesbefattning utbytas mot kanslibiträdestjänst. I avbidan på den förestående allmänna översynen av lantmäteristyrelsens organisation hölle nämnden vidare före, att den föreslagna befattningen i 21 lönegraden borde uppföras som amanuens tjänst.

I fråga om byrådirektörerna har *lantmäteristyrelsen* hemställt om en uppflyttning i 28 lönegraden. Styrelsen har i frågan anfört bland annat följande.

I yttrande den 7 juli till 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga framhöll lantmäteristyrelsen på anförda skäl, att såväl i fråga om arbetsuppgifter som med hänsyn till fordringarna å tjänsteinnehavarnas teoretiska och icke minst praktiska utbildning byrådirektörsbefattningarna icke vore att hänföra till inom statsförvaltningen vanligen förekommande sekreterartjänster utan motsvarade de inom andra verk förefintliga, i 28 lönegraden placerade tjänsterna.

Lantmäteristyrelsen ansåg alltså, att av lantmäteristyrelsens dåvarande fem byrådirektörer fyra borde upptagas i lönegraden A 28 och en i lönegraden Eo 28.

Emellertid äro byrådirektörstjänsterna alltjämt upptagna i lönegraden A 26, och annan förändring har icke skett än att ytterligare en byrådirektörstjänst i Eo 26 tillkommit.

En uppflyttning i lönehänseende är alltså i och för sig berättigad och kommer att tillgodose ett länge känt behov. Samtidigt med att distriktslantmätartjänsterna upptagas å reglerad stat, böra byrådirektörernas löneställning regleras. I motsatt fall bliva byrådirektörstjänsterna mindre lockande, varigenom svårighet kan uppstå ej endast att behålla nuvarande byrådirektörer utan även att kunna förvärva nya sådana, vilka besitta erforderliga kvalifikationer. I detta sammanhang bör jämväl omnämnas den konkurrens från bland annat städernas sida, som föreligger beträffande tjänstemän av här ifrågasvarande slag. Styrelsen vill framhålla, att den föreslagna uppflyttningen av byrådirektörerna i lönehänseende icke torde kunna på något sätt föregripa det slutliga ställningstagandet till styrelsens organisationsfråga.

I remissutlåtande har *statskontoret* förklarat, att en omprövning av byrådirektörernas löneställning icke syntes motiverad, om distriktslantmätarna, som statskontoret förordat, placerades i 26 lönegraden.

Allmänna lönenämnden har i yttrande över lantmäteristyrelsens framställning hänvisat till att lönenämnden i utlåtande över utredningens betänkande funnit ett uppförande av distriktslantmätarna i 28 lönegraden aktualisera en omprövning av lönegradsplaceringen för byrådirektörerna hos lantmäteristyrelsen. Lönenämnden har emellertid ansett, att denna fråga borde ses i samband med den översyn av löneställningen för lantmätarpersonalen å lantmäterikontoren, som syntes vara att emotse. Nämnden har i detta sammanhang jämväl erinrat, att enligt utredningens förslag inom distriktsorganisationen skulle inrättas lantmätarbefattningar i 24 och 26 lönegraderna. Nämnden har därför i nuvarande läge icke ansett sig beredd tillstyrka en generell uppflyttning av byrådirektörstjänsterna till 28 lönegraden. Däremot ville nämnden icke framställa erinran mot att de nuvarande ordinarie byrådirektörsbefattningarna hänfördes till den av styrelsen föreslagna lönegraden.

Såsom jag i det föregående förordat bör uppbörden av taxeinkomster förläggas till lantmäteristyrelsen, vilket medför att styrelsen erhåller nya omfattande arbetsuppgifter. Då lantmäteristyrelsen även synes böra ha hand om utbetalningen av reseersättningarna till personalen i lantmäteridistriktet, kommer det kamerala arbetet inom styrelsen att ytterligare öka i betydande grad. Med hänsyn härtill läser det vara nödvändigt, att styrelsens kassakontor redan vid den nya distriktsorganisationens genomförande väsentligt förstärkes. Vad lantmäteristyrelsen föreslagit i detta avseende anser jag mig därför böra i huvudsak biträda. Sålunda torde i betraktande av de kvalifikationer, som komma att erfordras av föreståndaren för kontoret, böra inrättas en kamrerarbefattning i 24 lönegraden. Föreståndaren bör såsom biträde erhålla en amanuens, varjämte personalen bör utökas med ett kanslibiträde och två kontorsbiträden. Vid anställande av de nya befattningshavarna bör tillämpas den av årets riksdag fastställda befordringsgången för amanuens- och biträ-

*Före-
draganden.*

despersonal. Vid den nuvarande kassörens avgång bör övervägas att nedflytta dennes tjänst till 11 lönegraden.

Utvidningen av kassakontorets personalorganisation föranleder ett behov av kontorsmaskiner och möbler m. m. Till denna fråga torde jag få återkomma i samband med anslagsberäkningarna.

Därest distriktslantmätarna i enlighet med mitt förslag placeras i 28 lönegraden, synes en omprövning av löneläget för byrådirektörerna i lantmäteristyrelsen böra ske. De ordinarie byrådirektörerna synas med hänsyn till ställning och arbetsuppgifter kunna jämföras med distriktslantmätare. Jag anser därför, att resultatet av utredningen rörande lantmäteristyrelsens och länskontorens organisation icke behöva avvaktas för bedömning av de ordinarie byrådirektörernas lönefråga utan tillstyrker att de från och med den 1 januari 1948 uppflyttas i 28 lönegraden. Beträffande de extra ordinarie byrådirektörerna, som å två av styrelsens byråer tjänstgöra vid sidan om den ordinarie byrådirektören, kan det synas mera tveksamt om dessa utan vidare böra i lönehänseende jämföras med distriktslantmätarna. Jag anser därför i likhet med allmänna lönenämnden att lönegradsplaceringen av de extra ordinarie byrådirektörerna bör prövas i samband med nyssnämnda utredning. I avvaktan härpå torde sålunda ingen ändring i löneställningen för dessa befattningshavare vidtagas.

Vad lantmäteriutredningen föreslagit rörande avlöningsförhållandena för amanuenserna hos lantmäteristyrelsen och de extra assistenterna å lantmäterikontoren i länen kan jag biträda.

VIII. Kostnadsberäkningar och anslagsfrågor.

1. Lantmäteristyrelsen.

Å riksstaten för innevarande budgetår ha uppförts tre anslag till lantmäteristyrelsen, nämligen ett förslagsanslag av 347 400 kronor till avlöningar, ett förslagsanslag av 74 000 kronor till omkostnader och ett reservationsanslag av 25 000 kronor till kartlagningsarbeten. Kungl. Maj:t har den 31 maj 1946 för lantmäteristyrelsen fastställt dels personalförteckning (statsliggaren s. 843), dels ock följande stater:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	212 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	95 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	39 900
	Summa kronor	347 400;

Omkostnadsstat.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	3 500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	10 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	52 000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	8 000
5. Övriga utgifter: Kostnader vid inspektioner, <i>förslagsvis</i>	»	500
	Summa kronor	74 000.

I skrivelse den 31 augusti 1946 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att styrelsens avlöningsanslag måtte för nästa budgetår uppföras med 355 500 kronor. Højningen å 8 100 kronor, som fördelar sig med 7 000 kronor å icke-ordinarieposten och med 1 100 kronor å posten rörligt tillägg, sammanhänger med att styrelsen beräknat medel för vissa utredningar i syfte att rätta felaktigheter i jordregistret. Styrelsen har härom anført bland annat följande.

Jordregistret, vilket avser att vara en förteckning över alla fastigheter på landet och står under lantmäteristyrelsens inseende, har i visst avseende visat sig vara behäftat med felaktigheter, bestående i att registret redovisar dels obefintliga fastigheter och dels fastigheter, vilkas motsvarighet på marken icke är känd. Detta förhållande har uppkommit i samband med jordregistrets uppläggande, vilket skedde efter de gamla, mycket föråldrade jordeböckerna. Då jordregistret ligger till grund för fastighetsböckerna, medför förhållandet besvärigheter i lagfarts- och inteckningshänseende, i det att det kan förleda till inskrivningsåtgärder beträffande icke existerande fastigheter. Genom det påskyndade utgivandet av den ekonomiska kartan ha omnämnda felaktigheter fått särskild aktualitet och det synes önskvärt, att desamma avhjälpas i god tid före kartarbetet för ernående av fullständig överensstämmelse med kartverket, å ena, samt jordregistret och fastighetsböckerna, å andra sidan. Arbetena därmed böra bedrivas länsvis i den ordning kartarbetet fortskrider. Någon utökning av styrelsens examinerade personal synes ej nödvändig för arbetenas bedrivande. Kostnaderna för erforderlig kvinnlig biträdeshjälps vid ifrågavarande särskilda verksamhet har av styrelsen för nästkommande budgetår beräknats till omkring 8 100 kronor, närmast motsvarande två extra ordinarie befattningshavare i 7 lönegraden.

Lantmäteriutredningen har uttalat, att avlöningarna till de extra ordinarie lantmätare, som enligt utredningens förslag skulle erhålla tillfälliga förordnanden att tjänstgöra hos lantmäteristyrelsen eller å länskontoren i stället för de nuvarande amanuenserna och extra assistenterna, vilkas avlöningar delvis bestridas från anslaget till distriktsorganisationen, i sin helhet borde belasta styrelsens respektive länskontorens avlöningsanslag.

I sitt utlåtande över lantmäteriutredningens betänkande har *lantmäteristyrelsen* anført, att omorganisationen av verksamheten i distrikten medförde att styrelsens avlöningsanslag skulle behöva höjas med 61 800 kronor. Av detta belopp hänföra sig 1 800 kronor till ordinarieposten, 53 900 kronor till icke-ordinarieposten och 6 100 kronor till rörligt tillägg. Ökningen under ordinarieposten och 900 kronor av ökningen under icke-ordinarieposten ha föranletts av den begärda uppflyttningen i lönegrad av byrådirektörerna. Omorganisationen av kassakontoret har beräknats öka medelsbehovet under icke-ordinarieposten med 13 000 kronor. Vidare har med anledning av utredningens förslag att avlöningarna till de extra ordinarie lantmätare, som skulle motsvara de nuvarande amanuenserna, i sin helhet skulle belasta styrelsens avlöningsanslag icke-ordinarieposten ansetts böra uppräknas med 11 000 kronor. Slutligen har styrelsen hemställt, att icke-ordinarieposten måtte höjas med 29 000 kronor för att möjliggöra en förstärkning av styrelsens personal med hänsyn till de omfattande arbetsuppgifter, som komme

att åvila styrelsen i samband med genomförandet av omorganisationen. Styrelsen har räknat med att för biträde vid dessa arbeten erfordrades, att minst två erfarna extra lantmätare förordnades hos styrelsen. Härutöver behövde styrelsen vid behandling av speciella frågor, särskilt vid omarbetningen av taxebestämmelserna, för kortare tidsperioder såsom särskilda sakkunniga tillkalla åtminstone en överlantmätare, en distriktslantmätare och en extra lantmätare.

I sin förenämnda skrivelse den 31 augusti 1946 har lantmäteristyrelsen hemställt, att omkostnadsanslaget måtte höjas med 2 000 kronor till 76 000 kronor. Ökningen hänför sig till posten övriga expenser, vilken för innevarande budgetår upptagits till 40 000 kronor. Såsom skäl för den begärda höjningen av posten har styrelsen angivit, att sedan styrelsens arkivalier, som under krigsåren varit förflyttade till en särskild skyddstunnel, under hösten 1945 återförts till styrelsens lokaler, vissa under krigsåren uppskjutna åtgärder för vård av arkivet nu måste vidtagas. Vidare uppkomme behov av medel för anskaffning av kontorsmaskiner på grund av viss personalökning.

I sitt utlåtande över lantmäteriutredningens betänkande har lantmäteristyrelsen förklarat, att omorganisationen av verksamheten å lantmäteridistriktet skulle medföra, att posten övriga expenser i styrelsens omkostnadsstat behövde höjas med 17 000 kronor. Härav avsåges 16 000 kronor för anskaffande av kontorsmaskiner och möbler till kassakontoret och 1 000 kronor för utgifter i samband med den tillfälliga förstärkningen av styrelsens personal för förberedelsearbetena till omorganisationens genomförande.

Lantmäteristyrelsen har den 10 mars 1947 gjort framställning om en ökning av posten till publikationstryck med 7 000 kronor till 15 000 kronor. Härvid har styrelsen anfört bland annat följande.

Den väntade reformen av lantmäteriets distriktsorganisation förutsätter att en betydande utbyggnad kommer till stånd av den icke högskoleutbildade personalen. För att denna personal, som främst sysselsättes med göromål av teknisk natur, skall kunna fullgöra sina åligganden, fordras att personalen äger tillgång till gällande verkställighetsföreskrifter till mätningsförordningen. Dessa verkställighetsföreskrifter äro tryckta i tre delar, av vilka den första delen är utgången. Av de övriga delarna återstår endast en begränsad upplaga. Nytryckning av den första delen är i första hand nödvändig och torde draga en kostnad av cirka 3 000 kronor.

För att erhålla en tillfredsställande och enhetlig tillämpning av de nya jordpolitiska regler för avstyckning, vilka väntas bli framlagda för årets riksdag, synes vidare erforderligt att en kommentar utarbetas, som ställes till lantmätares och andra myndigheters förfogande. Kostnaden för tryckningen därav kan beräknas till cirka 2 500 kronor.

Slutligen torde genomförandet av den förutnämnda omorganisationen av lantmäteriets distriktsorganisation föra med sig behov av tryckning av vissa nya instruktionsbestämmelser. Kostnaden härför kan beräknas till cirka 1 500 kronor.

I skrivelsen den 30 augusti 1946 har lantmäteristyrelsen hemställt, att till kartlaggningsarbeten måtte för nästa budgetår anvisas ett 10 000 kro-

nor högre belopp än för innevarande budgetår, eller 35 000 kronor. Styrelsen har därvid yttrat i huvudsak följande.

Det för innevarande budgetår anvisade anslaget avsåg att bestrida kostnaderna för en i avvaktan på lämpliga lokaler endast i begränsad omfattning bedriven kartlagtningsverksamhet. Styrelsen räknade med att för verksamheten lämpliga lokaler skulle erhållas i den beslutade nybyggnaden för statens reproduktionsanstalt samt att denna nybyggnad kunde tagas i anspråk redan den 1 oktober 1947, från vilken tidpunkt en rationell kartlagtningsverksamhet skulle kunnat bedrivas i full utsträckning. På grund av att nämnda nybyggnad ej lärer färdigställd till den angivna tidpunkten, kommer verksamheten emellertid ej att redan då kunna utökas i erforderlig omfattning. Genom strängt utnyttjande av till buds stående utrymmen inom reproduktionsanstaltens nuvarande lokaler är dessförinnan en viss utökning av verksamheten dock möjlig. Med hänsyn till att en sådan möjlighet på grund av frågans brådskande art ej kan få lämnas outnyttjad, har styrelsen funnit en höjning av anslaget erforderlig. Enligt verkställda beräkningar torde kostnaderna för en fortfarande i begränsad omfattning bedriven men dock i görligaste mån utökad kartlagning inklusive materialkostnader m. m. komma att för nästkommande budgetår belöpa sig till omkring 35 000 kronor.

Jag torde få erinra, att i årets statsverksproposition viss uppflyttning i lönehänseende föreslagits beträffande flertalet verkschefsbeftattningar å löneplan B. I fråga om löneställningen för bland andra lantmäteristyrelsens chef framlades icke något förslag i nämnda hänseende med hänsyn till pågående organisationsutredningar. Emellertid anser jag icke det förhållandet att lantmäteristyrelsens organisation är föremål för utredning böra hindra att frågan om löneställningen för styrelsens chef nu upptages till behandling. Jag förordar sålunda, att dennes beftattning i likhet med vad som i årets statsverksproposition föreslagits för flertalet motsvarande tjänster inom andra verk med bibehållen egenskap av fullmaktstjänst placeras i lönegrad med samma årslön som tillkommer förordnandetjänsteman i nuvarande lönegrad C 12.

Jordregistret företer såsom av det föregående framgår vissa felaktigheter i fråga om fastighetsredovisningen. Särskilt med tanke på önskvärdheten av att det skall råda fullständig överensstämmelse mellan fastighetsböckerna, för vilka jordregistret ligger till grund, och det ekonomiska kartverket, å vilket arbetet forceras, synas åtgärder böra vidtagas för att avhjälpa ifrågasvarande felaktigheter. Jag tillstyrker därför att i enlighet med vad lantmäteristyrelsen föreslagit medel härför beräknas under styrelsens avlöningsanslag för nästa budgetår.

Med hänsyn till de omfattande arbetsuppgifter, som komma att åvila lantmäteristyrelsen i samband med den nya distriktsorganisationens genomförande, synes styrelsen böra beredas möjlighet att förordna lantmätare att biträda styrelsen med ifrågasvarande uppgifter. För bestridande av kostnaderna för denna personalförstärkning torde såsom styrelsen begärt böra avses ett belopp av 29 000 kronor.

Utredningens förslag att efter löneregleringens genomförande avlöningarna till de extra ordinarie lantmätare, som erhålla tillfälliga förordnanden att

*Före-
draganden.*

tjänstgöra hos styrelsen, helt skola belasta styrelsens avlöningsanslag föranleder icke någon erinran från min sida.

Vid bifall till vad jag nu förordat och till mina i det föregående framlagda förslag om uppflyttning i lönegrad av de ordinarie byrådirektörerna samt om omorganisation av kassakontoret skulle lantmäteristyrelsens avlöningsstat för nästa budgetår komma att erhålla följande utseende.

Ordinarieposten bör på grund av mina förslag om löneställningen för generaldirektören och om uppflyttningen från och med den 1 januari 1948 av de ordinarie byrådirektörerna höjas med 3 800 kronor till 216 300 kronor. Utökningen från och med samma tidpunkt av personalen å kassakontoret med en kamrer i 24 lönegraden, ett kanslibitråde i 7 lönegraden, en amanuens i Ex 15 och två skrivbiträden i Ex 2 medför, att icke-ordinarieposten bör uppräknas med 10 400 kronor. Förslaget rörande avlöningarna till de extra ordinarie lantmätarna, som skola tjänstgöra i stället för de nuvarande amanuenserna, föranleder ett med omkring 10 000 kronor ökat medelsbehov under sistnämnda post. Slutligen bör under posten beräknas ett belopp av 36 000 kronor för bestridande av avlöningarna till tillfällig personal dels för arbeten i samband med genomförandet av den nya distriktsorganisationen, dels ock för utredningar rörande felaktigheter i jordregistret. Icke-ordinarieposten torde sålunda böra uppföras med $(95\,000 + 10\,400 + 10\,000 + 36\,000 =)$ 151 400 kronor. För rörligt tillägg bör slutligen beräknas ett belopp av $(39\,900 + 6\,200 =)$ 46 100 kronor.

Genomförandet av den allmänna löneregleringen för befattningshavare i statens tjänst föranleder, att ordinarieposten bör höjas med 95 100 kronor till 311 400 kronor och icke-ordinarieposten med 59 600 kronor till 211 000 kronor. För rörligt tillägg bör beräknas ett belopp av 28 600 kronor. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med 551 000 kronor.

Riksdagens medgivande torde böra inhämtas att i personalförteckningen för lantmäteristyrelsen vidtagna de ändringar, som föranledas av de av mig i det föregående förordade förslagen.

Den nya distriktsorganisationen påverkar jämväl medelsbehovet under lantmäteristyrelsens omkostnadsanslag. Av de av styrelsen begärda anslagsökningarna å tillhopa 26 000 kronor äga 21 500 kronor samband med omorganisationen av verksamheten å distrikten. Av sistnämnda summa har huvudparten, eller 16 000 kronor, föranletts av att vid den föreslagna utvidgningen av kassakontoret ett engångsbelopp av 16 000 kronor ansetts erforderligt för kontorets utrustning med kontorsmaskiner och möbler. Då kassakontorets arbetsuppgifter komma att få en mycket betydande omfattning, särskilt i vad gäller uppbörden av taxeinkomster, synes det nödvändigt, att kontoret förses med en ändamålsenlig maskinutrustning. Jag tillstyrker därför, att för ändamålet beräknas det av styrelsen föreslagna beloppet. Jämväl den av styrelsen i övrigt begärda uppräknningen av expensposten med 3 000 kronor kan jag biträda. De av styrelsen anmälda, av den nya distriktsorganisationen föranledda behoven av nytryckning av vissa verkställighetsföreskrifter till mättningsförordningen och av tryckning av nya instruktionsbestämmelser

ävensom behovet av en kommentar till nya jordpolitiska regler för avstyckning synas böra tillgodoses. Posten publikationstryck torde i anledning härav böra uppräknas med 7 000 kronor. Då jag jämväl i övrigt kan godtaga lantmäteristyrelsens anslagsberäkning, synes ifrågavarande omkostnadsanslag för nästa budgetår böra upptagas med (74 000 + 19 000 + 7 000 =) 100 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa stat för anslagets användning.

Enär jag finner det angeläget, att lantmäteristyrelsens och lantmäterikontorens värdefulla kartmaterial, vars underhåll under krigsåren blivit eftersatt, sättes i bättre stånd, vill jag förorda, att till kartlagningsarbeten för nästa budgetår anvisas ett med 10 000 kronor till 35 000 kronor höjt anslag.

2. Lantmäterikontoren i länen.

För innevarande budgetår ha till Lantmäterikontoren i länen: Avlöningar och Omkostnader uppförts två förslagsanslag å 1 284 900 respektive 209 000 kronor. Kungl. Maj:t har för lantmäterikontoren i länen fastställt dels den 27 mars 1942 personalförteckning (statsliggaren s. 846), dels ock följande stater:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis* . . . kronor 474 900
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, *förslagsvis* . . . » . 12 200

Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-tillägg	Titel	Antal	Kronor
2 200	1 500	150	Assistent i Västernorrlands län	1	3 850
2 200	1 500	—	Annat assistent	1	3 700
Summa kronor					7 550

Anm. Assistent åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter resp. 5, 10 och 15 år.

3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, *förslagsvis* . . . » 641 800
4. Rörligt tillägg, *förslagsvis* . . . . . » 156 000

Summa kronor 1 284 900;

Omkostnadsstat.

1. Sjukvård m. m., *förslagsvis* . . . . . kronor 9 000
2. Reseersättningar, *förslagsvis* . . . . . » 20 000
3. Expenser, *förslagsvis* . . . . . » 180 000

Summa kronor 209 000.

I skrivelse den 31 augusti 1946 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att till avlöningar vid lantmäterikontoren i länen måtte för budgetåret 1947/48 anvisas ett anslag av 1 313 100 kronor eller ett 28 200 kronor högre belopp än det för innevarande budgetår anvisade anslaget. Styrelsen har funnit an-

slagsökningen, som helt avser icke-ordinarieposten, erforderlig för att möjliggöra en med hänsyn till den ökade arbetsmängden å kontoren nödvändig förstärkning av biträdespersonalen. Styrelsen har sålunda räknat med att antalet biträden i lönegrad Ex 4 behövde ökas med sju samt att för anställande av tillfällig personal skulle avses 25 000 kronor mot 15 000 kronor för innevarande budgetår.

Med hänsyn till utredningens förslag att avlöningarna till de extra ordinarie lantmätare, som skulle motsvara de extra assistenterna å lantmåterikontoren, efter löneregleringens genomförande helt skulle åvila lantmåterikontorens avlöningsanslag har lantmåteristyrelsen i sitt utlåtande över utredningens betänkande funnit anslaget för budgetåret 1947/48 böra höjas med ytterligare 24 900 kronor, därav 19 000 kronor under icke-ordinarieposten och 5 900 kronor under posten rörligt tillägg.

I skrivelsen den 31 augusti 1946 har lantmåteristyrelsen hemställt, att o m k o s t n a d s a n s l a g e t för budgetåret 1947/48 måtte uppföras med 277 500 kronor, vilket i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en ökning med 68 500 kronor. Ökningen avser posten övriga expenser, vilken för budgetåret 1946/47 bestämts till 130 000 kronor. Styrelsen har räknat med att för löpande utgifter och för viss nyanskaffning av maskiner under nästa budgetår skulle erfordras 140 000 kronor. Därtill komme, enligt vad styrelsen anfört, att för beställda arkivskåp ett belopp av 31 000 kronor skulle erläggas vid slutleveransen, som beräknades ske i juli 1947. I detta belopp inginge icke kostnaderna för arkivskåpens uppmontering och transporter från järnväg, vilka kostnader kunde uppskattas till 1 000 kronor. Slutligen beräknades för nyanskaffning av möbler och armatur m. m. till lantmåterikontoret i Kalmar, vilket under eftersommaren 1947 väntades inflytta i nya lokaler, åtgå 26 500 kronor.

*Före-
draganden.*

Den under de två senaste åren starkt ökade verksamheten i lantmåteri-distrikten har som en naturlig följd medfört en kraftig stegring av arbetet å länskontoren. Jag vill därför tillstyrka, att en förstärkning av biträdespersonalen äger rum. De av styrelsen begärda sju nya biträdena synas i anslutning till den av innevarande års riksdag beslutade befordringsgången för biträdespersonal böra anställas i lönegrad Ex 2. Mot den begärda ökningen av det för tillfällig personal avsedda beloppet från 15 000 kronor till 25 000 kronor har jag icke något att erinra.

I enlighet med vad lantmåterikutredningen föreslagit torde avlöningarna till de extra ordinarie lantmätarna, som erhålla tillfälliga förordnanden att tjänstgöra å länskontoren i stället för de nuvarande extra assistenterna, efter genomförandet av löneregleringen för distriktspersonalen i sin helhet böra belasta länskontorens avlöningsanslag.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat skulle icke-ordinarieposten för nästa budgetår behöva uppräknas med (16 800 + 10 000 + 17 000 =) 43 800 kronor till 685 600 kronor. Posten rörligt tillägg skulle behöva uppräknas med 5 000 kronor till 161 000 kronor.

I samband med genomförandet av den allmänna löneregleringen för befattningshavare i statens tjänst torde de två å övergångsstat uppförda assistenterna bära tillerkänras ett provisoriskt lönetillägg. Jag vill föreslå, att detta tillägg bestämmes till 1 200 kronor för år och att detsamma bestrides från anslagsposten avlöningar till tjänstemän å övergångsstat. Under denna post torde vidare bära beräknas medel för dyrtidstillägg och kristillägg åt förenämnda befattningshavare med 8 000 kronor. Posten bör sålunda höjas med 10 400 kronor till 22 600 kronor. Den allmänna löneregleringen medför, att ordinarieposten bör uppräknas med 270 700 kronor till 745 600 kronor och icke-ordinarieposten med 424 000 kronor till 1 109 600 kronor. För rörligt tillägg torde bära beräknas 106 500 kronor. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår bära uppföras med 1 984 300 kronor.

Av den av lantmäteristyrelsen under omkostnadsanslaget äskade anslagshöjningen å 68 500 kronor hänföra sig 58 500 kronor till engångskostnader. Av sistnämnda belopp ha 32 000 kronor avsetts för betalning jämte uppmontering m. m. av redan beställda arkivskåp samt 26 500 kronor för nyanskaffning av möbler och armatur till lantmäterikontoret i Kalmar i samband med kontorets inflyttning i nya lokaler. Då dessa utgifter torde vara nödvändiga, har jag icke något att erinra mot att av styrelsen föreslagna belopp beräknas härför. Med hänsyn till den starka stegringen av arbetet å kontoren synes posten övriga expenser bära höjas med ytterligare 10 000 kronor för att möjliggöra ersättningsanskaffningar av kontorsmaskiner. Vid bifall till vad jag sålunda tillstyrkt skulle ifrågasvarande anslag för budgetåret 1947/48 behöva upptagas med 277 500 kronor.

3. Lantmäteriets distriktsorganisation.

Till Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Avlöningar, Resersättningar och Ersättning för publik renovation äro för innevarande budgetår upptagna tre förslagsanslag å respektive 1 716 000, 1 000 000 och 30 000 kronor. Kungl. Maj:t har den 31 maj 1946 fastställt följande avlöningsstat för distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* . . . . . kronor 828 000

Lön	Orts- tillägg	Titel	Antal	Kronor
3 000	400	Distriktslantmätare, stationerad i Stockholm	7	23 800
3 000	—	Annan distriktslantmätare	203	609 000
Summa kronor				632 800

Anm. Distriktslantmätare åtnjuta tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter resp. 5, 10 och 15 år.

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:

- a. Arvoden till extra lantmätare och aspiranter m. m., *förslagsvis* . . . . kronor 238 000

b. Avlösningsförbättring åt tekniska biträden, <i>förslagsvis</i>	kronor	130 000	
c. Provisorisk avlösningsförbättring till viss biträdespersonal, <i>förslagsvis</i>	»	120 000	kronor 488 000
3. Tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare, <i>förslagsvis</i>	»		400 000
			Summa kronor 1 716 000.

I skrivelse den 31 augusti 1946 har *lantmäteristyrelsen* hemställt om ett med 91 500 kronor till 1 807 500 kronor förhöjt avlösningsanslag för nästa budgetår. Beträffande styrelsens beräkning av de olika anslagsposterna må nämnas följande.

Ordinarieposten har med hänsyn till att avgången bland äldre distriktslantmätare beräknats bliva förhållandevis stor och antalet ålderstillägg härigenom komme att minska föreslagits sänkt med 14 000 kronor till 814 000 kronor.

Arvodesposten har föreslagits höjd med 55 500 kronor till 543 500 kronor. Höjningen avser delposten provisorisk avlösningsförbättring till viss biträdespersonal och sammanhänger med att styrelsen räknat med att den 1 juli 1947 ett 40-tal elever beräknats ha genomgått en av styrelsen anordnad kurs för tekniska biträden. Härigenom skulle från ifrågavarande delpost komma att bestridas provisorisk avlösningsförbättring till omkring 230 tekniska biträden i stället för hittills åt omkring 190 tekniska biträden ävensom till ett beräknat antal av 125 kontorsbiträden och karriterskor.

Anslagsposten tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare har med hänsyn till, bland annat, att aspiranter, som uppbära arvode, från och med den 1 januari 1946 blivit berättigade att uppbära tillskott till dyrtidstillägg föreslagits skola uppräknas med 50 000 kronor till 450 000 kronor.

Med utgångspunkt från lantmäteristyrelsens anslagsäskande i vad avser tiden den 1 juli—31 december 1947 har *lantmäteritutredningen* beräknat, att avlösningsanslaget för nästa budgetår skulle behöva uppföras med 4 742 000 kronor. Beträffande utredningens anslagsberäkningar må följande anföras.

För distriktslantmätarnas vidkommande har räknats med lönekostnaden i näst högsta löneklassen inom lönegrad A 28. Jämväl i fråga om de distriktslantmätare, som erhålla lantmätarbefattning å övergångsstat (A 26) inom den nya organisationen, har näst sista löneklassen lagts till grund för anslagsberäkningen. I övrigt har utredningen ansett skäl icke föreligga att grunda lönekostnadsberäkningarna på högre löneklass inom vederbörande lönegrad än begynnelselöneklassen. För samtliga befattningshavare — med undantag av distriktslantmätarna, vilkas stationeringsorter framgå av utredningens förslag till distriktsorganisation — har räknats med lön å medeldyrort (E-ort). Med dessa utgångspunkter har utredningen uppskattat lönekostnaderna under tiden 1 januari—30 juni 1948 till 1 179 000 kronor för ordinarie personal, däri inräknat övergångsersättningar till ordinarie distriktslantmätare, samt för icke-ordinarie personal till 1 055 300 kronor. I enlighet med de principer som följts vid anslagsberäkningarna i årets statsverksproposition har ordinarieposten, efter avdrag för däri ingående belopp för övergångsersättningar, uppräknats med 57 procent till 1 826 000 kronor och icke-ordinarieposten med 70 procent till 1 794 000 kronor. Såsom särskilt årsarvode till

styresmannen för skiftesorganisationen i Kopparbergs län ha upptagits 1 000 kronor. Rörligt tillägg har beräknats till 217 000 kronor.

Då med utgångspunkt från lantmäteristyrelsens anslagsaskanden för tiden 1 juli—31 december 1947 skulle erfordras 904 000 kronor har anslaget för hela budgetåret 1947/48 ansetts behöva uppföras med $(904\ 000 + 1\ 826\ 000 + 1\ 000 + 1\ 794\ 000 + 217\ 000 =) 4\ 742\ 000$ kronor.

Lantmäteristyrelsen har i sitt-utlåtande över utredningens betänkande anför, att vid bifall till av styrelsen framförda förslag avlöningsanslaget skulle behöva höjas med sammanlagt omkring 122 000 kronor i förhållande till utredningens beräkningar.

I sin skrivelse den 31 augusti 1946 har *lantmäteristyrelsen* hemställt, att anslaget till reseersättningar för budgetåret 1947/48 måtte upptagas med ett till 1 080 000 kronor förhöjt belopp. Styrelsen har därvid bland annat anför, att

Enligt preliminära uppgifter uppgingo utgifterna å anslaget, vilka under budgetåren 1942/43—1944/45 utgjort respektive 934 488, 991 812 och 983 955 kronor, under budgetåret 1945/46 till 1 066 923 kronor. De under de senaste åren ökade utgifterna bero på en stegring av verksamheten å lantmäteridistriktet samt beträffande det senaste budgetåret därtill på det förhållandet, att jämväl tekniska biträden hos vissa enligt lagen om enskilda vägar förordnade förrättningsmän från och med den 1 januari 1946 äga uppbära resekostnads- och traktamentsersättning av statsmedel från anslaget i enlighet med de grunder, som gälla för lantmätarens tekniska biträden.

Genom beslut den 31 maj 1946 har Kungl. Maj:t bemyndigat lantmäteristyrelsen att för tiden från och med den 1 juli 1946 antaga och hos distriktslantmätare anställa tekniska biträden med en sammanlagd anställningstid av högst 25 000 dygn för år med rätt för dylikt biträde att av statsmedel åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning enligt resereglementet för lantmätare. Ifrågasvarande begränsning beträffande sammanlagd anställningstid har kvarstått oförändrad under en lång följd av år. Med den omfattning lantmäteriverksamheten på distriktet numera fått och den ökning av antalet tekniska biträden, som måste åstadkommas, blir det emellertid ofrånkomligt att utöka den sammanlagda anställningstiden. Lantmäteristyrelsen, som för innevarande budgetår avser att i särskild framställning anhålla om utökning av anställningstiden med 5 000 dygn, räknar för budgetåret 1947/48 med ett behov av en sammanlagd anställningstid av lägst 35 000 dygn.

Utredningen, som uttalat att anslaget till reseersättningar borde ersättas med ett omkostnadsanslag, har uppskattat medelsbehovet för nästa budgetår under sistnämnda anslag till 1 304 000 kronor. Utredningen har därvid i anslutning till anslagsanvisningen för innevarande budgetår beräknat medelsbehovet för reseersättningar för tiden 1 juli—31 december 1947 till 500 000 kronor. Omkostnaderna för tiden 1 januari—30 juni 1948 ha av utredningen uppskattats till 804 000 kronor, därunder till reseersättningar 600 000 kronor, till sjukvård m. m. 10 000 kronor och till expenser 194 000 kronor. Av sistnämnda anslagspost ha avsetts för bränsle, lyse och vatten 20 000 kronor, för städning 25 000 kronor, för underhåll och reparation av instrument- och kontorsutrustning 10 000 kronor, för papper, skriv- och ritmateriel m. m. 54 000 kronor, för inbindning av förrättningsakter m. m. 6 000 kronor, för kartre-

produktion 25 000 kronor, för telefonkostnader 40 000 kronor, för facklitteratur 4 000 kronor samt slutligen för expenskostnader m. m. vid den särskilda skiftesorganisationen i Kopparbergs län 10 000 kronor. Utredningen har framhållit vanskligheten att beräkna storleken av omkostnaderna, innan organisationen blivit fullt utbyggd och innan någon erfarenhet hunnit inhämtas rörande distriktens utgifter i olika hänseenden. Särskilt gällde detta kostnaderna för reseersättningar, vilka komme att påverkas av omarbetning av gällande resereglemente för lantmätare, av distriktens utvidgning och av stationeringsorternas belägenhet m. m. De kostnadsbelopp, som utredningen kommit fram till, vore därför synnerligen approximativa.

För hyra av tjänstelokaler jämte centraluppvärmning för tiden 1 januari—30 juni 1948 har utredningen beräknat ett belopp av 150 000 kronor. Utredningen har ansett, att denna kostnad borde bestridas från vederbörlig anslagspost å statens allmänna fastighetsfond i likhet med vad som skett beträffande lantbruksingenjörerna.

Utredningen har framhållit, att då arvodeskostnaderna till personalen ävensom expenskostnaderna inom den särskilda skiftesorganisationen i Kopparbergs län, vilka kostnader för närvarande bestredes från förslagsanslaget Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till jorddelningsförrättningar, enligt utredningens förslag skulle belasta de för distriktsorganisationen avsedda anslagen, förstnämnda anslag med hänsyn jämväl tagen till övrig belastning av anslaget syntes kunna för budgetåret 1947/48 minskas med 50 000 kronor.

Lantmäteristyrelsen har i sitt utlåtande över utredningens betänkande icke framställt någon erinran mot utredningens beräkningar av omkostnaderna.

Riksräkenskapsverket har i sitt remissutlåtande biträtt förslaget, att kostnaderna för hyror av tjänstelokaler och uppvärmning skulle bestridas från vederbörlig anslagspost i statens allmänna fastighetsfond.

I sin förenämnda skrivelse den 31 augusti 1946 har *lantmäteristyrelsen* förordat, att anslaget till ersättning för publik renovation för budgetåret 1947/48 måtte upptagas med ett oförändrat belopp av 30 000 kronor.

Utredningen har uttalat, att, då distriktslantmätarna och deras tjänstemedhjälpare efter löneregleringens genomförande icke skulle äga uppbära särskilda ersättningar för åtgärder i tjänsten, förevarande anslag, från vilket utginge ersättningar till distriktslantmätare och extra lantmätare för renoivering av kartor, som insändas till lantmäteristyrelsen, framdeles kunde avföras från riksstaten.

Utredningen har beräknat det totala medelsbehovet för engångsanskaffning av instrument och möbler för distriktet — däri även inräknat den särskilda skiftesorganisationen i Kopparbergs län — till 2 590 000 kronor, vilket belopp utredningen förordat skola anvisas i form av ett reservationsanslag å riksstaten för budgetåret 1947/48. Beträffande utredningens kostnadsberäkningar må anföras följande.

Utgifterna för att utrusta ett normaldistrikt med instrument ha uppskattats till omkring 13 000 kronor. För hela distriktsorganisationen har ansetts höra räknas med en instrumentutrustning till 150 normaldistrikt. Hela kostnaden skulle sålunda uppgå till ($150 \times 13\,000 =$) 1 950 000 kronor.

Härvid har icke räknats med kostnaden för anskaffning av vissa dyrbara instrument, som ej behöva dagligen användas i distrikten. Utredningen har i syfte att nedbringa totalkostnaden för instrumentutrustningen ansett att de dyrbarare instrumenten böra anskaffas och förvaras centralt hos lantmäteristyrelsen eller i vissa fall på länskontoren för att vid förekommande behov efter rekvisition ställas till distriktens förfogande. Kostnaden för inköp av instrumentutrustning till central förvaring har uppskattats till 300 000 kronor.

Den totala engångskostnaden för instrumentutrustning skulle alltså utgöra ($1\,950\,000 + 300\,000 =$) 2 250 000 kronor.

Enär det förutsatts att i samband med omorganisationen lantmätarnas nuvarande instrumentinnehav, i den mån instrumenten äro brukbara och kunna få användning i fortsättningen, skall inlösas av statsverket och instrument genom sådan inlösning borde kunna ske till lägre priser än som anskaffning av ny materiel betingade, har inlösningen beräknats medföra en kostnadsbesparing. Denna besparing har uppskattats till cirka 500 000 kronor. De för engångsanskaffning erforderliga medlen ha därför ansetts kunna begränsas till ($2\,250\,000 - 500\,000 =$) 1 750 000 kronor.

Ett normaldistrikts lokalbehov har beräknats till fyra rum jämte utrymmen för arkiv och instrumentförråd m. m. Kostnaden för möbelutrustning för ett normaldistrikt har uppskattats till 6 000 kronor och totalkostnaden för samtliga distrikt till ($150 \times 6\,000 =$) 900 000 kronor. Utredningen har räknat med en besparing genom inlösen av den för närvarande i distrikten i bruk varande möbelutrustningen av 60 000 kronor. Hela kostnaden för möbelutrustningen har därför upptagits med 840 000 kronor.

Utredningen har förutsatt, att från förevarande anslag skulle bestridas kostnaderna för värderingen vid inlösningen av lantmätarnas inventarier och instrument m. m.

I sitt utlåtande över betänkandet har *lantmäteristyrelsen* med hänsyn bland annat till prisutvecklingen ifrågasatt, om det av utredningen för engångskostnader för distriktens utrustning beräknade anslaget komme att visa sig tillräckligt. Då det för närvarande icke vore möjligt att beräkna storleken av de för inköp av instrument m. m. erforderliga kostnaderna ansåge emellertid styrelsen sig icke nu böra föreslå ändrat belopp för anslaget.

I anslutning till sitt förslag att de taxeersättningar, som avsågos vid omorganisationens ikraftträdande påbörjade men icke avslutade förrättningar och icke kunde uttagas av sakägarna genom förskottsräkningar, skulle förskottteras förrättningsmännen av statsmedel, har styrelsen ifrågasatt ett särskilt anslag för ändamålet. Styrelsen har uttalat, att storleken av detta anslag icke kunde beräknas med någon grad av säkerhet men borde upptagas med lägst 250 000 kronor.

Vad först beträffar medelsbehovet för lantmäteridistriktens lönekostnader för tiden från och med den 1 juli 1947 till omorganisationens ikraftträdande den 1 januari 1948 torde de i lantmäteristyrelsens skrivelse den 31 augusti

*Före-
draganden.*

1946 beräknade anslagsändringarna, vilka ha mer eller mindre automatisk karaktär, böra beaktas. I förhållande till de i avlöningsstaten för innevarande budgetår uppförda posternas halva belopp skulle följande ändringar behöva vidtagas. Ordinarieposten bör med hänsyn till beräknad medelsåtgång sänkas med 7 000 kronor till 407 000 kronor. Delposten provisorisk avlöningsförbättring till viss biträdespersonal synes på grund av beräknad ökning av antalet biträden böra höjas med 28 000 kronor till 88 000 kronor. Enär lantmätaraspiranter, som uppbära arvode, från och med den 1 januari 1946 tillerkänts tillskott till dyrtidstillägg å beräknad taxeinkomst, synes posten tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare böra uppräknas med 25 000 kronor till 225 000 kronor.

I anslutning till genomförandet av den allmänna löneregleringen för befattningshavare i statens tjänst synas lantmätarna böra tillerkännas höjda provisoriska lönetillägg. Dessa torde med ledning av den löneförbättring den nya löneregleringen medför för befattningshavare i motsvarande löneläge böra bestämmas för distriktslantmätare till 1 500 kronor samt för extra lantmätare och aspirant till 1 060 kronor för år räknat. Enär de provisoriska lönetilläggen böra bestridas från förevarande anslag, torde i avlöningsstaten böra upptagas en förslagsvis betecknad anslagspost till provisoriskt lönetillägg å 240 000 kronor. Jämväl en viss höjning av de provisoriska avlöningsförbättringarna åt tekniska biträden, kontorsbiträden och kartriterskor torde böra vidtagas. Avlöningsförbättringen till tekniskt biträde torde sålunda böra höjas från nuvarande 600 kronor till 900 kronor och till kontorsbiträde och kartriterska från 300 kronor till 450 kronor, allt för år räknat. Delposten provisorisk avlöningsförbättring åt viss biträdespersonal skulle i anledning härav behöva uppföras med 132 000 kronor. Under anslaget torde vidare böra beräknas medel för dyrtidstillägg och kristillägg åt lantmätarpersonalen med 265 000 respektive 215 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda tillstyrkt skulle anslagsposterna i distriktsorganisationens avlöningsstat för tiden 1 juli—31 december 1947 komma att uppgå till följande belopp:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	407 000
2. Arvodet och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t		
a) Arvodet till extra lantmätare och aspiranter m. m., <i>förslagsvis</i> ..	kronor	119 000
b) Avlöningsförbättring åt tekniska biträden, <i>förslagsvis</i>	»	65 000
c) Provisorisk avlöningsförbättring till viss biträdespersonal, <i>förslagsvis</i>	»	132 000
	kronor	316 000
3. Dyrtidstillägg, <i>förslagsvis</i>	»	265 000
4. Tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare, <i>förslagsvis</i>	»	225 000
5. Kristillägg, <i>förslagsvis</i>	»	215 000
6. Provisoriskt lönetillägg, <i>förslagsvis</i>	»	240 000

Summa kronor 1 668 000.

Utredningen har uppskattat lönekostnaderna för distriktspersonalen för tiden den 1 januari—30 juni 1948 till 3 838 000 kronor. Med utgångspunkt från nu gällande löneplaner har utredningen verkställt en procentuell uppräkning enligt de grunder, som tillämpats vid anslagsberäkningarna i årets statsverksproposition. Utredningens anslagsberäkningar anser jag i huvudsak kunna godtagas. De av mig i det föregående framlagda förslagen föranleda emellertid vissa ändringar av de olika anslagsposterna.

Den av mig förordade utökningen av antalet förfogandelantmätare i lönegrad A 26 med 12 medför, att ordinarieposten bör uppräknas med 74 000 kronor. Under förutsättning att ytterligare fem övertaliga distriktslantmätare skulle erhålla befattning på övergångsstat i 26 lönegraden skulle posten därutöver behöva höjas med 4 000 kronor. Vad jag föreslagit rörande grunderna för beräkning av övergångsersättningar kan medföra en viss ökning av ersättningsbeloppen. Någon höjning av anslagsposten i anledning härav torde emellertid icke böra ske. Ordinarieposten skulle sålunda behöva uppföras med $(1\,826\,000 + 74\,000 + 4\,000 =) 1\,904\,000$ kronor.

Ökningen av antalet ordinarie lantmätartjänster i 26 lönegraden torde böra föranleda en motsvarande minskning av antalet extra ordinarie lantmätarbefattningar med lägre placeringar än i 24 lönegraden. Med hänsyn härtill och till den av mig förordade provisoriska befordringsgången för lantmätarpersonalen synes icke-ordinarieposten kunna sänkas med omkring 83 000 kronor. På grund av mitt förslag att öka antalet befattningar som förste mätningstekniker i lönegrad Eo 17 med fem och antalet befattningar som mätningstekniker i lönegrad Eo 15 med 15 ökar å andra sidan medelsbehovet under posten med omkring 10 000 kronor. Icke-ordinarieposten skulle sålunda uppföras med $(1\,794\,000 - 83\,000 + 10\,000 =) 1\,721\,000$ kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit skulle anslagsposterna i distriktsorganisationens avlöningsstat för tiden 1 januari—30 juni 1948 komma att uppgå till följande belopp:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	1 904 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	1 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	1 721 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	217 000
Summa kronor		3 843 000.

För hela budgetåret 1947/48 skulle sålunda ifrågavarande avlöningsanslag, som torde böra benämnas Lantmäteriets distriktsorganisation: Avlöningar, behöva uppföras med $(1\,668\,000 + 3\,843\,000 =) 5\,511\,000$ kronor.

Riksdagens medgivande torde böra inhämtas att fastställa personalförteckning för lantmäteriets distriktsorganisation, upptagande de tjänster jag i det föregående förordat.

Med hänsyn till att statsverket efter omorganisationens ikraftträdande den 1 januari 1948 skall svara för alla omkostnader i lantmåteridistriktet bör i

stället för det nuvarande anslaget till reseersättningar anvisas ett omkostnadsanslag. Utredningen har uppskattat medelsbehovet för reseersättningar under hela budgetåret 1947/48 till 1 100 000 kronor och för sjukvård m. m. samt expenser under tiden 1 januari—30 juni 1948 till 10 000 respektive 194 000 kronor. Såsom utredningen framhållit ha svårigheter förelegat att verkställa några mera exakta beräkningar, varför de belopp utredningen kommit fram till äro mycket osäkra. Särskilt torde detta vara fallet i fråga om anslagsposten till reseersättningar. Bland annat i betraktande av de höjningar av ersättningsbeloppen i allmänna resereglementet och resereglementet för lantmätare, som vidtagits från och med den 1 januari i år, är det möjligt, att denna post är för lågt upptagen. I avvaktan på närmare erfarenhet om medelsåtgången har jag emellertid icke ansett mig böra föreslå någon höjning av det av utredningen beräknade beloppet. Mot att den anställningstid för tekniska biträden, under vilken dessa skola äga uppbära resekostnads- och traktamentsersättning, under halvåret 1 juli—31 december 1947 utökas i anslutning till lantmäteristyrelsens förslag har jag icke något att erinra. I fråga om medelsbehovet för sjukvård m. m. och expenser kan jag godtaga de av utredningen föreslagna beloppen. Kostnaderna för hyra av tjänstelokaler jämte uppvärmning torde som utredningen förutsatt böra bestridas från anslagspost å statens allmänna fastighetsfond.

Vid bifall till vad jag sålunda anfört skulle förevarande anslag, som torde böra benämnas Lantmåteriets distriktsorganisation: Omkostnader, behöva uppföras med 1 304 000 kronor.

Under distriktsorganisationens avlönings- och omkostnadsanslag ha inräknats avlöningskostnaderna och vissa expenskostnader för tiden efter den 1 januari 1948 för skiftesorganisationen i Kopparbergs län. Då dessa kostnader för närvarande bestridas från anslaget Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till jorddelningsförrättningar kommer för nästa budgetår en besparing å sistnämnda anslag att uppstå.

Enär distriktslantmätarna och deras tjänstemedhjälpare efter löneregleringens genomförande icke skola äga uppbära särskilda ersättningar för åtgärder i tjänsten, kan såsom utredningen anfört anslaget till ersättning för publik renovation framdeles utgå. Med hänsyn till att utbetalningarna från anslaget ske med viss eftersläpning förordar jag emellertid, att anslaget för budgetåret 1947/48 uppföres med oförändrat belopp av 30 000 kronor.

Utredningen har uppskattat engångskostnaderna för distriktens förseende med instrument och möbler till 2 590 000 kronor. Därvid har utredningen räknat att för ett normaldistrikt skulle för anskaffning av instrument och möbler erfordras 13 000 respektive 6 000 kronor. Vidare har utredningen föreslagit att vissa dyrbarare instrument, för vilka inköpskostnaderna uppskattats till 300 000 kronor, skulle anskaffas och förvaras centralt hos lantmäteristyrelsen eller länskontoren. Hänsyn har slutligen tagits till att vid inlösen av de instrument, som nu innehavas av lantmätarna, samt av den i distriktet i bruk varande möbelutrustningen vissa besparingar kunna vinnas. Jag har icke något att erinra mot utredningens beräkningsgrunder och

med hänsyn till svårigheten att bedöma ifrågavarande medelsbehov har jag ansett mig böra godtaga utredningens uppskattning härav. Jag förordar därför, att till Lantmäteriets distriktsorganisation: Utrustning för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av 2 590 000 kronor.

Därest såsom jag föreslagit staten skall förskottera de taxeersättningar som avse vid omorganisationens genomförande påbörjade men icke avslutade förrättningar och som icke kunna genom förskottsräkning uttagas av sakägarna, bör för ändamålet anvisas ett särskilt anslag. Med hänsyn till svårigheten att beräkna medelsbehovet har jag icke något att erinra mot att anslaget i enlighet med lantmäteristyrelsens förslag uppföres med 250 000 kronor och gives förslagsanslags karaktär.

4. Kostnader för utbildningskurser för distriktslantmätarnas biträdespersonal.

I årets statsverksproposition har under nionde huvudtiteln, punkt 232, uppförts ett reservationsanslag av 180 000 kronor till Kostnader för kurser för lantmäteritekniska biträden under budgetåret 1947/48. Av anslaget ha 70 000 kronor beräknats för en fortbildningskurs för tekniska biträden under tiden 1 augusti—31 oktober 1947 samt 110 000 kronor för en utbildningskurs för blivande tekniska biträden under tiden 1 november 1947—30 juni 1948.

Som i det föregående angivits har *lantmäteristyrelsen* föreslagit en utvidgning av utbildningen av blivande tekniska biträden under budgetåret 1947/48 till att avse 80 i stället för förut beräknade 40 elever. Beträffande den därav föranledda kostnadsökningen har lantmäteristyrelsen gjort följande beräkningar.

För att vinna erforderlig utökning av lärosalarna måste ytterligare ett rum inredas i de för kursverksamheten disponerade lokalerna inom förutvarande Svea livgardes kaserner vid Linnégatan i Stockholm till en beräknad kostnad av 600 kronor. En förstärkning av lärarkrafterna i ämnena matematik och mätningsteknik samt lantmäterikunskap blir nödvändig och denna bör ske genom att två av assistenterna tidvis tjänstgöra såsom biträdande lärare och genom att assistenterna utökas från 3 till 5. I övriga ämnen torde lärarna kunna medhinna dubbling av undervisningen. De av utvidgningen av undervisningen föranledda kostnaderna för arvoden till lärare synas kunna beräknas till sammanlagt 18 650 kronor. Vidare bör räknas med följande kostnadsökningar nämligen för transporter 200 kronor, för undervisningsmaterial 2 000 kronor, för kursarvoden 64 000 kronor, för reseersättningar till kursdeltagare 4 000 kronor och för oförutsedda utgifter 550 kronor. Medel för instrument och möbelutrustning har lantmäteristyrelsen förutsatt kunna disponera från det engångsanslag, som föreslagits för motsvarande behov vid distriktsorganisationen.

Kostnadsökningen för utvidgningen av undervisningen skulle sålunda uppgå till 90 000 kronor.

Å andra sidan har lantmäteristyrelsen räknat med att en viss besparing å anslagen till ifrågavarande kursverksamhet under budgetåret 1947/48 skulle uppkomma genom omreglering av arvodena till lärare och assistenter i anslut-

ning till löneregleringen för lantmäteripersonalen. Denna besparing har av styrelsen beräknats till 20 000 kronor.

Vad härefter angår distriktslantmätarnas kontorspersonal har, som framgår av den föregående redogörelsen, förslag till kurser under nästa budgetår avgivits av både lantmäteriutredningen och lantmäteristyrelsen. Det av utredningen framlagda förslaget, avseende utbildning av 120 elever genom sammanlagt åtta kurser anordnade i anslutning till ett antal lantmäterikontor, har beräknats medföra en kostnad av 57 000 kronor, därav för engångskostnader inklusive kompendier 7 000 kronor, lärararvoden efter 4 000 kronor för varje kurs 32 000 kronor, förbrukningsmaterial 8 000 kronor samt stipendier 10 000 kronor. Lantmäteristyrelsen har uppskattat kostnaderna för genomförande av sitt förslag, avseende samma antal kurser, varav dock två ökade, till 85 000 kronor. Beträffande den närmare beräkningen av dessa kostnader har styrelsen anfört följande.

Kostnaderna för lärararvoden för envar av kurserna i Göteborg, Malmö och Östersund beräknas till 4 000 kronor och i Stockholm till 8 000 kronor.

För kurserna i Göteborg och Malmö måste särskilda lokaler förhyras till en beräknad kostnad för budgetåret 1947/48 av sammanlagt 4 000 kronor. Vad angår kurserna i Stockholm beräknar styrelsen att lokal skall kunna erhållas inom Svea livgardes kaserner i Stockholm i anslutning till de lokaler som disponeras för utbildningen av tekniska biträden. För iståndsättande av denna lokal bör avses ett belopp av 2 000 kronor. Kostnaderna för värme, lyse och städning och dylikt kunna för budgetåret 1947/48 uppskattas till sammanlagt 2 000 kronor. För kompendier och viss undervisningsmateriel synes för budgetåret böra upptagas 7 000 kronor och för maskinskrivningsundervisningen 7 500 kronor.

Kostnaderna för anskaffning av erforderliga möbler m. m. förutsätts kunna bestridas från det av utredningen föreslagna anslaget till engångskostnader för instrument- och möbelutrustning för lantmäteridistriktet. De av utredningen ifrågasatta anslagsposterna till förbrukningsmateriel och stipendier synas på grund av den föreslagna utökningen av antalet elever vid de två kurserna i Stockholm böra uppräknas till 11 000 respektive 12 500 kronor.

*Före-
draganden.*

Beträffande utbildningen av blivande tekniska biträden har jag i det föregående förordat en dubbling av den kurs som avsetts taga sin början den 1 november 1947. Den av lantmäteristyrelsen beräknade kostnaden för dubblingen, 90 000 kronor, föranleder ingen erinran från min sida.

I likhet med lantmäteristyrelsen anser jag, att en omreglering av arvoden till lärare och assistenter vid ifrågavarande kurser bör ske i anslutning till löneregleringen. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av lantmäteristyrelsen meddela erforderliga bestämmelser härom. Såsom lantmäteristyrelsen beräknat torde anslagsbehovet genom nämnda arvodesreglering kunna minskas med 20 000 kronor.

Vad angår de av mig förordade kurserna för kontorsbiträden hos lantmätare synas kostnaderna med utgångspunkt från utredningens beräkningar men med hänsyn tagen till eventuella hyreskostnader samt ökade kostnader på grund av större elevantal vid kurserna i Stockholm kunna beräknas till 78 000 kronor.

Kostnaderna för ifrågavarande kurser torde sålunda böra beräknas till sammanlagt 148 000 kronor. Medel härför synes böra anvisas såsom reservationsanslag. Jag förordar sålunda, att till Ytterligare kostnader för kurser för lantmäteritekniska biträden m. fl. för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av 148 000 kronor.

5. Uppbördsmedel.

Utredningen har föreslagit, att redovisningen av de inkomster av taxa, som i och med att distriktslantmätarna och deras tjänstemedhjälpare bliva helt statsavlönade, skola inbetalas till statsverket, skulle ske å driftbudgeten under A. Egentliga statsinkomster. II Uppbörd i statens verksamhet, och att för ändamålet skulle inrättas en särskild inkomstitel, benämnd Inkomster vid lantmäterioorganisationen i länen. Såsom i det föregående angivits har utredningen beräknat, att med tillämpning av de av utredningen uppdragna riktlinjerna för provisoriska taxebestämmelser de lokala inkomsterna av verksamheten i de nyorganiserade lantmåteridistrikten skulle uppgå till omkring 3 700 000 kronor för helt år. Med hänsyn till att inflytande ersättningar för åtgärder, som utförts före omorganisationens ikraftträdande, skulle tillfalla vederbörande lantmätare och att ersättningar för förrättningar, som utfördes under första halvåret 1948, icke kunde beräknas i sin helhet bliva erlagda före den 1 juli 1948, har utredningen ansett sig icke kunna beräkna inkomstbeloppet för tiden 1 januari—30 juni 1948 till högre belopp än 500 000 kronor.

Lantmäteristyrelsen har anfört, att om bestämmelserna jämkades på sätt styrelsen föreslagit detta skulle medföra en viss ökning av inkomstbeloppen. Storleken av denna ökning kunde icke beräknas med någon grad av säkerhet, men den syntes kunna uppskattas till omkring 500 000 kronor för helt år under förutsättning att verksamheten vore i full gång. Under den korta tid provisoriet vore avsett att gälla kunde ökningen dock icke beräknas komma att uppgå tillnärmelsevis till detta belopp. I ökningen innefattades vissa resekostnads- och traktamentsersättningar, som enligt utredningens förslag skulle debiteras utöver taxavgifterna.

Riksräkenskapsverket har biträtt utredningens förslag rörande redovisningar av taxeinkomsterna och förordat att ifrågavarande inkomstitel uppfördes med 500 000 kronor för budgetåret 1947/48. De taxeinkomster, som av statsmedel förskotterats förrättningsmännen, borde, då de inflöte från sakägarna, uppdebiteras å förevarande titel.

Den inkomst i form av förrättningsavgifter som efter löneregleringens genomförande skall tillkomma statsverket synes efter det förordade ändringar i lantmåteritaxan vidtagits normalt kunna beräknas till omkring 4 200 000 kronor för helt år. Utredningen har, särskilt på grund av att ersättningar för förrättningar, som utföras under första halvåret 1948, icke kunna förväntas i sin helhet bliva erlagda före den 1 juli 1948, icke ansett sig kunna beräkna

Före-
draganden.

inkomstbeloppet för tiden 1 januari—30 juni 1948 till högre belopp än 500 000 kronor. Med hänsyn bland annat till att de medel, som statsverket skulle förskotta förrättningsmännen, kunna beräknas till någon del inflyta från sakägarna under första halvåret 1948, anser jag statsverkets inkomst av lantmäteriverksamheten under nämnda tid kunna uppskattas till något högre belopp eller 600 000 kronor. Beloppet synes böra redovisas såsom inkomst å driftbudgeten under A. Egentliga statsinkomster. II Uppbörd i statens verksamhet och under för ändamålet särskilt inrättad inkomstitel, benämnd Inkomster vid lantmäteriets distriktsorganisation.

IX. Hemställan.

Under åberopande av vad i det föregående anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i lantmäteristyrelsens personalförteckning, som påkallas av vad jag i det föregående förordat;
- 2) godkänna följande avlöningsstat för lantmäteristyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	311 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	211 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	28 600
Summa kronor		551 000;

3) å riksstaten för budgetåret 1947/48 under nionde huvudtiteln anvisa

a) till <i>Lantmäteristyrelsen: Avlöningar</i> ett <i>förslagsanslag</i> av	kronor	551 000
b) till <i>Lantmäteristyrelsen: Omkostnader</i> ett <i>förslagsanslag</i> av	»	100 000
c) till <i>Lantmäteristyrelsen: Kartlaggningsarbeten</i> ett <i>reservationsanslag</i> av	»	35 000;

4) godkänna följande avlöningsstat för lantmäterikontoren i länen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	745 600
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	»	22 600

Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-tillägg	Titel	Antal	Kronor
2 200	1 500	150	Assistent i Västernorrlands län	1	3 850
2 200	1 500	—	Annan assistent	1	3 700
Summa kronor					7 550

Anm. Assistent åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter resp. 5, 10 och 15 år.

3. Avlöningar till icke-ordinarie personal,
förslagsvis ..... kronor 1 109 600
4. Rörligt tillägg, *förslagsvis* ..... » 106 500
- Summa kronor 1 984 300;

5) å riksstaten för budgetåret 1947/48 under nionde huvudtiteln anvisa

- a) till *Lantmäterikontoren i länen: Avlöningar ett förslagsanslag* av ..... kronor 1 984 300
- b) till *Lantmäterikontoren i länen: Omkostnader ett förslagsanslag* av ..... » 277 500;

6) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för lantmäteriets distriktsorganisation i enlighet med vad jag i det föregående förordat;

7) godkänna följande avlöningsstat för lantmäteriets distriktsorganisation, att tillämpas under tiden den 1 juli—31 december 1947:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän,
förslagsvis ..... kronor 407 000

Lön	Orts-tillägg	Titel	Antal	Kronor
1 500	200	Distriktslantmätare, stationerad i Stockholm	7	11 900
1 500	—	Annan distriktslantmätare.	203	304 500
Summa			210	316 400

Anm. Distriktslantmätare åtnjuter tre ålderstillägg till lönen å 500 kronor efter resp. 5, 10 och 15 år.

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t
- a) Arvoden till extra lantmätare och aspiranter
m. m., *förslagsvis* ... kronor 119 000

Kungl. Maj:ts proposition nr 210.

b)	Avlöningsförbättring åt tekniska biträden, <i>förslagsvis</i>	kronor	65 000
c)	Provisorisk avlöningsförbättring till viss biträdespersonal, <i>förslagsvis</i>	»	132 000
		kronor	316 000
3.	Dyrtidstillägg, <i>förslagsvis</i>	»	265 000
4.	Tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare, <i>förslagsvis</i>	»	225 000
5.	Kristillägg, <i>förslagsvis</i>	»	215 000
6.	Provisoriskt lönetillägg, <i>förslagsvis</i>	»	240 000
		Summa kronor	1 668 000;

8) godkänna följande avlöningsstat för lantmäteriets distriktsorganisation, att tillämpas under tiden den 1 januari —30 juni 1948:

Avlöningsstat.

1.	Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	1 904 000
2.	Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	1 000
3.	Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	1 721 000
4.	Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	217 000
		Summa kronor	3 843 000;

9) å riksstaten för budgetåret 1947/48 under nionde huvudtiteln anvisa:

a)	till <i>Lantmäteriets distriktsorganisation: Avlöningar</i> ett <i>förslagsanslag</i> av	kronor	5 511 000
b)	till <i>Lantmäteriets distriktsorganisation: Omkostnader</i> ett <i>förslagsanslag</i> av	»	1 304 000
c)	till <i>Lantmäteriets distriktsorganisation: Ersättning för publik renovation</i> ett <i>förslagsanslag</i> av	»	30 000
d)	till <i>Lantmäteriets distriktsorganisation: Utrustning</i> ett <i>reservationsanslag</i> av	»	2 590 000
e)	till <i>Lantmäteriets distriktsorganisation: Förskott av vissa taxeersättningar</i> ett <i>förslagsanslag</i> av	»	250 000

f) till *Ytterligare kostnader för kurser för lantmäteritekniska biträden m. fl. ett reservationsanslag* av ..... kronor 148 000;

10) bemyndiga Kungl. Maj:t att från och med den 1 januari 1948, i den utsträckning Kungl. Maj:t prövar erforderligt, överföra ordinarie distriktslantmätare å *indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet*;

11) bemyndiga Kungl. Maj:t att å *övergångsstat med tjänstgöringsskyldighet* överföra ordinarie distriktslantmätare, som efter den 31 december 1947 kvarstår å hittills för honom gällande lönestat;

12) medgiva att ordinarie distriktslantmätare, som erhåller lantmätarbefattning å övergångsstat i nuvarande lönegrad A 26, i pensionshänseende jämställes med innehavare av nyreglerad distriktslantmätarbefattning;

13) medgiva att Kungl. Maj:t må utfärda de bestämmelser, som i övrigt bliva erforderliga för genomförandet av den föreslagna organisationen.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall och förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Malte Olsson.